

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 83 (8962) CÜMƏ, 22 aprel 2022-ci il

Qəzetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

İlham Əliyev Şuşaya səfər edib

Köndələnçay su anbarlarında aparılacaq təmir-bərpa işləri ilə tanışlıq

Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun və bu yolun üzərindəki tunellərin tikintisi ilə tanışlıq

Şuşada inzibati binanın əsaslı təmiri və konfrans zalının tikintisi ilə tanışlıq

DÜNYA ŞUŞAYA BAXIR

Bu gün dünya Şuşaya baxır...
Azərbaycan xalqının, Azərbaycan diasporunun nümayəndələri mədəniyyət paytaxtı Şuşaya toplaşaraq qürurla, ucadan bəyan edirlər:
Biz Azərbaycanlılarıq!
Biz Vətənevərləriq!
Biz qalib xalqın təmsilçiləriyik!
Biz sühl və əməkdaşlıq tərəfdarıyıq!
Eyni zamanda:
■ İşğalçı ordunu məhv etməyi;
■ Xain düşmənləri Vətəndən qovmağı;
■ Torpaqlarımızı qorumağı;
■ Vətənimizi tikib-quraraq cənnətə çevirməyi;
■ Dosta mehriban, düşməne qənim olmağı;
■ "Dəmir yumruq" ətrafında hər an sıx birləşməyi də bacarıyıq!
Biz qaliblərik!
Qarabağ Azərbaycandır!

Prezident soydaşlarımızın bir qrupunu təltif etdi

Xalqlar arasında dostluğun möhkəmləndirilməsi və Azərbaycan diasporunun inkişafı sahəsində xidmətlərinə görə bir qrup şəxs Prezident tərəfindən təltif edilib.

Azərbaycan dünyanı Zəfər Qurultayına, Qarabağa çağırır...

İntibaha çağırır
Azərbaycan dünyanı,
Zəfər Qurultayına,
Qarabağa çağırır.
Qalib xalqın dilində
salamlayaq Şuşanı,
Qələbə himnimizi
oxumağa çağırır.
Zəfər Qurultayına,
Qarabağa çağırır.

Qələbə bayrağımız, -
"Dəmir yumruq" havada!
Ali Baş Komandanın
tarixi göstərişi.
Yerin də zinatıdır,
Şuşada dağların da, -
Şuşa Fatehlərinin
dəmir addım yerişi.
Ali Baş Komandanın
tarixi göstərişi.

Qalxın qazi oğullar,
Danışın dağ kürsüdən.
bütün Yer kürəsini
qızdırın nəfəsimiz.
Şəhidlərin ruhuna
And içirik, ey Vətən,
nəgəmə oxuyanda da,
rəqs eləyəndə də biz.
Bütün Yer kürəsini
Qızdırın nəfəsimiz.

İntibaha çağırır
Azərbaycan dünyanı.
Zəfər Qurultayına,
Qarabağa çağırır.
Qalib xalqın dilində
salamlayaq Şuşanı,
Qələbə himnimizi
Oxumağa çağırır.
Zəfər Qurultayına,
Qarabağa çağırır.

Nəriman HƏSƏNZADƏ,
xalq şairi

21 aprel 2022-ci il

Strateji səviyyəyə yüksələn tərəfdaşlıq

Azərbaycanın Orta Asiyanın türk dövlətləri ilə əlaqələri həmişə geniş olub. İstər Qazaxıstan, istər Özbəkistan, istərsə də Türkmənistanla münasibətlər məzmunca zəngin olması ilə yanaşı, həm də özünəməxsusluğu ilə seçilir.

Bunun da əsas səbəbi bu dövlətlərin xalqları ilə ortaq milli-mənəvi dəyərləri bölüşməyimizdir. Bütün türk dövlətləri ilə əməkdaşlığın daim inkişaf etdirilməsi respublikamızın xarici siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biridir. Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarovun Azərbaycana səfəri də bunu təsdiq etdi.

Şuşa 50 milyona qucaq açır

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qüdrətli ordumuzun 44 günlük Vətən müharibəsində düşmən işğalından azad etdiyi qədim qalımız - Şuşa şəhəri bu gün Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayına qucaq açacaq.

Qurultayın məhz Qarabağda, Şuşada keçirilməsi, 50 milyonluq dünya azərbaycanlılarının təmsilçilərinin bir araya toplaşacağı yerin Şuşa olması təsadüfi deyil. Təbii ki, Şuşa bizim mədəniyyət paytaxtımız olmaqla yanaşı, həm də qəhrəman şəhərimiz, zəfərimizin rəmzidir.

Sahibkarlığın inkişafında dönüş günü

Xalqımızın Ümummilli Lideri, Ulu Öndər Heydər Əliyev XX əsrin ikinci yarısından başlayaraq Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatına fəal dövlət rəhbəri kimi daxil olmuş, onun çoxşaxəli və məqsədyönlü fəaliyyəti Azərbaycanın sürətli inkişafına güclü tökən vermiş, respublikamızı öz hüddurlarından kənarla tanıtmış, beynəlxalq miqyasda ölkəmizin nüfuzunu xeyli yüksəltdir.

Azərbaycanın hazırkı dayanıqlı və hərtərəfli inkişafı tərəqqisinin əsası da xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş, gələcək inkişaf üçün möhkəm təməl yaradılmışdır.

Bu yol Laçına gedir...

AÇG və "Şahdəniz"

Azərbaycan iqtisadiyyatının əsas gəlir mənbəyi

Fərrux yüksəkliyində tapılmış meyit qalıqlarının ekspertizası onların azərbaycanlılara aid olduğunu sübut edir

Gəncləri narkokuryerliyə cəlb etməyə çalışan şəxslərə qarşı genişmiqyaslı əməliyyatlar keçirilib

Azərbaycandan Ukraynaya növbəti humanitar yardım göndərilib

Yer oynayır yerindən

22 Aprel Beynəlxalq Yer Günüdür

İlham Əliyev Şuşaya səfər edib

Prezident səfər çərçivəsində Köndələnçay su anbarlarında aparılacaq təmir-bərpa işləri, Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun və bu yolun üzərindəki tunellərin, Şuşada inzibati binanın əsaslı təmiri və konfrans zalının tikintisi ilə tanış olub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 21-də Füzuli rayonunda Köndələnçay su anbarlarında aparılacaq təmir-bərpa işləri, Şuşa rayonunun Daşaltı kəndində Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun və bu yolun üzərindəki tunellərin inşası, Şuşa şəhərində inzibati binanın əsaslı təmiri və konfrans zalının tikintisi ilə tanış olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə

mobil yolunun tikintisinin 2024-cü ildə başa çatdırılması planlaşdırılır.

Daha sonra Prezident İlham Əliyev Şuşa şəhərinə gəldi. Məlum olduğu kimi, aparılan kompleks işlər çərçivəsində Şuşa şəhərinin tarixi görkəminin bərpası, əvvəlki şöhrətinin özünə qaytarılması və əhəmiyyətli dolğun mədəniyyətə qovuşması üçün bərpa-quruculuq işləri sürətlə davam etdirilir.

rin bərpasını öz maliyyə imkanları hesabına həyata keçirən Azərbaycan bu sahədə öz standartlarını yaradıb. Məna problemi, eyni zamanda, pandemiyanın yaratdığı çətinliklərə rəğmən, bərpa və yenidənqurma işləri bütün istiqamətlərdə sürətlə və planlı şəkildə aparılır. Su anbarlarının gələcək istismarı, hidroehtiyatların ölkənin su təsərrüfatı sistemində inteqrasiyası da bərpa prosesinin və Böyük Qayıdışın tərkib hissəsidir.

Prezident İlham Əliyev Köndələnçay su anbarlarında aparılacaq təmir-bərpa işləri ilə tanış oldu. Bildirildi ki, işğal dövründə on minlərlə hektar əkinəyərli torpaq sahələrinin suvarılmaması faktiki olaraq bu sahələrin təsərrüfat döviyyəsinə çevrilməsinə səbəb olub. Mövcud su anbarlarının qəsdən məhv edilməsi isə Ermə-

nistanın Qarabağda aqr sahədə dağıdıcı fəaliyyətinin nəticəsidir. Köndələnçay su anbarı buna bariz misaldır. Ümumi sistemə daxil olan "Köndələnçay-1", "Köndələnçay-2" və "Aşağı Köndələnçay" su anbarlarının bərpası ilə Füzuli rayonu ərazisində 6200 hektar əkin sahəsinin suvarılması mümkün olacaq.

Qeyd edək ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə ümumilikdə 9 su anbarı tikilir və ya təmir olunur. Qarabağın zəngin su ehtiyatlarının düzgün və səmərəli idarə olunması bütövlükdə regionun iqtisadi inkişafını sürətləndirəcək.

İşğaldan azad olunan ərazilərin kənd təsərrüfatı sahəsində potensialı ölkə iqtisadiyyatı üçün mühüm drayverlərdən birinə çevriləcək. Su ehtiyatlarının düzgün idarə edilməsi və səmərəli istifadəsi isə Qarabağda aqr sahənin inkişafına

töhfə verəcək. Hazırda bərpası nəzərdə tutulan su anbarlarının istifadəyə verilməsi ilə bu məsələ həllini tapacaq.

İşğal dövründə Ermənistan məqsədlili şəkildə su ehtiyatlarından təzyiqli vasitə kimi istifadə edirdi. Bu gün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin strateji kursuna əsasən, bərpa prosesi zamanı sudan məqsədyönlü istifadə üçün infrastruktur imkanları təkmilləşdirilir. Bu, eyni zamanda, keçmiş məcburi köçkünlərin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması, məşğulluğun artırılması, ölkədə orzaq təhlükəsizliyinin təmin olunmasına hesablanıb.

Sonra dövlət başçısı Şuşa rayonunun Daşaltı kəndində Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun və bu yolun üzərindəki tunellərin inşası ilə tanış oldu.

Qeyd edək ki, Qarabağın dirçəlişinə aparın Böyük Qayıdış proqramının əsas tərkib hissələrindən biri yol infrastrukturunun qurulmasıdır. Şuşaya çəkilən Zəfər yolunun cığır qəhrəman əsgər və zabitlər tərəfindən açılıb. Hazırda bu yolda işlər davam etdirilir - məqsəd Şuşaya avtomobilə daha tez və rahat çatmaqdır. Cəmi 10 ay əvvəlki vəziyyətlə hazırkı mərhələni müqayisə etdikdə mübalighəsiz demək olar ki, dünyada bu sürət və keyfiyyətdə görülən işlərə rast gəlmək mümkün deyil.

Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunun digər önəmi onun Zəngəzur dəhlizinin magistralı ilə birləşməsidir.

Məlumat verildi ki, yolun uzunluğu 81,6 kilometr, hərəkət zolaqlarının sayı 4-6, hərəkət zolağının eni isə 3,5 metrdir. Yolboyu 7 tunelin tikintisi

aparılır. Bir neçə tuneldə qazma işləri artıq tamamlandı, digərlərində isə qazma, partlatma və qırma üsulları ilə qaya quntlardan ibarət hissələrin kənarlaşdırılması işləri davam edir. Bundan başqa, tunellərdə havalandırma və izolyasiya sistemləri də quraşdırılır. Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunda tunellərin inşası ilə yanaşı, yolboyu müxtəlif hissələrdə torpaq yatağının, körpülərin, yeraltı keçid və suötürücü boruların tikintisi də layihəyə uyğun şəkildə icra olunur.

Prezident İlham Əliyev avtomobil tunelində idarə etdi. Qeyd edək ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları ərazisində icra olunan yol-nəqliyyat infrastrukturunu işğaldan azad edilən rayon və kəndlərin sosial-iqtisadi inkişafında mühüm rol oynayacaq. Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avto-

mobil yolunun tikintisinin 2024-cü ildə başa çatdırılması planlaşdırılır.

Dövlət başçısı əvvəlcə Şuşa şəhərində tullantıların idarə olunması poliqlonunda gedən işlərlə tanış oldu. Bildirildi ki, burada məişət tullantıları Avropa standartlarına uyğun xüsusi yeraltı konteynerlərdə yerləşdiriləcək. Poliqlonda 4 çeşid üzrə 600 ədəd SMART yeraltı konteyner və 11 ədəd xüsusi texnika nəzərdə tutulub. Ərazidə sökülmüş materialların çəşidlənməsi də aparılacaq. Şəhərin su təchizatı sistemini dayandıranın təmirini də iki mərhələdə paralel layihələrlə həyata keçiriləcək.

Sonra Prezident İlham Əliyev Şuşa şəhərində inzibati binanın əsaslı təmiri və konfrans zalının tikintisi ilə tanış oldu.

Məlumat verildi ki, hazırda binada işlər tamamlanmaq üzrədir. Şəhərin arxitekturasına uyğun tikilən binada hər cür şərait yaradılacaq.

M.A.Əfəndiyevə və Q.N.Mürşüdoğa "Əməkdar elm xadimi" fəxri adının verilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Elm sahəsində nailiyyətlərinə və Azərbaycan diasporunun inkişafında xidmətlərinə görə Məsud Arif oğlu Əfəndiyevə və Qorib Novruz oğlu Mürşüdoğa "Əməkdar elm xadimi" fəxri adı verilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 aprel 2022-ci il

B.Q.Kərimovun və Y.B.Musayevin "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu" ilə təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan diasporunun inkişafında xidmətlərinə görə Bəxtiyar Qulu oğlu Kərimov və Yaşar Balabəy oğlu Musayev "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu" ilə təltif edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 aprel 2022-ci il

Azərbaycan diasporunun inkişafında xidmətlərinə görə bir qrup şəxsin təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Xalqlar arasında dostluğun möhkəmləndirilməsi və Azərbaycan diasporunun inkişafı sahəsində xidmətlərinə görə aşağıdakı şəxslər təltif edilsinlər:

"Dostluq" ordeni ilə

Əliyev Eldar Ağabala oğlu
Əliyeva Adilə Seyfulla qızı
Krapivin Oleg Andreyevič
Məmmədov Əmirullah Məmmədli oğlu
Nisanov Qod Semyonoviç
Şixinski Şahin Mütvəli oğlu
"Tərəqqi" medalı ilə
Abdullayev Cingiz Əli oğlu
Abdullazadə Xatirə Sərdar qızı
Avşarov Rauf Muxtar oğlu
Bağirova Frəngiz Arif qızı
Cavadova-Spitsberq Cəmilə Cəlil qızı
Əhmədov İlham Ənvər oğlu
Həsənov İmamiyar Fikrət oğlu
Qayıblı Xaqani İsmayıl oğlu
Qonçarova-İoffe Kamelliya Kamal qızı
Muradov Nazim Zirəddin oğlu
Nəcəfov Hacı Nəcəf oğlu.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 aprel 2022-ci il

Prezident İlham Əliyevin göstərişinə əsasən bölgələrdə vətəndaşların qəbulu keçirilir

Baş prokuror Kamran Əliyev aprelin 21-də Füzuli Rayon Prokurorluğunun inzibati binasında Füzuli, Beyləqan və Xocavənd rayonlarından olan vətəndaşları qəbul edib.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, qəbuldan əvvəl Kamran Əliyev xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin şəhərin mərkəzində ucaldılmış abidəsini ziyarət edib, önümlü gül dəstələri düzərək əziz xatirəsinə ehtiramla əmb.

Baş Prokurorluğun məsul əməkdaşlarının, habelə əlaqədar tabeli prokurorların iştirakı ilə keçirilən qəbulda Kamran Əliyev bölgədə yaşayan 35 vətəndaşın müraciətində qaldırılan məsələlərin qanunauyğun və operativ şəkildə həll edilməsi üçün Baş Prokurorluğun əlaqədar struktur qurumlarının rəhbərlərinə və tabeli rayon prokurorlarına müvafiq göstərişlər verib.

Aprelin 21-də energetika naziri Pərviz Şahbazov Cəlilabadda vətəndaşları qəbul edib.

Energetika Nazirliyindən bildirilib ki, qurumun aidiyyəti struktur bölmələrinin nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilmiş qəbulda vətəndaşlar elektrik enerjisi təchizatı, enerjiddən istifadəyə görə yaranmış cərimə və borcun silinməsi, elektrik enerjisinin keyfiyyəti, kəndlərin elektrik təsərrüfatı, elektrik dirəklərinin vəziyyəti, hava elektrik veriliş xəttinin yerinin dəyişdirilməsi, ərazilərin qazlaşdırılması, işlə təminat, eləcə də bərpaolunan enerji sahəsi üzrə ictimai birləşmənin yaradılması təklifi ilə bağlı müraciətlərini diqqətə çatdırıblar.

Vətəndaşların müraciətləri dinlənilib, həlli axtarışına tələb edən məsələlərin qanunvericiliyin tələblərinə uyğun həll edilməsi üçün müvafiq tapşırıqlar verilib. Nazirliyin fəaliyyət dairəsinə aid olmayan müraciətlər isə müvafiq qurumlara çatdırılması üçün qeydiyyata alınıb.

Qəbul zamanı Bakı şəhəri, Cəlilabad, Lənkəran və Biləsuvar rayonlarından olan 30-a yaxın vətəndaşın müraciətlərinə baxılıb.

Dünya Azərbaycanlılarının ZƏFƏR QURULTAYI

Dünya Şuşaya baxır

On yeddi ay bundan əvvəl əsirləkdə idin, Əziz Şuşa! Erməni əsirliyində!

Susuz dəyirman, odsuz ocağa bənzəyirdin! Mərd igidlərin, başda baş Sərkərdələri İlham Əliyev olmaqla səni xilas etmək üçün ölüm-dirim savaşına atıldılar!

Keçilməz cığırardan keçdilər, divar kimi yalnız qayalara dırmaşdılar!

Nə yoruldu, nə də qorxub dayandılar! Mürdar düşməni gözləmədiyi yerdə, gözləmədiyi gündə və saatda qəflətən yaxaladılar.

Əsgər xəncəri, əsgər lapatması ilə döyüşdülər! Məmi və raket atmağa qıymadılar.

Axı sən hər binan bir abidə, hər daşın bir tarixdir! Onlar ziyan çəkə bilirdilər!

Bu yerlərdə yuva qurmağa çalışan mürdar ləpirləri iti qovan kimi qovdular!

Yenidən sənə paklığını, gözəlliyini özünə qaytar-dılar!

Bu qələbənin memarı və təşkilatçısı, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev "dəmir yumruğu"nu sixaraq sənə gözdəndirirdi!

Əziz Şuşa, sən azadsan!

Əziz Şuşa, biz qayıtmışıq!

Əziz Şuşa, biz səni dirçəldəcəyik!

Şuşanın dirçəlişi günlərlə deyil, saatlarla baş verir. Bu işdə Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti Mehriban xanım Əliyeva da ən fəal iştirakçılardan oldu!

Qısa müddətdə qədim Şuşamızı öz ənənəvi simasını bərpa etdi!

Cıdır düzündə Novruz tonqalı qalandı...

Bayram paxlavası, şəkərburası yeyildi...

Yenidən bərpa olunan Gövhər ağa məscidindən azan səsi ucaldı...

Qurumşu bulaqlardan su axdı...

Şuşanın dünyaca məşhur övladlarının güllələnmiş heykəlləri geri qaytarılaraq əbədi yerlərinə qoyuldu...

Cıdır düzündə keçirilən "Xarıbülbül" festivalında Azərbaycanca yaşayan bütün xalqların və millətlərin nümayəndələri milli geyimlərdə çıxış edərək öz

mahnılarını, musiqi və rəqslərini, birlik və həmrəyliklərini nümayiş etdirdilər.

Vaqifin yenidən bərpa olunmuş məqbərəsi önündə anənəvi poeziya bayramı keçirildi.

Qardaş Türkiyənin Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdogan Şuşaya gələrək dostu və qardaşı İlham Əliyevlə Türkiyə-Azərbaycan dostluğunun strateji müttəfiqliyə çevrilməsinin təsdiqi sayılan Şuşa Bəyannaməsini imzaladılar!

Dostlar baxdı sevindi, düşmənlər kor oldu!

İndi isə azad Şuşa dünyanın hər yerindən bura gələrək Zəfər sevincini bölüşən övladlarını istiqoyununa alır!

Burada dünya azərbaycanlılarının növbəti - V Qurultayı keçirilir.

44 günlük Zəfər müharibəsi dövründə özləri Yer kürəsinin ən müxtəlif yerlərində yaşasalar da, ürokləri Azərbaycan Ordusunun, Azərbaycan əsgərinin yanında olan, sonsuz həyəcanla Vətən müharibəsinin bitəcəyini, qələbə cəngisinə çılmacağını gözləyən vətənsəvərlər sevinclərini bölüşmək, minnətdarlıqlarını və təbriklərini çatdırmaq üçün qürur və iftixarla buraya toplaşmışlar!

Bu, xalqımızın milli birliyinin daha bir təsdiqidir!

Bu, hər b meydanı qələbə ilə bitirən dövlətimizin dünyaya sülh mesajıdır!

Bu, vətəndən uzaqda yaşayan soydaşlarımızın tükənməz vətən sevgisinin daha bir təntənəsidir!

Bu həm də Prezident İlham Əliyevin müdrik və uzaqgörən siyasətinin, diplomatiya və informasiya müharibəsindəki qələbəsinin bir daha nümayişidir!

Bu gün doğma diyara tərif götürmüş azərbaycanlılar dünyaya Şuşadan baxırlar!

Zəfər qalası Şuşadan!

Bütün şəhərlərin ən ucusu Şuşadan!

Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşadan!

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin 44 günlük Zəfər müharibəsi ilə azad etdiyi Şuşadan!

2020-ci ilin 8 noyabrına qədər biz Şuşaya kənar-dan, həsrətlə baxırdıq!

Bu doğma şəhərə nə səsimiz çatırdı, nə də əlimiz! Heç Şuşanı geri qaytarmağa gücümüz də yox idi!

Nəhayət, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev "dəmir yumruğu"nun qüdrətini göstərdi!

Qəhrəman Azərbaycan əsgəri Şuşanı azad etdi.

İndi isə ermənilər Şuşaya uzaqdan, yana-yana baxırlar...

Biz növbəti tədbirimizi - Dünya Azərbaycanlılarının Zəfər Qurultayını azad Şuşada qələbə sevinci, qürur və iftixar hissi ilə keçiririk!

Qurultay iştirakçıları həm də Cıdır düzündə qalacaq Zəfər tonqalının işığına və istisinə toplaşsınlar.

Bu gün dünya da Şuşaya baxır...

Azərbaycan xalqının, Azərbaycan diasporunun nümayəndələri mədəniyyət paytaxtı Şuşaya toplaşaraq qürurla, ucadan bəyan edirlər:

Biz Azərbaycanlılarıq!

Biz Vətənsəvərlərik!

Biz qalib xalqın təmsilçiləriyik!

Biz sülh və əməkdaşlıq tərəfdarıyıq!

Eyni zamanda:

■ İşğalçı ordunu məhv etməyi;

■ Xain düşmənləri Vətəndən qovmağı;

■ Torpaqlarımızı qorumağı;

■ Vətənimizi tikib-quraraq cənnətə çevirməyi;

■ Dosta məhrəban, düşməno qənim olmağı;

■ "Dəmir yumruq" ətrafında hər an sız birləşməyi də bacarmıq!

Biz qaliblərik!

Qarabağ Azərbaycandır!

Bəxtiyar SADIQOV

Şuşa 50 milyona qucaq açır

Dünya milli birliyimizə, həmrəyliyimizə bir daha şahidlik edəcək

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qüdrətli ordumuzun 44 günlük Vətən müharibəsində düşməni işğaldan azad etdiyi qədim qalamız - Şuşa şəhəri bu gün Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayına qucaq açacaq.

Qurultayın məhz Qarabağda, Şuşada keçirilməsi, 50 milyonluq dünya azərbaycanlılarının təmsilçilərinin bir araya toplaşacağı yerin Şuşa olması təsadüfi deyil. Təbii ki, Şuşa bizim mədəniyyət paytaxtımız olmaqla yanaşı, həm də qəhrəman şəhərimiz, zəfərimizin rəmzidir.

Qurultay azərbaycanlıların birliyini daha da möhkəmləndirəcək

Bu ilki tədbirdə 65 ölkədən 400 nəfərə yaxın diaspor nümayəndəsinin iştirakı gözlənilir. Zəfər qurultayı beynəlxalq ictimaiyyətin Azərbaycan haqqıqları ilə bağlı məlu-

matlandırılmasında, mədəniyyətimizin tanınmasında xüsusi rol oynayan diasporumuzun Qarabağın azad olunmasından sonra ilk böyük görüşü olacaq.

Siyasi ekspertlər də hesab edirlər ki, bu qurultay azərbaycanlıların birliyini daha da möhkəmləndirəcək.

Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə

zə komitəsinin üzvü Aydın Mirzəzadə qurultayın Şuşa şəhərində keçirilməsinin çox böyük əhəmiyyətinin olduğunu deyir. Deputatın sözlərinə görə, harada yaşamasından asılı olmayaraq Şuşa hər bir azərbaycanlı üçün qürur, fəxrət ünvanıdır. 30 il ərzində Azərbaycan torpaqlarının bir hissəsi, o cümlədən Şuşanın Ermənistanın işğal altında olması hər bir azərbaycanlı üçün faciə idi. Ancaq ölkə Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin uğurlu daxili, xarici siyasəti nəticəsində ölkəmizin qüdrətlənməsi və torpaqlarımızı işğaldan azad edə biləcək Silahlı Qüvvələrlə Azərbaycan cəmiyyətində milli birliyin yaranması 44 gün ərzində torpaqlarımızı işğaldan azad etdi. Şuşa qələbəmizin simvoluna çevrildi. Heç də təsadüfi deyil ki, Şuşanın azad olunduğu gün Azərbaycan Zəfər Günü elan edildi.

Qurultayda xalqın tarixinə sahibliyinin şahidi olacağıq

Aydın Mirzəzadə qeyd edir ki, Azərbaycan haqqıqlarının dünyaya çatdırılmasında, o cümlədən Vətən müharibəsinin qalibiyyətinin dünyaya elan edilməsində xaricdə yaşayan azərbaycanlıların böyük rolu var.

Bu günlər xaricdəki azərbaycanlılar işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yenidənqurma işləri, eyni zamanda mədəniyyət paytaxtımızın yüksək səviyyədə bərpa edilməsi məsələlərinə böyük diqqət yetirirlər. Xaricdəki həmvətənlərimizdən bərpa-quruculuq işlərində iştirak etmək, investisiya qoymağa barədə çoxsaylı təkliflər gəlir: "Hesab edirik ki, qurultayın Şuşada keçirilməsi milli birliyimizin, həmrəyliyimizin bir nümunəsi olacaq. Azərbaycan haqqıqlarının dünyaya çatdırılmasında yeni bir səhifə açacaq və vətəno olan sevgi Şuşada özünü bir daha göstərəcək".

Deputat qeyd edir ki, Azərbaycan dövləti xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin həmin ölkənin layiqli vətəndaşı olmasında, yaşıdıqları cəmiyyətə inteqrasiya olunmasında çox maraqlıdır. Bununla belə diaspor dairələrimizin vətəno, tarixi torpaqla bağlılığına böyük əhəmiyyət verir. Azərbaycanlılar bu gün xaricdə nüfuzu universitetlərdə çalışır, böyük şirkətlərdə özlərinin yeni ideyaları ilə fərqlənirlər. Eyni zamanda Azərbaycan tarix və mə-

dəniyyətinin dünyaya tanınmasında da böyük rol oynayırlar. Bu gün həm Azərbaycanda, həm kənarında yaşayan azərbaycanlı mütlaq Şuşada olmaq, onun gözəlliyinin şahidi olmaq, həmçinin gedən bərpa-quruculuq işlərinin birbaşa iştirakçısı olmaq istəyir.

Deputat V qurultayın xüsusi atmosferdə baş tutacağına, bu tədbirin tarixiləşəcəyinə inandığını bildirir. İlk dəfədir ki, dünya azərbaycanlılarının qurultayı paytaxtdan kənarında keçirilir. Əvvəlki qurultaylarda torpaqlarımızın azad olunması, ərazi bütövlüyümüzün təmin edilməsi çıxış və bəyanatların əsas məzmunu idi. Bu arzu həyata keçirdi. V qurultayda Azərbaycan xalqının birliyinin, xalqın tarixinə sahibliyinin şahidi olacağıq.

Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlararası əlaqələr komitəsinin üzvü, Demokratik İslahatlar Partiyasının sədri Asim Mollazadə qəzetimizə açıqlamasında qurultayın əhəmiyyətindən söz açaraq bildirdi ki, 30 illik işğal dövründə, həmçinin 44 günlük müharibə zamanı Azərbaycan haqqıqlarının dünyaya çatdırılması, erməni vandalizminin, vəhşiliyinin, azərbaycanlıların başına gətirilən soyqırım faktlarının dünya ölkələ-

rində göstərilməsi, mədəniyyətimizin tanınması istiqamətində diaspor təşkilatlarımız uğurla fəaliyyət göstərirlər. Azərbaycanın dövlət siyasətində də diaspor quruculuğu hər zaman önəmli yer tutur. Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlılar daim bir amal - Azərbaycan sevgisi birləşdirir.

Deputat hesab edir ki, V qurultayın məhz Şuşada keçirilməsi rəmzi xarakter daşıyır. Bu, onu nümayiş etdirir ki, Şuşa bütün dünyada azərbaycanlıları birləşdirən dərin, zəngin mədəniyyət ocağıdır. Bu, Azərbaycan mədəniyyətinə hörmət və soydaşlarımızı birləşdirən sevgidir: "Qurultayın Şuşada keçirilməsi çox gözəl təşəbbüsdür və azərbaycanlıların birliyini daha da möhkəmləndirəcək".

Zəfər qurultayı ciddi tarixi məqamdır

Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin üzvü, **Böyük Quruluş Partiyasının sədri Fazil Mustafa** qəzetimizə bildirdi ki, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının çox böyük əhəmiyyəti var.

İlk növbədə qurultayın Şuşada keçirilməsinin psixoloji əhəmiyyəti böyükdür, çünki bu, ətrafda olan

Əsmar QARDAŞANOVA,
"Azərbaycan"

25 Aprel Azərbaycan Sahibkarlar Günüdür

Sahibkarlığın inkişafında dönüş günü - 25 aprel 2002-ci il

Xalqımızın Ümmümilli Lideri, Ulu Öndər Heydər Əliyev XX əsrin ikinci yarısından başlayaraq Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatına fəal dövlət rəhbəri kimi daxil olmuş, onun çoxşaxəli və məqsədyönlü fəaliyyəti Azərbaycanın sürətli inkişafına güclü təkan vermiş, respublikamızı öz hüduddlarından kanarda tanıtmış, beynəlxalq miqyasda ölkəmizin nüfuzunu xeyli yüksəltmişdir.

Azərbaycanın hazırkı dayanıqlı və hərtərəfli inkişafı tariximizin əsası da xalqımızın Ümmümilli Lideri Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş, gələcək inkişaf üçün möhkəm təməl yaradılmışdır. Ümmümilli Lider tərəfindən həyata keçirilən sistemli tədbirlər nəticəsində ölkəmizdə siyasi və makroiqtisadi sabitliyi nail olmuş, iqtisadi inkişafın lokomotivi olan sahibkarlar sinfinin formalaşması üçün real hüquqi baza yaradılmış, dövlət tərəfindən özəl sektora hərtərəfli dəstək göstərilməsi tədbirlərinin həyata keçirilməsinə başlanmışdır.

"Sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi, sərbəst iqtisadiyyata yol verilməsi, bazar iqtisadiyyatının yaradılması bizim strateji yolumuzdur" deyə Heydər Əliyev ölkənin gələcək iqtisadi inkişafının məhz özəl sektora bağlı olduğunu vurğulayırdı. Ümmümilli Liderin sahibkarlarla keçirilən görüşləri, üzlaşdıqları problemlərin nədən ibarət olduğunu bilavasitə onların öz dilindəndən eşitməsi və onların qısa müddət ərzində həlli üçün konkret tapşırıqlar, fərman və sərəncamlar imzalanması özəl sektorun təmsilçilərinə yüksək diqqət təzahürü idi.

Bələ gözləşlərinə nümunə kimi 20 il bundan əvvəl - 2002-ci il aprelin 25-də yerli və mayın 14-də Azərbaycanda fəaliyyət göstərən xarici iş adamları ilə keçirilən görüşlərə qeyd etmək olar. Həmin görüşlərdə sahibkarlığın inkişafı yolları aradırsınız, bu inkişaf mane olan enqəllərin aradan qaldırılması üçün konkret tədbirlər müəyyənləşdirilmiş, növbəti illər üçün Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı dövlət proqramları təsdiq olunmuşdur. Həmin dövrdən keçən 20 il ərzində Azərbaycanda iqtisadiyyatın dayanıqlığı üçün sahibkarlığın inkişafı prioritet istiqamət olaraq Prezidentin diqqət mərkəzində olmuş və bu sahədə mühüm uğurlar əldə edilmişdir. Məhz bu görüşlərin Azərbaycanca özəl sektorun inkişafında mühüm tarixi əhəmiyyətini, habelə ölkənin iqtisadiyyatında sahibkarların artan rolunu, məşğulluğun təmin olunmasını da sahibkarlığın inkişafının müstəsna əhəmiyyətini nəzərə alaraq, Prezident İlham Əliyevin 21 aprel 2016-cı il tarixli sərəncamına əsasən, hər il aprelin 25-i Azərbaycanda "Sahibkarlar günü" kimi təsis edilmişdir.

Prezident İlham Əliyev milli inkişaf prioritetlərini düzgün müəyyənləşdirərək, ölkənin bütün potensialını intellektual resurslara, insan kapitalının gücləndirilməsinə yönümləndirərək, bazar iqtisadiyyatı yollarını seçmiş istənilən dövlətin müstəqil yaşaması üçün inkişaf prosesində orta təbəqənin - iqtisadi inkişafın və sabitliyin təminatçısı sayılan sahibkarlar sinfinin rolu müstəsna əhəmiyyət daşıyır. Bu realiyə nəzərə alaraq Prezident İlham Əliyev milli iqtisadi inkişaf modelinin reallaşdırılmasında özəl sektorun həlledici rolunu dəfələndirərək, güclü sahibkarlar təbəqəsinin formalaşmasını, onların cəmiyyətdəki mövqelərini gücləndirilməsinə çalışır. Prezident İlham Əliyev öz çıxışlarında yerli sahibkarlara müraciət edərək bildirmişdir: "Mən çalışacağam ki, sizə maksimum dərəcədə sərbəstlik verim. Maksimum dərəcədə imkanlar yaradılacaq ki, siz sərbəst, azad, rahat şəkildə öz fəaliyyətinizi davam etdirəsiniz". Sahibkarlığın inkişafına münasibətdə belə ardıcıl mövqə ölkəmizin iqtisadi potensialının həyata keçirilməsi baxımından olduca əhəmiyyətli olmuşdur.

Sərbəst bazar münasibətlərinə əsaslanaraq iqtisadi sistemdə mənavi dəyərlərin yad təsirləndirilməsini xüsusilə aktualdır. Bu təsirləri zərərsizləşdirmək və yalnız yüksək mədəniyyəti şəxsiyyətlərinin üzünə düşür. Hazırda bu nəcib missiyanı məsuliyyətlə üzünə götürərək təminatçısı həyata keçirənlər arasında Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva ön sırada dayanır. İnamlı deyə bilərik ki, Ulu Öndərin ailə idəyalarına əsaslanaraq, dövlət başçısı İlham Əliyevin həyata keçirdiyi çoxşaxəli siyasətə layiqli töhfələrini verən Azərbaycanın Birinci vitse-prezidentinin milli mədəniyyətin, mənavi dəyərlər sisteminin qorunmasında, cəmiyyətə dəyərli dəyərlərini aslanmasında müstəsna xidmətləri vardır. Mehriban xanım Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti olduğu qısa müddətdə öz zəngin fəaliyyəti ilə təkca ölkəmizdə deyil, bütün dünyada yüksək nüfuz, dərin ehtiram qazanmışdır. Mehriban xanımın ölkə iqtisadiyyatının aktual problemlərinə olan həssas münasibəti Azərbaycan sahibkarları tərəfindən də yüksək qiymətləndirilir.

Prezident İlham Əliyev tərəfindən müəyyənləşdirilmiş iqtisadi inkişaf strategiyası nəinki Azərbaycanın inkişafında müstəsna rol oynayıb, hətta bir model olaraq keçid iqtisadiyyatı dövrü yaşayan ölkələr üçün nümunəyə çevirilib. Müasir dünyamızın əhəmiyyətli liderlərindən olan cənab İlham Əliyev xalqımızın mütləq səsi ilə 2018-ci ildə növbəti dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildi. Bu seçkidəki parlaq qələ

bə bizi müasir tariximizdəki ən böyük nailiyyətə yetirən böyük bir yolun başlanğıcı idi. Azərbaycan xalqı bu dəfə də öz müdrik seçimini edərək Prezident İlham Əliyevə göstərilən mütləq etimadın illərdən bəri torpaqlarımızın azadlığı uğrunda aparılan fədakar mücadilənin son mərhələsinə də tamamlamaq şərait yaradacağına, bizi tarixi zəfərimizə qovuşduracağına bütün qəlb ilə inandı və bu dəfə də yanılmışdır.

Məlum olduğu kimi, son iki il Azərbaycan xalqı üçün çox əlamətdar olmuşdur. Bu gün neinki milyonlarla azərbaycanlın, eləcə də bütün türk dünyasının görkəmli siyasi xadimi olan İlham Əliyev ötan 200 illik tariximizdə Azərbaycan torpaqlarını işğaldan azad edən ilk fəth dövlət başçısıdır. 44 günlük Vətən müharibəsində Prezident-Ordu-Xalq birliyi nəticəsində torpaqlarımız işğaldan azad olundu və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa edildi.

Ötan il Azərbaycanda bütün addımlar postmüharibə dövrünün yeni realitələrinə uyğun atıldı. Vətən müharibəsindəki böyük zəfərdən sonra Qarabağ və Şərqi Zəngəzur minalardan təmizlənməsi, yenidənqurma, tikinti-quruculuq işlərinin başlanması qarşısında duran ən prioritet məsələlər oldu. Azərbaycan heç kimdən yardım almada bu missiyanı da uğurla icra etməyə başladı.

Prezident mütəmadi olaraq Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında həyata keçirilən layihələrə şəxsən nəzarət edir, müxtəlif yeni obyektlərin təməlini qoyur, açıqlanmağa qatılır. Ümmümillikdə Prezident ötan il Qarabağda və Şərqi Zəngəzura 32 sfer çarçivəsində 21 obyektin açılışını etmiş, 37 təməlqoya mərasimində iştirak etmişdir.

Cari il aprelin 12-də Prezident İlham Əliyev sədrliyi ilə keçirilən birinci rübün yekunlarına həsr olunan müşavirədə dövlət başçısı öz çıxışında bildirmişdir: "Bir daha demək istəyirəm, müharibədən dərhal sonra aparığımız siyasət, beynəlxalq təşkilatdakı fəaliyyətimiz, iktisadi formatda böyük dövlətlərə əlaqələrimiz real nəticələr verir, Qarabağ və Şərqi Zəngəzura də bas verən işləri və hadisələri real reallıqlara gətirib çıxarıb. Biz real işləri tarafdarıyq və gələcəkdə bölgənin inkişafı ilə bağlı bizim çox aydın təsəvvürümüz var və öz məqsədlərimizə bundan sonradan da çatmaq üçün bütün imkanlardan istifadə edəcəyik".

Hazırda Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında işğaldan azad olmuş ərazilərin bərpası istiqamətində böyük işlər görülür. İnsanların təhlükəsiz və yurd-yuvalarına qaytarılması üçün infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi, bu torpaqlarda sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi, yeni iş yerlərinin yaradılması, işğal altında olmuş ərazilərimizdə həyatın yenidən canlanması üçün mühüm tədbirlər həyata keçirilir.

Prezident Ağdam rayonuna sonuncu səfəri zamanı iş adamları müraciət edərək onlara Ağdam, həm də işğaldan azad edilmiş digər ərazilərə sərməyə qoymağa çağırırdı. Azərbaycanda yeni biznes qurmaq və sahibkarlığın inkişafı üçün hər şəraitin yaradıldığına prinsiplərini siyasət ədalət prinsiplərini ilə birləşdirirdi. Dövlət başçısının sözləyirdi ki, Azərbaycanın uğurlu inkişafı məhz buna söykənir. Sahibkarlığın inkişafı sahəsində həyata keçirilən sistemli tədbirlər nəticəsində 2021-ci ildə də nüfuzlu beynəlxalq qurumların reytinglərində Azərbaycan iqtisadi göstəriciləri görə yuxarı sıralarda yer aldı. Davos Ümumdünya İqtisadi Forumunun hesabatlarına da ölkəmiz bir sıra göstəricilərdə üzünə doğru oldu. Bundan əlavə, Heritc Fondunun 2021-ci ilin nəticələrinə əsasən elan etdiyi İqtisadi Azadlıq İndeksində görə 178 ölkə arasında Azərbaycan 38-ci pilləyə yüksəldi.

Azərbaycan biznes mühitinin əlverişliliyi, sahibkarların rahat işləməsi üçün ən çox islahatlar aparılan ölkələrdən biridir. Postneft iqtisadiyyatının qurulması, idxaldan asılılığın azaldılması, ölkənin ixrac potensialının yüksəldilməsi üçün rəqəbat qabiliyyəti mal və məhsulların istehsal olunması məqsədilə hətta kiçik sahibkarlar üçün böyük imkanlar yaradıldı. Ölkədə qeyri-neft sektorunun, xüsusilə də regionlarda kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı istiqamətində mühüm işlər görülüb.

Məlum olduğu kimi, iki ildən artıq müddətdə bütün bəşəriyyət gününməz bir düşməyə - koronavirus pandemiyasına qarşı mübarizə aparır. Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə Azərbaycanda koronavirus xəstəliyinin yayılmasının qarşısının alınması üçün cəvab və zəruri qabaqcıllıq addımları atılmış, bu istiqamətdə ölkəmiz global həmrəylik nümayiş etdirərək dünyada öz fəal rolunu oynamışdır. Bu dövrdə İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Qoşulma Hərəkatının Təməli Qrupu formatında videokonfrans vasitəsilə "COVID-19-a qarşı birlikdəyik" mövzusunda Zirvə görüşü keçirilmiş, görüşdən sonra 2022-ci ildəki Qoşulma Hərəkatına rəhbərlik Azərbaycanca həvalə olunmuş və hərəkatın sədri Prezident İlham Əliyev seçilmişdir. Qoşulma Hərəkatının bütün üzvlərinin razılığı və dəstəyi ilə Azərbaycan bu hərəkatda rəhbərliyi bir il daha da uzaqlandı. Bu isə Prezident İlham Əliyevə göstərilən böyük etimadın təzahürü idi.

Koronavirus pandemiyasının təsirinə qarşı yaranmış dərin maliyyə böhranı bir sıra ölkələrdə iqtisadiyyatın tənəzzülə uğrmasına və sosial gərginliyin artmasına gətirib çıxardı. Bir vaxtda ölkəmiz global bəhrənin təsirinə maksimum qorunmuş, sahibkarlığa dəstək tədbirləri ardıcıl davam etmiş, keçən dövrdə əldə edilmiş ərazilərimizdə biznes fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün 28 ölkədən olan xarici şirkətlər 226 layihə təqdim etmişlər. Dövlətimiz də Şərqi Zəngəzur və Qarabağ iqtisadi zonalarında yerli və xarici sahibkarların bərpa-quruculuq işlərində dəstək

tələməklə üçün müxtəlif stimullaşdırıcı addımlar atır. Gələcəkdə burada çalışan sahibkarlar müxtəlif vergi və rüsumlardan azad oluna bilərlər. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə bərpa-quruculuq işlərində əsas maliyyə qaynağı dövlət vəsaiti olacaq. Ancaq bu ərazilərdə iri məbləğdə xarici investisiya qoyulması həyata keçiriləcəyi də heç kəsə şübhə doğurmur. Çünki dövlət tərəfindən burada çalışan şirkətlərə hər cür dəstək verilir.

Azərbaycan Sahibkarlar Konfederasiyasının Rəyasət Heyətinin qərarı ilə Qarabağda iş qurmaq istəyən ölkə sahibkarlarının təkliflərini toplamaq məqsədilə işçi qrupu yaradılmış və sahibkarların təqdim etdiyi 70-ə yaxın təklif hökumətə təqdim edilmişdir. Bununla bağlı artıq bir çox layihənin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur. Bunlar "Yeni memarlıq", "Ağlı səhər", "Ağlı kənd", "Yeni iqtisadiyyat" və digər layihələrdir.

Məlum olduğu kimi, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə məsuliyyət və təhlükəsiz yaşayış təmin edilməsi, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün müdafiəsi ilə əlaqədar yaranan və sahə idarələrinin təminatına dəstək məqsədilə ölkə Prezidentinin müvafiq sərəncamları ilə "YASAT" Fondu və "Qarabağ Dırcaqlı Fondu" yaradılmışdır. Həmin fondlara inanılır köçürülməsi Azərbaycan sahibkarları da aktivlik göstərir.

Ölkədə yeni inkişaf konsepsiyasına uyğun olaraq həyata keçirilən siyasət ədalət prinsiplərini prinsiplərini siyasət ədalət prinsiplərini ilə birləşdirirdi. Dövlət başçısının sözləyirdi ki, Azərbaycanın uğurlu inkişafı məhz buna söykənir. Sahibkarlığın inkişafı sahəsində həyata keçirilən sistemli tədbirlər nəticəsində 2021-ci ildə də nüfuzlu beynəlxalq qurumların reytinglərində Azərbaycan iqtisadi göstəriciləri görə yuxarı sıralarda yer aldı. Davos Ümumdünya İqtisadi Forumunun hesabatlarına da ölkəmiz bir sıra göstəricilərdə üzünə doğru oldu. Bundan əlavə, Heritc Fondunun 2021-ci ilin nəticələrinə əsasən elan etdiyi İqtisadi Azadlıq İndeksində görə 178 ölkə arasında Azərbaycan 38-ci pilləyə yüksəldi.

Azərbaycan biznes mühitinin əlverişliliyi, sahibkarların rahat işləməsi üçün ən çox islahatlar aparılan ölkələrdən biridir. Postneft iqtisadiyyatının qurulması, idxaldan asılılığın azaldılması, ölkənin ixrac potensialının yüksəldilməsi üçün rəqəbat qabiliyyəti mal və məhsulların istehsal olunması məqsədilə hətta kiçik sahibkarlar üçün böyük imkanlar yaradıldı. Ölkədə qeyri-neft sektorunun, xüsusilə də regionlarda kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı istiqamətində mühüm işlər görülüb.

Məlum olduğu kimi, iki ildən artıq müddətdə bütün bəşəriyyət gününməz bir düşməyə - koronavirus pandemiyasına qarşı mübarizə aparır. Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə Azərbaycanda koronavirus xəstəliyinin yayılmasının qarşısının alınması üçün cəvab və zəruri qabaqcıllıq addımları atılmış, bu istiqamətdə ölkəmiz global həmrəylik nümayiş etdirərək dünyada öz fəal rolunu oynamışdır. Bu dövrdə İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Qoşulma Hərəkatının Təməli Qrupu formatında videokonfrans vasitəsilə "COVID-19-a qarşı birlikdəyik" mövzusunda Zirvə görüşü keçirilmiş, görüşdən sonra 2022-ci ildəki Qoşulma Hərəkatına rəhbərlik Azərbaycanca həvalə olunmuş və hərəkatın sədri Prezident İlham Əliyev seçilmişdir. Qoşulma Hərəkatının bütün üzvlərinin razılığı və dəstəyi ilə Azərbaycan bu hərəkatda rəhbərliyi bir il daha da uzaqlandı. Bu isə Prezident İlham Əliyevə göstərilən böyük etimadın təzahürü idi.

Koronavirus pandemiyasının təsirinə qarşı yaranmış dərin maliyyə böhranı bir sıra ölkələrdə iqtisadiyyatın tənəzzülə uğrmasına və sosial gərginliyin artmasına gətirib çıxardı. Bir vaxtda ölkəmiz global bəhrənin təsirinə maksimum qorunmuş, sahibkarlığa dəstək tədbirləri ardıcıl davam etmiş, keçən dövrdə əldə edilmiş ərazilərimizdə biznes fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün 28 ölkədən olan xarici şirkətlər 226 layihə təqdim etmişlər. Dövlətimiz də Şərqi Zəngəzur və Qarabağ iqtisadi zonalarında yerli və xarici sahibkarların bərpa-quruculuq işlərində dəstək

zamanında sahibkarlara məqsədyönlü kreditlər, güzəştli kreditlər verilməlidir ki, məhz bu sahə inkişaf etsin. Çünki buğda əsas ərzaq məhsuludur".

Davamlı olaraq həyata keçirilən kompleks islahatlar, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzibati prosedurların sadələşdirilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirləri və institusional dəstək mexanizmlərinin tətbiqi sahibkarlığın inkişafına daha da sürətləndirilmişdir. Həyata keçirilən genişmiqyaslı dəstək tədbirlərinin nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın fəaliyyəti genişlənir, bütün regionları əhatə etməklə yeni istehsal və xidmət sahələri yaradılır, ölkəmizin rəqəbatqabiliyyəti müasir istehsal imkanları genişləndirilir, inzib

Strateji səviyyəyə yüksələn tərəfdaşlıq

Azərbaycan-Qırğızıstan əlaqələrində yeni səhifə açılır

Əməkdaşlığın inkişafı haqqında Memorandum", "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Qırğız Respublikası Nazirlər Kabineti arasında hava əlaqəsi haqqında Saziş", "Azərbaycan Respublikası Əqli Mülkiyyət Agentliyi ilə Qırğız Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Əqli Mülkiyyət və İnnovasiya Dövlət Agentliyi arasında əqli mülkiyyətin qorunması sahəsində anlaşma və əməkdaşlıq haqqında Memorandum", "Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə Qırğız Respublikasının Maliyyə Nazirliyi arasında Əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu" iki dövlət arasındakı müqavilə-hüquq bazasını önəmliyyətli dərəcədə genişləndirir.

İmzalanmış sənədlərdən ən əsası "Azərbaycan Respublikası və Qırğız Respublikası arasında Strateji Tərəfdaşlıq haqqında Bəyannamə"dür. Bu sənəd iki dövlət arasındakı münasibətləri keyfiyyətcə yeni səviyyəyə yüksəldir. Strateji tərəfdaşlıq qarşılıqlı fəaliyyətin yüksək səviyyəsidir və hər iki dövlət məhz strateji xarakterli əməkdaşlığa köklənir. "Bizim münasibətli strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə çatır. Bu, çox əlamətdar hadisədir, çünki qarşılıqlı fəaliyyətdə olduğumuz 29 il ərzində biz, əlbəttə, bir sıra istiqamətlər üzrə fəal işləmişik, lakin münasibətlərimiz bu səviyyədə olmayıb. Strateji tərəfdaşlıq həm böyük üstünlüklər, həm də böyük məsuliyyət deməkdir", - deyər Prezident İlham Əliyev bildirib.

Türkdillilə dövlətlər arasında siyahı əməkdaşlıq bütün türk dünyası üçün önəmliyyət kəsb edir. Bu baxımdan Sadır Japarovun səfəri zamanı Bakıda əldə olunan razılaşmalar, müzakirə olunan məsələlər həm Azərbaycan-Qırğızıstan əlaqələrində yeni səhifə açacaq, həm də türkdillilə dövlətlər arasında əməkdaşlığın daha da güclənməsinə töhfələr verəcək.

Rəşad CƏFƏRLİ, "Azərbaycan"

AÇG və "Şahdəniz" Azərbaycan iqtisadiyyatının əsas gəlir mənbəyi

Xəzər Azərbaycanın məhsul bölməsindəki nəhəng "Azəri-Çıraq-Günəşli" (AÇG) və "Şahdəniz" karbohidrogen yataqları ölkəmizə gəlirlər gətirməkdə, iqtisadiyyatımızı gücləndirməkdə davam edir. Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun (ARDNF) açıqladığı rəqəmlər də bunu bir daha təsdiqləyir.

Belo ki, cari ilin ilk üç ayında AÇG-dən 1 milyard 866 milyon dollar gəlir götürülüb. Bu yataqlar blokundan 2001-ci ildən etibarən əldə olunan ümumi gəlirlər isə 157 milyard 239 milyon dollar təşkil edib.

Xatırladığımız ki, AÇG 28 ilə yaxındır etibarlı tərəfdaşlıq, ekoloji baxımdan zərərsiz əməliyyatlar sayəsində təhlükəsiz işləyir və 25 ilə yaxındır abşırda şəkildə neft-qaz verir. Prezident İlham Əliyev "Azəri-Çıraq-Günəşli"də hasilatın sabit saxlanılmasını, layihə ilə bağlı bütün işlərin plan üzrə gətməsini vacib məsələ olduğunu vurğulayaraq demişdir: "Bu yataq bizim əsas gəlir mənbəyimizdir. Bu, nəhəng kəsb bilməlidir".

1994-cü ilin sentyabr ayında AÇG üzrə müqavilə imzalanarkən tərəfdaşlar bu yataqların texniki ehtiyatlarının 511 milyon ton olduğunu bildirmişdilər. Hazırda müəssisələr burada sərviyə daha çox - on azı 1 milyard ton olduğu fikrini söyləyirlər. 2017-ci ilin sentyabr ayında AÇG-nin birgə işlənməsi və hasilatın pay bölgüsü haqqında dəyişdirilmiş və yenidən işlənməsi sazişini imzalanması da bu əməliyyatın davamıdır. Yeni müqavilə 2050-ci ilin əvvəlində davam edəcək və qarşdakı illərdə AÇG-nin ölkəmizə gətirdiyi iqtisadi mənfəətləri maksimuma çatdıracaq.

"Azəri-Çıraq-Günəşli" layihəsinin operatoru olan bp şirkətinin məlumatına görə, hasilat sabit, təhlükəsiz və etibarlı şəkildə davam edir. Keçən il gündə orta hesabla "Çıraq"dən 27 min, "Mərkəzi Azəri"dən 109 min, "Qərbi Azəri"dən 116 min, "Şərqi Azəri"dən 76 min, "Dərinsulu Günəşli"dən 86 min və "Qərbi Çıraq"dən 44 min bərel neft hasil olunub. Beləliklə, AÇG-dən gündəlik orta hesabla 458 min bərel neft çıxır. İl ərzində bu yataqlar blokunun ümumilikdə təxminən 167 milyon bərel, yəni 23 milyon ton neft verir.

2021-ci il sentyabrın 18-də AÇG layihəsi 4 milyon bərel ümumi hasilat əldə olunması uğurunu qeyd edib. İlin sonunda müqavilə sahəsində 135 neft hasilatı, 29 su injektor və 8 qaz injektor quyusu istismardan digər sahələrdə əməkdaşlığın yarıldılması məsələləri də İlham Əliyevin 5 prinsipinin tərkib hissəsidir.

Bir sözlə, onu deyərlik ki, Avropa İttifaqının dəstəyi ilə Ermənistan və Azərbaycan arasında birbaşa danışıqlar nəzərdə tutan yeni mexanizmlər formatı yaranır. Bunun da məqsədi ilk növbədə Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normalaşdırılması, Cənubi Qafqazda sülhün bərqərar olmasınıdır.

Ən əsası da odur ki, dünyanın ən böyük siyasi təşkilatı olan BMT də, Avropa İttifaqı da yeni reallıqları, xüsusən də İlham Əliyevin regional liderliyini qəbul edir. Azərbaycan Prezidenti ilə yaxın təmasları Cənubi Qafqaz regionunda sülh və sabitliyin bərqərar olmasında mühüm amil kimi görür.

Rəşad BAXŞƏLİYEV, "Azərbaycan"

yükləri Bakıya çatdırılıb və beləliklə də, lazım olan bütün avadanlıqların daşınması başa çatıb. Bibiheybətəki tikinti sahəsində ACE platformasının üst modulunun və qazma avadanlıqlarının istehsal-quraşdırma işləri öz qaydasında irəliləyir. Heydər Əliyev adına Bakı Dərin Özüllər Zavodunda isə dayaq blokunun tikintisi üzrə işlər aparılır. "İsrafil Hüseynov" borudüzün gəmisini artıq platformanın sualtı neft və qaz xətlərinin tikintisinə başlayıb.

Ötən ilin sonunda ACE layihəsi üzrə işlər 65 faiz tamamlanıb. Hazırda layihənin icrasını sürətləndirən işlərə başlanılıb. Ümumilikdə mühəndis-layihə, tədarük və istehsal-quraşdırma işləri ACE-dən il hasilatın 2023-cü ildə əldə olunması qrafikinə uyğun davam edir.

2021-ci ildə AÇG-dən Azərbaycan dövlətinə əsasən Səngəçal terminalından, həmçinin "Neft Daşları"ndakı qurğu vasitəsilə gündə orta hesabla 9 milyon kubmetr, ümumilikdə 3 milyard kubmetr səmt qazı təhvil verilib. Hasil edilən səmt qazının qalan hissəsi təzyiqli saxlanılaraq yeni-dən layrlara vurulub.

"Şahdəniz" də bu işlər qaydasında gedir. Dövlət Neft Fondunun yaydığı məlumatlara görə, bu ilin ilk üç ayında "Şahdəniz" yatağı üzrə qazın və kondensatın satışından 359 milyon 125 dollar gəlir əldə olunub. O cümlədən ilin birinci rübündə kondensat satışından gəlirlər 65 milyon 494 dollar təşkil edib. Son 15 ildə "Şahdəniz" qazının və kondensatının satışından daxil olan ümumi gəlirlər 4 milyard 911 milyon dollardır.

Xatırladığımız ki, "Şahdəniz" son onilliklərdə dünyada keşf olunmuş ən böyük karbohidrogen yataqlarından biridir. Belə ki, 1997-2001-ci illərdə "Şahdəniz" strukturunda qazlımsız köşfiyyət və qiymətləndirmə quyuları onun dünya səviyyəli qaz-kondensat yatağı olduğu təsdiqlənib.

Hasilatın planlaşdırılan ən yüksək sabit səviyyəsinə "Şahdəniz-2" layihəsi çərçivəsində ilde 16 milyard kubmetr qaz hasil olunacaq. İşlənməsinin birinci mərhələsindən əldə olunan hasilat həcmi ilə birlikdə "Şahdəniz"dən ümumi hasilat ilde 26 milyard kubmetr qaz və gündə 100 min bərel-dən çox kondensat təşkil edəcək. Yataqdan çıxarılan kondensat Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft kəmərinə vurulur.

Təkcə bir faktı qeyd etmək yetər ki, "Cənub qaz dəhlizi"

Flora SADIQLI, "Azərbaycan"

Azərbaycanın Orta Asiyanın türk dövlətləri ilə əlaqələri həmişə geniş olub. İstər Qazaxıstan, istər Özbəkistan, istərsə də Türkmənistanla münasibətlər mözmunca zəngin olması ilə yanaşı, həm də özünə-məxsusluğu ilə seçilir.

Bunun da əsas səbəbi bu dövlətlərin xalqları ilə ortaq milli-mənəvi dəyərləri bölüşməyimizdir. Bütün türk dövlətləri ilə əməkdaşlığın daim inkişaf etdirilməsi respublikamızın xarici siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biridir. Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarovun Azərbaycana səfəri də bunu təsdiq etdi.

Beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində uğurlu əməkdaşlıq

Dövlət müstəqilliklərini bərpa etdikdən sonra Azərbaycanla Qırğız Respublikası arasında diplomatik münasibətlər bir qədər gec qurulsa da, iki ölkə arasında hər zaman mədəni və iqtisadi əlaqələr mövcud olub. Təbii ki, bunun da əsas səbəbi Azərbaycan və qırğız xalqlarının di və mədəni dəyərlər baxımından bir-birinə sıx təllərlə bağlı olmasıdır. Təsəvvürü deyil ki, iki xalq arasında münasibətlər tarixin dərəcələrinə gedib çıxır.

Diplomatik münasibətlər ilk vaxtlar özünü intensivliyi ilə seçilməyə, sonrakı dövrdə bu sahədə mühüm irəliləyiş baş verib. Qırğızıstanın siyasi həyatında ötən dövrdə bir sıra hadisələr baş versə də, Azərbaycanla bu ölkənin münasibətləri həmişə yüksək səviyyədə olub. Prezident İlham Əliyev 2016-cı ildə MDB Dövlət Başçıları Şurasının iclasında, 2018-ci ildə isə Türkdillilə Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının VI Sammitində iştirak etmək üçün Qırğızıstana səfər edib. Bu səfərlər zamanı keçirilən görüşlər əlaqələrin inkişafına töhfələr verib.

Onu da qeyd edək ki, 2009-cu il oktyabrın 3-də Naxçıvanda Türkdillilə Ölkələrin Dövlət Başçıları IX Zirvə toplantısı zamanı imzalanmış saziş əsasən yaradılan Türkdillilə Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının təsisçisi üzvlərindən biri Qırğız Respublikasıdır. Azərbaycanla Qırğız Respublikası Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində də fəal əməkdaşlıq edir. Ümumiyyətlə, hər iki dövlət bütün beynəlxalq təşkilatlarda önəmli rol oynayıb.

nəlxalq təşkilatlarda önəmli rol oynayıb. Dövlətlərarası Şurasının yaradılması haqqında Memorandum", "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası ilə Qırğız Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası arasında əməkdaşlıq haqqında Memorandum", "Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti ilə Qırğız Respublikası İctimai Tele-radio Yayınları Korporasiyası arasında əməkdaşlıq haqqında Saziş", "Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə Qırğız Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi arasında əməkdaşlıq haqqında Saziş", "Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat və Kommersiya Nazirliyi yanında Antiinhisar Tənzimlənməsi Xidməti arasında əməkdaşlıq haqqında Memorandum", "Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Neqliyyət Nazirliyi ilə Qırğız Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf Nazirliyi arasında rabitə və informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsində

Dövlətlərarası hüquqi baza daha da genişləndi

Sadır Japarovun Azərbaycana rəsmi səfəri çərçivəsində ikitərəfli qarşılıqlı fəaliyyətin geniş spektri nəzərdən keçirildi, əməkdaşlığa dair məsələlər ətrafı müzakirə olundu. Dövlət başçılarının həm təkbətək, həm də nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə keçirilən görüşlərində, həm də mətbuata bəyanatlarında tərəflərin münasibətləri daha da intensivləşdirmək əzmində olduqları ifadə edildi.

Səfər zamanı imzalanmış sənədlər də mözmun baxımından əhatəlidir və hər iki tərəfin əlaqələrin daha da inkişafında maraqlı olduğunu göstərir. "Azərbaycan Respublikası və Qırğız Respublikasının

Dövlətlərarası Şurasının yaradılması haqqında Memorandum", "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası ilə Qırğız Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası arasında əməkdaşlıq haqqında Memorandum", "Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti ilə Qırğız Respublikası İctimai Tele-radio Yayınları Korporasiyası arasında əməkdaşlıq haqqında Saziş", "Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi ilə Qırğız Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi arasında əməkdaşlıq haqqında Saziş", "Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Neqliyyət Nazirliyi ilə Qırğız Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf Nazirliyi arasında rabitə və informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsində

Zəfərin dikte etdiyi reallıq

İlham Əliyev Brüssel razılaşmasını uğurlu başlanğıc kimi qiymətləndirir

Postmüharibə dövrünün yeni reallıqlarından biri də Ermənistanla sülh sazişinin imzalanmasına dair aparılan danışıqlar prosesidir. Artıq Avropa İttifaqının təşəbbüsü ilə bu prosesə start verilib. Aİ Şurasının prezidenti Şarl Mişelin iştirakı ilə təşkil olunan iki görüş qalib Azərbaycanla məğlub Ermənistan arasında kompromis yarıdır.

Ən mühüm məsələ isə odur ki, həm Ermənistan, həm də Aİ daxil olmaqla digər beynəlxalq təşkilatlar İlham Əliyevin irəli sürdüyü 5 prinsip əsasında sülh sazişinin bağlanması üçün dəstəkləyirlər. Bu isə birmənalı olaraq təsdiq edir ki, indi dikteyi Qalib Komandanıdır.

Aprelin 19-da Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Toivo Klaarn başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti qəbul edən Azərbaycan Prezidenti bir daha son danışıqlar prosesinə toxunaraq qeyd etdi ki, Şarl Mişelin təşəbbüsü ilə Brüsseldə tərəflər çox mühüm məsələləri müzakirə edib və razılığa gəlmək imkan bir qədər də artıb. İlham Əliyev baş verən bu reallığı başlanğıc nöqtəsi kimi qiymətləndirib. Çünki məhz aprelin 6-da Brüsseldə baş tutan görüşdə tərəflər sərhəd üzrə komissiya işləri və eyni zamanda sülh sazişi üzrə işləri qrupların yaradılması barədə razılığa gəliblər.

Həmin görüşdən sonra açıqlama verən Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişelin fikirləri də onu deməyə əsas verir ki, tərəflər artıq müxtəlif məsələlərdə ümumi razılığa gələ bilərlər. İlham Əliyev və Nikol Paşinyanla çox səmərəli görüşün keçirildiyini deyən Şarl Mişel böyük bir irəliləyişə nail olduğunu vurğuladı. Diplomata bəyan etdi ki, birlikdə sülh danışıqları üçün konkret prosesa başlamağa, mümkün sülh sazişini hazırlamağa və bu saziş üçün bütün zəruri elementləri həll etməyə qərar verilib. Həmçinin həssas məsələ olan delimitasiya ilə bağlı işçi qrupu, birgə komissiya ilə bağlı razılığa gəlinib.

Hər kəsə bəllidir ki, Avropa İttifaqı dünyada mövcud olan böyük siyasi və iqtisadi mərkəzlərdən biridir, qərəzsiz və bitərəfdir, Azərbaycan və Ermənistan ona etimad göstərirlər. Aİ-nin məqsədi ilk növbədə Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normalaşdırılmasına nail olmaqdır. Cənubi Qafqazda sabitlik, təhlükəsizlik və inkişaf Avropa İttifaqı üçün də olduca mühümdür. Ona görə də Aİ bu məsələdə qərəzsiz tərəf kimi çıxış edir. Bu səbəbdən də tərəflər arasında sülh danışıqlarının uğurlu sonluğuna gözəylənlər çoxluq təşkil edir.

Lakin inkaredilməz reallıqdır ki, İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatdıqdan sonra İlham Əliyev bütün çıxışlarında, müsahibələrində, bəyanatlarında sülh sazişinin bağlanmasının vacibliyini bildirirdi. Ermənistan isə növbəti sülh danışıqlarına gedir, hətta 10 noyabr bəyanatında özünə düşən öhdəlikləri belə yerinə yetirməkdən boyun qaçırırdı. Amma bu gün Ermənistan həm sülh danışıqlarına hazır olduğunu bəyan edir, həm də İlham Əliyevin 5 prinsipdən ibarət təkliflərini də yerinə yetirməyə razılıq verir.

Qeyd edək ki, Qalib Komandanı kimi İlham Əliyev sülh sazişinin imzalanması üçün Ermənistan qarşısında 5 prinsipdən ibarət təkliflər irəli sürmüşdü. Yalnız bu şərtlərin yerinə yetirilməsi təqdirdə məğlub ölkənin rəhbəri ilə sülh müqaviləsi imzalan bilər. Yeni Azərbaycan Prezidentinin təklifinə əməl olunarsa, iki dövlət məhz bu

baza prinsipləri əsasında intensiv, substativ və nəticəyə yönəlik danışıqlar apararaq ikitərəfli sülh sazişini yekunlaşdırabilir.

Azərbaycan Prezidentinin şərtləri-nə gəlməyə hazır olduğunu bildirdi. Dövlətlər bir-birinin suverenliyini, ərazi bütövlüyünü, beynəlxalq sərhədlərini toxunulmazlığını və siyasi müstəqilliyini qarşılıqlı şəkildə tanıyır. Həmçinin bir-birinə qarşı ərazi iddialarının olmamasını qarşılıqlı təsdiq edir və gələcəkdə belə bir iddianın qaldırılmayacağına dair hüquqi öhdəlik götürürlər. Dövlət sərhədinin delimitasiyası və demarkasiyası, diplomatik münasibətlərin qurulması, eləcə də neqliyyət və kommunikasiyaların açılması, digər müvafiq kommunikasiyaların qurulması, qarşılıqlı maraqların qorunması digər sahələrdə əməkdaşlığın yarıldılması məsələləri də İlham Əliyevin 5 prinsipinin tərkib hissəsidir.

Bir sözlə, onu deyərlik ki, Avropa İttifaqının dəstəyi ilə Ermənistan və Azərbaycan arasında birbaşa danışıqlar nəzərdə tutan yeni mexanizmlər formatı yaranır. Bunun da məqsədi ilk növbədə Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normalaşdırılması, Cənubi Qafqazda sülhün bərqərar olmasınıdır.

Ən əsası da odur ki, dünyanın ən böyük siyasi təşkilatı olan BMT də, Avropa İttifaqı da yeni reallıqları, xüsusən də İlham Əliyevin regional liderliyini qəbul edir. Azərbaycan Prezidenti ilə yaxın təmasları Cənubi Qafqaz regionunda sülh və sabitliyin bərqərar olmasında mühüm amil kimi görür.

Rəşad BAXŞƏLİYEV, "Azərbaycan"

Şuşanın içməli su təchizatı sistemi təkmilləşdirilir

Şuşa şəhərinin və Şuşa rayonunun Daşaltı kəndinin içməli su təchizatı sistemini yaradılması ilə bağlı texniki-iqtisadi əsaslandırma və ilkin layihə sənədlərinin hazırlanması məqsədilə yaradılmış işçi qrupunun növbəti iclası keçirilib.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 24 noyabr tarixli sərəncamı ilə yaradılmış Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində məsələlərin mərkəzləşdirilməsi qaydasında həlli ilə bağlı Əlaqələndirmə Qorğahının nəzdində fəaliyyət göstərən İdarələrarası Mərkəzdən AZƏRTAC-a verilən məlumat əsasında, Şuşa şəhərində baş tutan iclasda "Azersu" ASC-nin işçi qrupuna daxil olan digər dövlət təşkilatlarının əməkdaşları və müəssisələr iştirak ediblər.

İclasda Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərinin içməli su təchizatının bərpası məqsədilə görülmüş təxirəsalınmış işlər və perspektiv layihələr barədə məlumat verilib, iqlim dəyişikliklərindən su ehtiyatlarına təsiri ilə bağlı təqdirlər edilib.

Bildirilənlərdən, Şuşa şəhəri işğaldan azad olunduqdan sonra şəhəri su ilə təmin edən Kiçik Kirs və Zənslı mənbələrinin fəaliyyəti qısa müddət ərzində bərpa edilib, magistral kəmərlərdə və su anbarlarında təmir-bərpa işləri həyata keçirilib. Şəhər ərazisində davam edən abadlıq-quruculuq və tikinti-quraşdırma işləri, yeni tikiləcək yaşayış və qeyri-yaşayış obyektləri içməli suya tələbatı xeyli artıracaq. Mövcud mənbələrin məhsuldarlığı yay mövsümündə tələbatı tam ödəməyəcək. Bütün bunlar nəzərə alınaraq alternativ mənbə kimi Zənslı çayının su ehtiyatlarından istifadə olunması nəzərdə tutulur. Şuşa şəhərinin perspektiv inkişafı nəzərə alınmaqla da-yamıqlı içməli su təminatı məqsədilə çayın məcrasında yeni su anbarının layihələndirilməsi işləri davam etdirilir. Zənslı çayının məcrasında yaradılacaq anbarda toplanan suyun şəhərə neqli məqsədilə nasos stansiyasının və 2,6 kilometr uzunluğunda təzyiqli su kəmərinin inşası planlaşdırılır.

Milli Məclisdə TÜRK PA-nın seminarı keçirilib

Dost və qardaş ölkələr arasında qanunvericilik və parlamentlər arası peşəkar münasibətlər inkişaf etdirilir

Aprel 21-də Milli Məclisdə TÜRK PA-nın Sosial, mədəni və humanitar məsələlər komissiyasının "Əhəlinin sosial cəhətdən həssas qruplarının sahibkarlıq fəaliyyətinə həvəsləndirilməsi: reallıqlar və perspektivlər" mövzusunda seminarı keçirilib.

Tədbirə Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişili moderatorluq edib. Seminarı giriş nitqi ilə açan Tahir Mirkişili bildirib ki, pandemiyadan sonra TÜRK PA-nın ilk iclasına evsahibliyi edən Azərbaycan parlamenti Sahibə Qafarovanın rəhbərliyi ilə dost və qardaş ölkələr arasında qanunvericilik sahəsində əməkdaşlığın və parlamentlər arası peşəkar münasibətlərin inkişaf etdirilməsinə xüsusi önəm verir.

Komitə sədri dünyada texnologiyaların inkişaf etməsi, əmək məhsuldarlığına yaranan tələblər kontekstində əhəlinin həssas qruplarının qorunması, işsizliyin azaldılması, yoxsulluğa qarşı mübarizənin vacibliyini qabardıb. Bu kontekstdə Azərbaycan aparılan sosial siyasətin əsas istiqamətləri, onun qanunverici bazası, sosial sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi, təşviqi mexanizmlərinin yaradılması barədə danışan komitə sədri qeyd edib ki, təkcə ünvanlı dövlət sosial yardım proqramı çərçivəsində il ərzində 47 min ailə 158 milyon manat vəsait alıb, özünüməşğulluq proqramları çərçivəsində isə texninin 16 minə yaxın vətəndaş istehsal vasitələri ilə təmin edilib.

Komitə sədri Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsləri ilə ölkəmizdə sosial cəhətdən həssas qruplara xüsusi qayğının göstərilməsi, onların əmək, məşğulluq və yaradıcı potensialının gerçəkləşdirilməsi istiqamətində görülən işlər

dən və yaradılan inklüziv imkanlardan, innovativ həllərdən bəhs edib.

Sonra TÜRK PA-nın Baş katibi Mehmet Süreyya Er çıxış edərək toplantının türk dünyasının qardaşlığına, parlamentlər arası əlaqələrinə töhfə verəcəyini inamını bildirib. TÜRK PA-nın Sosial, mədəni və humanitar məsələlər komissiyasının bu gün keçiriləcək 9-cu iclasında "Sosial sahibkarlığın inkişafı haqqında" model qanun layihəsinin müzakirə ediləcəyini də qeyd edən Baş katib tədbirin gerçəkləşməsində göstərdiyi yüksək qonaqpərvərliyə və hərtərəfli dəstəyə görə Milli Məclisə və əməyi keçən hər kəsə təşəkkürünü bildirib.

Seminarın açılış hissəsində Dayanıqlı və Operativ Sosial Təminat Agentliyinin (DOST) İdarə Heyətinin sədri Fərid Məmmədov, Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin (KOBİA) İdarə Heyətinin sədr müavini Samir Hüseynov çıxış ediblər.

Açılış hissəsi bitdikdən sonra seminar öz işini sessiyalarda davam etdirib. Sessiyalarda TÜRK PA-ya üzv ölkələrin təqdimatları dinlənib, qarşılıqlı fikir mübadiləsi aparılıb.

"TÜRK PA-nın üzv ölkələrinin əhəlinin sosial cəhətdən həssas qruplarının sahibkarlıq fəaliyyətinə cəlb

edilməsi problemləri və qanunvericilik səviyyəsində həlli yolları" adlanan I sessiyası təşkilatın Sosial, mədəni və humanitar məsələlər komissiyasının sədri, Qırğız Respublikasının Joqorku Keneşinin üzvü Aybek Osmonovun moderatorluğu ilə keçirilib.

Sessiyada Milli Məclisin deputatı, TÜRK PA-nın Sosial, mədəni və humanitar məsələlər komissiyasının üzvü Hikmət Məmmədov çıxış edib. Milli Məclisin deputatı hər bir cəmiyyətdə həssas qrupların mövcudluğunun dəyişməz gerçəklik olduğunu qeyd edərək TÜRK PA-ya üzv ölkələrin bu problemlərin həllində ortaq qərarlar qəbul etməklə istəyini yüksək qiymətləndirib.

Seminarın "TÜRK PA-nın üzv ölkələrində sosial sahibkarlığın inkişafının stimullaşdırılmasına qanunvericilik dəstəyi" adlanan II sessiyasına Milli Məclisin deputatı, TÜRK PA-nın Sosial, mədəni və humanitar məsələlər komissiyasının sədr müavini Nizami Cəfərov moderatorluq edib.

Nizami Cəfərov sosial cəhətdən tərixən cəmiyyətin bir hissəsi olmuş həssas qrupların problemlərinin müasir dövrdə aktuallaşmasına toxunub, dünyada köçkün və qaçqınların sayının artmasını bu problemi daha da qabart-

dığını bildirib. O, əhəlinin sosial cəhətdən həssas təbəqələrinin sahibkarlıq fəaliyyətinə həvəsləndirilməsi, həmçinin müəssisələrin bu kateqoriyadan olan vətəndaşları öz fəaliyyətlərinə cəlb etməsi formaları ilə bağlı fikirlərini bölüşüb.

II sessiyada Azərbaycan tərəfindən təqdimatla Milli Məclis Aparatının Sosial qanunvericilik şöbəsinin müdiri Adil Vəliyev çıxış edib. O, sosial sahibkarlıq fenomenini qanunvericilik aspektindən xarakterizə edib, onun Azərbaycan qanunvericiliyindəki yeri, normativ-hüquqi bazası, təşkilati-hüquqi formaları haqqında məlumat verib. Sosial sahibkarlığın inkişaf etdiyi sahələr, onun hüquqi tənzimlənməsinin təməl prinsiplərindən bəhs edib.

Sessiyalardan sonra seminara yekun vuran Milli Məclisin komitə sədri Tahir Mirkişili seminarda söylənənləri ümumiləşdirərək belə bir fikir ifadə edib ki, sosial cəhətdən həssas təbəqələrinin istehsal fəaliyyətinə cəlb edilməsində dövlətin həvəsləndirici tədbirlərinin və qanunvericilik dəstəyinin rolu əvəzsizdir.

R.BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Strasburqda AŞ PA-nın yaz sessiyasının ikinci hissəsi keçiriləcək

Aprel 25-dən 28-dək Strasburqda Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞ PA) yaz sessiyasının hibrid formada ikinci hissəsi keçiriləcək. Sessiyanın əsas mövzusu Rusiya-Ukrayna münaqişəsinin noticələrinə dair ümumi siyasi müzakirələr olacaq.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Milli Məclisinin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlər arası əlaqələr komitəsinin sədri, ölkəmizin AŞ PA-dakı nümayəndə heyətinin rəhbəri Səməd Seyidovun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti yaz sessiyasında iştirak edəcək.

İtaliya Respublikasının Prezidenti Serchio Mattarella sessiyada çıxış edəcək və par-

lamentarların suallarını cavablandıracaq.

Həmçinin Avropa Şurası ilə Aİ arasında strateji tərəfdaşlığın gücləndirilməsi, Avropada əsl demokratiyanın qorunması və təşviqi, eləcə də müsadirə edilmiş cinayət aktivlərindən necə səmərəli istifadə etməyə dair hesabatlar müzakirə olunacaq. Gündəliyə əlilliyi olan insanların qeyri-institusionalaşdırılması, hüquq-mühafizə or-

ganları tərəfindən həddindən artıq və əsassız güc tətbiqinin qarşısının alınması, Gürcüstanın öhdəliklərinə əməl etməsi dair məruzələr və digər məsələlər daxildir.

Sessiya çərçivəsində Avropa Şurasının İnsan Hüquqları üzrə Komissarı 2021-ci il üçün illik fəaliyyət hesabatını təqdim edəcək və parlamentlərin suallarını cavablandıracaq.

Sessiyanın gündəliyinə Avropa Şurası Parlament Assambleyasının üzvləri tərəfindən Avropa Şurasının Baş katibinə sual sessiyası, eləcə də Nazirlər Komitəsinin ənənəvi müzakirəsi də daxildir.

Türkiyə Fövqəladə Halların İdarə Olunması Agentliyinin nümayəndə heyəti FHN-də olub

Azərbaycanda səfərdə olan Türkiyə Respublikası Fövqəladə Halların İdarə Olunması Agentliyinin (AFAD) Baş əməliyyat departamentinin rəisi Yusuf Aysun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti aprelin 21-də Fövqəladə Hallar Nazirliyində (FHN) olub.

FHN-in Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, nümayəndə heyəti ilə görüşən fəvqəladə hallar nazirinin müavini general-leytenant Etibar Mirzəyev yüksək səviyyədə inkişaf edən Azərbaycan-Türkiyə əlaqələrindən bəhs edib, BMT çərçivəsində fəaliyyət göstərən Beynəlxalq Axtarış-Xilasetmə üzrə Məsvərəç Qrupu tərkibində ölkələrimizin müvafiq qurumlarının səmərəli əməkdaşlığının önəmliyindən danışdı.

Görüşdə "Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında İqtisadi Əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlər Arası Komissiyamızın 9-cu iclasının Protokolu"na əlavə olan Azərbaycan-Türkiyə İqtisadi Əməkdaşlığına dair Fəaliyyət Planının 110-cu maddəsində qeyd edilən axtarış və xilasetmə sahəsində məlumat və təcrübə mübadiləsinin aparılmasının mütəmadi olaraq həyata keçirilməsi, tədris və təlim imkanlarının artırılması məqsədilə hər iki ölkə arasında əməkdaşlıq səfərlərinin və aidiyyəti üzrə işçi görüşlərinin həyata keçirilməsi məsələləri ilə bağlı qarşılıqlı fikir mübadiləsi aparılıb. Bundan əlavə, gö-

rüş çərçivəsində nazirliyin Beynəlxalq Axtarış-Xilasetmə Dəstəsinin fəaliyyətinin BMT tərəfindən qəbul edilmiş beynəlxalq standartlara uyğun olaraq təşkil və INSARAG klassifikasiyasından müvəffəqiyyətli keçməsi məqsədilə ikitərəfli görüşlərin və məsləhətləşmələrin davam etdirilməsinin vacibliyi vurğulanıb.

Etibar Mirzəyev nazirliyin Beynəlxalq Axtarış-Xilasetmə Dəstəsinin fəaliyyətinin INSARAG klassifikasiyasından müvəffəqiyyətli keçməsi üçün göstərdiyi dəstəyə görə Türkiyə tərəfinə təşəkkürünü bildirib.

Səmimi görüşə görə təşəkkürünü bildiren Türkiyə Respublikası Fövqəladə Halların İdarə Olunması Agentliyinin Baş əməliyyat departamentinin rəisi Yusuf Aysu ölkələrimizin müvafiq qurumları arasında axtarış və xilasetmə sahəsində, həmçinin Azərbaycan-Türkiyə İqtisadi Əməkdaşlığına dair Fəaliyyət Planına uyğun olaraq, FHN Akademiyası ilə Türkiyənin müvafiq təhsil müəssisələrində əməkdaşlığın həyata keçirilməsinin vacibliyini vurğulayıb. O, eyni zamanda, nazirliyin Beynəlxalq Axtarış-Xilasetmə Dəstəsinin INSARAG klassifikasiyasından müvəffəqiyyətli keçməsi üçün gələcəkdə AFAD tərəfindən lazımı dəstəyin göstəriləcəyini qeyd edib.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

Səfər çərçivəsində AFAD nümayəndə heyəti FHN-in akademiyasının fəaliyyəti ilə yaxından tanış olub.

Azərbaycandan Ukraynaya növbəti humanitar yardım göndərilib

Azərbaycan dövləti tərəfindən Ukrayna xalqına növbəti humanitar yardım aprelin 21-də yola salınıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, ümumi çəkisi 170 tondan çox olan humanitar yardıma 3.37 milyon manat məbləğində dərman vasitələri və tibbi sərfiyyat malları, eləcə də 1 milyon manat məbləğində ərzaq məhsulları daxildir.

Humanitar yükü Varşava hava limanına çatdırmaq üçün ilk təyيارə saat 14:30-da Ukraynanın ölkəmizdəki səfirinin iştirakı ilə Heydər Əliyev adına Beynəlxalq Hava Limanından yola salınıb.

Xatırladaq ki, Ukraynadakı vəziyyətlə əlaqədar ölkə rəhbərliyinin tapşırığı ilə Azərbaycan tərəfindən cari il fevralın 27-də və martın 12-də Ukraynaya, eləcə də aprelin 15-də ukraynalı qaçqınlar üçün Moldovaya ümumi məbləği 23.2 milyon manatdan artıq olan 550 tona yaxın humanitar yardım göndərilib.

Beləliklə, Azərbaycan Respublikasının Ukraynadakı böhranla bağlı göstərdiyi humanitar yardımın ümumi məbləği 27.6 milyon manat (təxminən 15 milyon avro), çəkisi isə 720 ton təşkil edir.

Vladislav KANEVSKI: "Göndərilən humanitar yardım Ukrayna ilə Azərbaycan arasında strateji tərəfdaşlığın yüksək səviyyəsinin əyani təsdiqidir"

həmçinin Ukrayna və Azərbaycan xalqları arasında mövcud olan böyük dostluğun daha bir təsdiqidir".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Ukraynanın Azərbaycan-dakı səfiri Vladislav Kanevski aprelin 21-də Ukraynaya humanitar yardımın göndərilməsi mərasimində jurnalistlərə müsahibəsində söyləyib.

"Ukraynaya göstərdiyi köməyə görə dövlətimiz və xalqımız adından Azərbaycan rəhbərliyinə, ilk növbədə, Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə İlham Əliyevə səmimi minnətdarlığımı bildirirəm. Biz Azərbaycan kimi dostlarımızın köməyini hiss edirik", - deyər V.Kanevski əlavə edib.

Ankarada Azərbaycan və Türkiyə arasında ailə, qadın və uşaq məsələləri üzrə əməkdaşlığın genişləndirilməsi imkanları müzakirə olunub

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradovanın rəhbərliyi ilə Azərbaycan nümayəndə heyətinin Türkiyəyə səfəri davam edir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, aprelin 21-də səfər çərçivəsində Ankarada səfərdə olan Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvləri Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradovanın rəhbərliyi ilə nümayəndə heyətləri arasında görüş keçirilib.

Azərbaycanın Türkiyədəki səfiri Rəşad Məmmədovun iştirakı ilə keçirilən görüşdə ölkələrimiz və adiqəkilən dövlət qurumları arasında qarşılıqlı təcrübə mübadiləsinin önəmli yeri vurğulanıb və ikitərəfli əməkdaşlıq əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi məsələləri müzakirə edilib.

Nümayəndə heyətimizin səfərindən məmnun olduğunu qeyd edən nazir Dərya Yanık iki qardaş ölkə arasında münasibətlərin mütəmadi şəkildə inkişaf etdiyini bildirib. Nazir müvafiq qurumlar arasında ən üst səviyyədə əməkdaşlığın gücləndirilməsində maraqlı olduqlarını ifadə edib.

Ailə və Sosial Xidmətlər Nazirliyinin fəaliyyəti haqqında məlumatları diqqətə çatdıran nazir Dərya Yanık bildirib ki, ailə, qadın və uşaq məsələləri istiqamətində Azərbaycanca-

nın cəmiyyətinə komitəsi ilə birgə layihələrin həyata keçirilməsinə, yeni təşəbbüslərə daim hazırdır. Sosial xidmət üzrə ehtiyacların müəyyən edilməsi, yaşlılara və sağlamlıq imkanları məhdud insanlara edilən yardımlardan bəhs edən nazir, səhid və qazi ailələrinə göstərilən dəstək istiqamətində də Türkiyə təcrübəsinə diqqətini bölüşüb.

Komitə sədri Bahar Muradova davətə görə təşəkkürünü bildirərək qeyd edib ki, tarixi köklərə və qardaşlığa hər zaman önəm verən, həmrəylik nümayiş etdirən Azərbaycan və Türkiyə arasında əlaqələr siyasi, iqtisadi-ticarəti, humanitar, hərbi və digər sahələrdə uğurla inkişaf etməkdədir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ilə Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan arasında sömimi dostluq və qardaşlıq münasibətləri, eləcə də parlamentlərimizdə fəaliyyət göstərən genişləndirilmiş dostluq qrupları, ölkələrin parlamentlərinin beynəlxalq təşkilatlarda qarşılıqlı əməkdaşlığı bizi qürurlandırır. Bütün bunlar münasibətlərimizin yüksək səviyyəli inkişafına, həmçinin regionun tərəqqisinə, sülh və sabitliyə mühüm töhfələr verir.

Azərbaycan nümayəndə heyəti Ankarada fəaliyyət göstərən internat mərkəzindəki xidməti şəraitlə tanış olub

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradovanın rəhbərliyi ilə Azərbaycan nümayəndə heyəti Türkiyəyə səfər çərçivəsində Ankarada fəaliyyət göstərən "Saray" uşaq evləri şəhərciyində olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, internat tipli bu mərkəzdə 13-18 yaşlarında olmaqla 273 yetim uşaq yaşayır, təhsil və tərbiyə alır. Onlara ümumilikdə 195 nəfərlik heyət xidmət edir. Mərkəz dövlət tərəfindən ideal şəkildə təchiz olunur. Uşaqların təlim-tərbiyəsi ilə yanaşı, müxtəlif sənətə sahib olması, idman, incəsənət üçün bütün şərait vardır.

Şəhərcikdə bədii proqram təşkil olunub. Uşaqlar Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığının təməlini edən zəngin bədii proqramla çıxış ediblər.

Komitə sədri Bahar Muradova və Türkiyə ailə və sosial xidmətlər nazirinin müavini Küb-

ra Gürhan Yiğitbaşı uşaqlar qarşısında çıxışlarında onların layiqli, təhsilli vətəndaş olması üçün hər zaman dövlətin dəstək verəcəyini, Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığının əbədiyini ifadə ediblər.

Komitə sədri Azərbaycanda internat tipli məktəblərə göstərilən dövlət qayğısından danışaraq, iki qardaş ölkənin uşaqları arasında birbaşa əlaqələrin qurulmasının vacibliyini qeyd edib.

"Saray" uşaq evləri şəhərciyindəki tədris, təlim və yaşayış yerləri ilə tanış olub.

Xatırladaq ki, Türkiyənin ailə və sosial xidmətlər naziri Dərya Yanıkın dəvəti ilə Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradovanın rəhbərlik etdiyi Azərbaycan nümayəndə heyəti qardaş ölkədə səfərdədir. Səfərin məqsədi qarşılıqlı təcrübənin öyrənilməsi və əməkdaşlıq əlaqələrini daha da genişləndirməkdir.

Səfər davam edir.

Türkiyədə səfərdə olan Azərbaycan nümayəndə heyəti Ədalət və İnkişaf Partiyasında görüş keçirib

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradovanın rəhbərliyi ilə Azərbaycan nümayəndə heyətinin Türkiyəyə səfəri davam edir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfər çərçivəsində ikinci mühüm görüş aprelin 21-də hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasında (AK Parti) keçirilib. Komitə sədri, Yeni Azərbaycan Partiyası İdarə Heyətinin üzvü Ba-

har Muradovanın və Türkiyə Böyük Millət Məclisinin üzvü, AK Partinin Qadın Təşkilatının sədri Ayşe Keşirinin rəhbərlik etdikləri nümayəndə heyətləri arasında keçirilmiş görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında səmərəli fikir mübadiləsi aparılıb.

Tərəflər cəmiyyətimizin inkişafında avanqard qüvvə olan qadınların ictimai-siyasi proseslərdəki rolu, hüquqlarının qorunmasına dövlət dəstəyi və sair məsələlər barədə səmərəli müzakirələr aparılıb.

Xatırladaq ki, Türkiyənin ailə və sosial xidmətlər naziri Dərya Yanıkın dəvəti ilə Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradovanın rəhbərlik etdiyi Azərbaycan nümayəndə heyəti qardaş ölkədə səfərdədir. Səfərin məqsədi qarşılıqlı təcrübənin öyrənilməsi və əməkdaşlıq əlaqələrini daha da genişləndirməkdir.

Səfərin davam etdirən Azərbaycan nümayəndə heyəti aprelin 22-də Türkiyə Ailə və Sosial Xidmətlər Nazirliyinin digər təsisatları ilə tanış olacaq.

QARABAĞ dirçəliş yolundadır

Innovativ quruculuq ünvanı

2022-ci il Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpasında mühüm mərhələ olacaq

44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsində bütün dünya Prezident İlham Əliyevin qətiyyətinin, ordumuzun peşəkarcılığının, xalqımızın öz torpaqlarını işğaldan azad etmək əzminin şahidi oldu. Bu zəfəri bizə dövlət başçısının müdrik siyasəti, xalqımızın həmrəyliyi, Silahlı Qüvvələrimizin ən müasir standartlara cavab verən döyüş qabiliyyəti yaşadı. Bütün bunlar Azərbaycanı ərazi bütövlüyünü təmin etməklə, regionda yeni realiaqlar yaratdı.

Azərbaycanın iqtisadi gücünün təcəssümü

2020-ci ilin noyabrından isə dünya Prezident İlham Əliyevin möhtəşəm quruculuq əzminə şahidlik edir. Qısa dövr ərzində Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə həyata keçirilən bərpə-quruculuq işlərinin miqyası olduqca özəmətlidir. İşğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə infrastrukturların bərpası ilə başlayan layihələr indi bir çox sahəni əhatə edir. Hətta azad olunmuş torpaqlar kənd təsərrüfatına cəlb edilib və əkin-biçin işləri aparılır.

Ötən il bir neçə layihənin başa çatdırılması dövlətimizin iradəsinin təcəssümü oldu. Şuşaya aparın Zəfər yolunun, Füzulidə hava limanının inşası, Kəlbəcər rayonuna hündür dağlıq ərazilərdən elektrik xətlərinin çəkilməsi həm də Azərbaycan dövlətinin iqtisadi gücünün təcəssümü kimi tarixə düşdü. O cümlədən Suqovuşana çəkilən yeni yol istifadəyə verildi. Bu mənada vacib məqamlardan biri də ondan ibarətdir ki, həmin meqalayihələri dövlətimiz heç bir xarici dəstək olmadan, heç bir donordan maliyyə yardımı almadan, öz daxili imkanları hesabına başa çatdırdı.

Qısa müddətdə bu özəmətlı layihələrin yerinə yetirilməsi göstərdi ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə həyat tezliklə öz axarına qayıdacaq. Məlum olduğu kimi, Ağdam və Füzuli şəhərlərinin baş planları təsdiqlənib və onların əsasında bəzi infrastruktur layihələrinin və yaşayış məhəllələrinin təməli qoyulub. O cümlədən Şuşada genişmiqyaslı bərpə işləri davam edir.

Onu da qeyd edək ki, azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması proqramının icrası üçün dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsait 2,2 milyard manatdır. 2022-ci ilin birinci rübü ərzində həmin vəsaitin 346 milyon manat, yaxud 16 faizə yaxın hissəsi artıq icra olunub.

Çoxsaylı layihələrin icrası bu il başa çatdırılacaq

Bu ilin birinci rübünün yekunlarına həsr olunmuş müşavirədə Prezident İlham Əliyev qarşıda duran vəzifələr barədə məlumat verdi. Bu il Şuşa, Cəbrayıl, Kəlbəcər, Zəngilan, Qubadlı şəhərlərinin, Hadrut və Suqovuşan qəsəbələrində də baş planları hazırlanıb təsdiq ediləcək. Baş planlar təsdiq olunan sonra isə yaşayış binalarının inşası həyata keçiriləcək.

O cümlədən azad edilmiş ərazilərdə bu il elektrik təchizatı ilə bağlı işlər davam etdiriləcək. Ötən il ikisi Suqovuşanda, biri Laçın rayonunun Güllübird kəndində, biri isə Kəlbəcərdə Lev çayı üzərində olmaqla 20 meqavat gücündə 4 su-elektrik stansiyası artıq inşa edilib. Bu il dövlət tərəfindən gücü 27 meqavata bərabər olacaq daha beş stansiya inşa ediləcək.

Bu il həmçinin Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanının, Laçın şəhərindən yan keçən yeni alternativ yolun, Füzuli-Hadrut, Qubadlı-Eyvazlı yollarının, habelə Naftalanda Talış kəndinə qədər yolların istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulur. Ağdam, Cəbrayıl və Şuşada orta məktəblərin tikintisi də bu il ərzində başa çatdırılmalıdır. 2022-ci il həm də keçmiş məcburi köçkünlərin doğma yurdlarına döndüyü kimi tarixə düşəcək. Belə ki, bu il yenidən qurulan Ağalı kəndi doğma sakinlərinə qarşılayacaq.

İlham ƏLİYEV: "Onsuz da biz istədiyimizə gec-tez nail olacağıq"

Məlum olduğu kimi, bu ilin mart ayında Azərbaycanla İran arasında yeni kommunikasiya bağlantılarının yaradılması haqqında anlaşma memorandumu imzalanıb. Memorandumun məqsədi Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonu ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında yeni dəmir yolu və avtomobil yolu əlaqəsinin, eləcə də rabitə və enerji təminatı xətlərinin yaradılmasından ibarətdir. Bu layihə böyük iqtisadi dividendlər gətirməklə yanaşı, həm də Naxçıvanın blokadadan çıxmasında, muxtar respublikanın Azərbaycanın əsas hissəsi ilə etibarlı və davamlı bağlantısının yaradılmasında mühüm rol oynayacaq.

Bununla bağlı danışın Prezident İlham Əliyev "Əlbəttə, bu, Zəngəzur dəhlizinin açılmasıdır" deyərək bildirdi. Zəngəzur dəhlizinin açılması Azərbaycanın milli prioritetlərindən və hədəflərindən biridir. 44 günlük müharibədə Ermənistanı məğlub edən dövlətimizin bu məqsədinə də çatacağı şübhəsizdir. Artıq Zəngəzur dəhlizinin elementlərini təşkil edən kommunikasiyaların da bir qismi yerinə yetirilib.

Bir neçə gün əvvəl Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Toivo Klairin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edərkən Prezident İlham Əliyev respublikamızın ərazisində dəmir yolunun artıq 60 kilometrlik hissəsinin tikildiyini və inşa işlərinin gələcək illərdə tamamlanacağını bildirdi. Avtomobil yolunda da qızğın tikinti işləri gedir və növbəti ilin sonuna kimi dörd və altı zolaqlı avtomagistral Ermənistan sərhədinə çatdırılacaq.

Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvan arasında kommunikasiyaların açılması 10 noyabr bəyanatında öz əksini tapıb. Dövlətimiz 44 günlük müharibədəki qələbəsi ilə Ermənistanı belə bir öhdəliyi üzərinə götürməyə məcbur edib. Əgər İrəvan bu öhdəliyi yerinə yetirməkdən imtina etsə, o zaman Azərbaycan heç bir məsuliyyət daşmayacaq. Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi: "Onsuz da biz istədiyimizə gec-tez nail olacağıq. Daha yaxşı olar ki, onlar özləri də bir az cəld tərpənsinlər".

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Bu yol Laçına gedir...

Uzunluğu 32 km təşkil edən layihə çərçivəsində genişmiqyaslı tikinti işləri aparılır

İşğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası istiqamətində əsas prioritetlərdən biri yol infrastrukturunun bərpasıdır. Bu çərçivədə Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları ərazisində Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə icra olunan yol infrastrukturunu layihələndirən biri də Laçın şəhərinə daxil olmadan yeni avtomobil yolunun tikintisidir.

4 aşırımlı körpüdə tikinti işləri son mərhələdə olmaqla icra olunur

Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyindən (AAYDA) qəzetimizə verilən məlumata görə, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları ərazisində bütün avtomobil yolları iri yaşayış məntəqələrindən kənar keçməklə layihələndirilir. Bu isə həmin yaşayış məntəqələrində yaşayacaq əhəlinin, həm də yoldan istifadə edəcək vətəndaşların rahatlığı baxımından önəmli aspektlərdən biridir.

Laçın şəhərinə daxil olmadan yeni avtomobil yolunun inşası da məhz bunlar nəzərə alınaraq aparılır. Yeni avtomobil yolunun uzunluğu 32 km təşkil edir. 2 hərəkət zolaqlı olacaq yolun layihə üzrə hərəkət hissəsinin eni 7 metr, torpaq yatağının eni 12 metr, çiyin hissələrin eni isə 2x2.5 (5 m) metr təşkil edəcək.

Hazırda yolboyu genişmiqyaslı tikinti işləri aparılır. Layihəyə uyğun olaraq, torpaq yatağının tikintisi, suni qurğuların inşası işləri görülür. "İnşaat Norma və Standartları"na uyğun olaraq, yararsız qunt, həmçinin torpaq yatağının genişləndirilməsi üçün bitki qatının qazılaraq çıxarılması işləri görülür, xüsusən texnikalardan istifadə olunmaqla yolun genişləndirilmək profilə salınması və yeni torpaq yatağının inşası həyata keçirilir.

Çötin relyefə malik olan ərazidən keçən yol boyunca layihəyə uyğun suların ötürülməsini təmin etmək məqsədilə dairəvi borular və müxtəlif sını qurğuların tikintisi də icra olunur. Bu çərçivədə yolun 22-ci km-də inşa edilən və uzunluğu 139.5 metr olan 4 aşırımlı körpüdə hazırda tikinti işləri son mərhələdə olmaqla icra olunur.

Yeni avtomobil yolunun inşası tərtib olunmuş qrafikə uyğun və texnologiyə riayət edilən qurğularla AAYDA-nın rəhbərliyinin nəzarəti altında həyata keçirilir. Tikinti işlərinin bu il yekunlaşdırılması üçün əraziyə lazımı sayda işçi qüvvəsi cəlb olunub.

Dünyanın əz uzun avtomobil tunellərindən biri

Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları ərazisində icra olunan mühüm əhəmiyyətə malik yol infrastrukturunu layihələndirən biri də 80,7 km uzunluğa malik Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu avtomobil yoludur.

Göygöl və Kəlbəcər rayonlarını birləşdirən Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu avtomobil yolu 2-3 hərəkət zolaqlı olmaqla 1-ci və 2-ci texniki dərəcəyə uyğun olaraq inşa edilir. Belə ki, layihənin keçdiyi ərazinin sətir dağlıq və qayalıq olması nəzərə alınaraq, yolun əsas hissəsinin 2 zolaqlı, yoxsularda isə əlavə zolaq verilməklə tikintisi aparılır. Tunel və körpü hissələrdə isə yol 4 hərəkət zolaqlı olacaq.

Hazırda yolun 12-13 və 26-28 km-lik hissələrində torpaq yatağının, həmçinin zəruri nöqtələrdə suötürücü boruların tikintisi davam edir. 2 hissədə mövcud kanalların köçürülməsi, həmçinin bəzi ərazilərdə suötürücü boruların inşası tamamlanıb, 26-cı km-lik hissədə isə yeni su kanalının inşası davam etdirilir.

Bundan başqa, layihə üzrə mövcud çay yataqlarının köçürülməsi 660 metr olmaqla yekunlaşıb. 132 metrlik daş divar və 360 metr uzunluğa olan istinad divarının tikintisi üzrə işlər aparılır, 250 metr uzunluğa malik geosentetik divar üzrə tikinti işləri isə son mərhələdə icra olunur.

Layihənin 13,5-ci km-lik hissəsindən Murovdağ silsiləsi başlanır və yüksəklik 1700 metrəndən Murovdağ zirvəsinədək 3250 metrə qədər artır. Bu hissədə dünyanın əz uzun avtomobil tunellərindən biri olacaq Murovdağ tunelinin inşası davam etdirilir. Artıq tunelə gediş istiqaməti üzrə 1400, gəliş istiqaməti üzrə isə 1200 metr olmaqla qazma işləri tamamlanıb.

Tunel müvəqqəti havalandırma sistemi ilə təmin edilib. Piyadalar və avtomobillər üçün nəzərdə tutulan və hər birinin uzunluğu 21 metr olan 2 ehtiyat keçidinin tikintisi də yekunlaşıb.

Hazırda tunelə partlatma və qırıq üsulları ilə qaya quntlarından ibarət hissələrin kənarlaşdırılması, suyun kənarlaşdırılması üçün drenaj işləri və püskürtmə üsulu ilə tunelə daxil olan hissələrin üzlənməsi işləri davam etdirilir. Ümumilikdə tunel üzrə işlərin 25 faizi yerinə yetirilib.

Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu avtomobil yolunun tikintisi layihəsi çərçivəsində uzunluğu 542, eni 12 metr olan Tunel-1-də də tikinti işlərinə başlanılıb. Artıq tunelin giriş və çıxış hissəsində ümumilikdə 175 metr qazma işləri icra olunub.

Həm yolboyu, həm də tunellərdə tikinti işləri Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin rəhbərliyinin şəxsi nəzarəti altında "İnşaat Norma və Qaydaları"na əsasən, yüksək səviyyədə aparılır. Tərtib olunmuş qrafikə uyğun layihənin 2025-ci ilədək yekunlaşdırılması məqsədilə agentlik tərəfindən əraziyə lazımı sayda qüvvə cəlb olunub.

Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu avtomobil yolu başlanğıcını Göygöl rayonunun Toğanalı kəndindən götürməklə Kəlbəcər rayonunun ərazisindən keçir. Bu təzədən bu yol sözügedən rayonun bir çox yaşayış məntəqəsi ilə yanaşı, rayon mərkəzinə və məşhur İstisu ərazisinə qədər rahat gediş-gəlişi təmin edəcək.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

İxracatda qeyri-neft sektorunun çəkisi artır

Son dövrlər Azərbaycan dövlətinin apardığı islahatlar ölkə iqtisadiyyatının şaxələndirilməsini, xüsusilə qeyri-neft sektorunun inkişafını prioritet olaraq ön plana çıxardı. İqtisadiyyatın bütün sahələrində islahatların aparılması start verildi. Möqsədə nail olmaq üçün qeyri-neft sahəsinin, o cümlədən aqrar sektorun inkişafı üçün müxtəlif dövlət proqramları qəbul edildi. Eyni zamanda bu sahədə fəaliyyət göstərən sahibkarlara ciddi dövlət dəstəyi də verildi ki, öz fəaliyyətlərini genişləndirsinlər.

Möqsədyönlü şəkildə aparılan islahatlar sayəsində tədricən qeyri-neft sektorunu inkişaf etməyə başladı. İslahatların həyata keçirilməsi sayəsində ölkənin müxtəlif bölgələrində müasir texnika və texnologiyalarla təchiz edilmiş istehsal müəssisələrinin fəaliyyətinə start verildi.

Qeyri-neft sektorunda məhsul istehsalında əsas ağırlıq sonayə parkları və sonayə zonalarının üzərinə düşür. Orada istehsal olunan məhsul ölkənin daxili tələbatını ödəməklə yanaşı, ixracda da yönəldilir. Məsələn, ötən il sonayə parklarında və sonayə zonalarında istehsal olunan məhsullar "Made in Azerbaijan" brendi ilə dünyanın 35 ölkəsinə ixrac edildi.

Möhtəmdür ki, dünya bazarda ciddi rəqabət mövcuddur. Bu səbəbdən də həmin bazara daxil olmaq çox çətindir. Bazara çıxardığın məhsul həm keyfiyyəti, həm də ucuz olmalıdır ki, müştəri tapa bilsin. Görünür, texnopark və sonayə zonalarında istehsal olunan məhsullar həm keyfiyyəti, həm də qiymət sarıdan münasibdir ki, özünə alıcı cəlb edir.

Sonayə zonaları ölkədə qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafında, idxaldan asılılığın azalmasında və ixracın genişlənməsində mühüm rol oynayır. Belə ki, indiyədək sonayə zonalarında ümumilikdə 5,8 milyard manatlıq məhsul is-

tehsal edilib və bunun da 1,7 milyard manatlıq hissəsi ixrac olunub. 2020-ci ildə sonayə zonalarında 1,27 milyard manatlıq məhsul istehsal edilmişdisə, keçən il 2,4 milyard manat dəyərində məhsul istehsal olunub. Ötən il sonayə zonaları ixracın həcmi 2020-ci ildə müqayisədə 2,7 dəfə artıraraq qeyri-neft sonayə məhsullarının ixracındakı payını 30,8 faizə çatdırdı.

Ümumiyyətlə isə, ölkəmizin xarici ticarət əlaqələri yüksək səviyyədə davam edir. Dövlət Statistika Komitəsinin verdiyi məlumatlara görə, cari ilin yanvar-fevral aylarında Azərbaycanın hətəlik qeyri-neft məhsulları üzrə ixrac 24 faiz artımla 229,6 milyon dollar olub. Fevralda yeyinti məhsulları üzrə ixrac ötən ilin müvafiq ayı ilə müqayisədə 19,4 faiz artaraq 51,1, qeyri-yeyinti məhsulları üzrə isə 25,4 faiz artaraq 177,9 milyon dollar təşkil edib.

Açıqlanan statistik rəqəmlərə diqqət yetirdikdə məlum olur ki, qeyri-neft sektorunun inkişafı istiqamətində aparılan islahatlar nəticəsində qeyri-neft məhsulları ixracatında əhəmiyyətli rol oynayır. Həm də aqrar sektor üzrə aydın şəkildə görünür. Qeyri-neft sektorunun inkişafı və ixracda payının artması ölkənin dinamik inkişafı ilə müqayisədə xarici ticarət dövriyyəsi faktiki qiymətlərlə 1,7 dəfə, real istifadədə 12,8 faiz artmışdır.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Naxçıvanda iftar payları verilib

Muxtar respublikada Ramazan ayı və oruculuq mərasimləri mənəvi dəyərlərimizə uyğun keçirilir.

AZƏRTAC-ın Naxçıvan bürosu xəbər verir ki, aprelin 21-də müqəddəs Ramazan ayı münasibətilə Naxçıvan şəhərindəki məscidlərdə dindarlara, məscid öhlinə, eləcə də ali təhsil müəssisələrində təhsil alan azərbaycanlı yerli və xarici tələbələrə, Naxçıvan Qarnizonu Mərkəzi Hospitalında müalicə alan xəstələrə, Psixi xəstəliklər dispanserinə, "Naxçıvan Yaşllaşdırma Xidməti" publik hüquqi şəxsinə, Naxçıvan Şəhər Sanitar Təmizlik İdarəsinin kollektivlərinə, Naxçıvan şəhərində və muxtar respublikanın rayonlarında yaşayan sosial qaçqıya ehtiyacı olan ailələrə ümumilikdə 3550 iftar payı verilib.

Naxçıvan Dövlət Universitetində iftar paylarının verilməsi münasibətilə keçirilən tədbirdə universitetin prorektoru Seymur Talıbov çıxış edərək deyib ki, Azərbaycan tolerant ölkədir. Muxtar respublikada dini dəyərlərimizə dərin hörmətə yanaşılır. Hazırda Naxçıvan Dövlət Universitetində bir çox ölkələrdən xarici tələbələr təhsil alır. Bu gün həmin tələbələr üçün iftar payları verilib.

Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru Elbrus İsayev ali təhsil müəssisələrinin hər zaman Ali Məclis Sədri və digər dövlət qayğısı ilə əhatə olunduğunu bildirib, göstərilən diqqət və qayğıya görə minnətdarlıq edib.

Mixail QUSMAN: "Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının Şuşada keçirilməsi böyük hadisədir"

Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı kimi iri tədbirin işğaldan azad edilmiş Şuşada keçirilməsi böyük hadisədir". AZƏRTAC-ın müxbiri-nə bu sözləri TASS informasiya agentliyinin baş direktorunun birinci müavini Mixail Qusman Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunun (MDBMI) tələbələri ilə görüşdən sonra söyləyib.

TASS informasiya agentliyinin baş direktorunun birinci müavini MDBMI tələbələri ilə görüşdən aldığı təəssüratları da bölüşərək vurğulayıb ki, gənclərlə görüşməyə maraqlıdır. O deyib: "Ona görə ki, belə ünsiyyət nəticəsində təkə onları yox, mən özüm də müəyyən təcrübə qazanıram. Bizim gözəl gənclər var. Bakıda çox yaxşı gənclər var. Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunda bizim gənclərimiz oxuyur, MDBMI-nin azərbaycanlı tələbələrindən ibarət komanda fəaliyyət göstərir. Onlarla görüşməyə çox şadam. Hamısı vətənpərvər gənclərdir, hamısı öz ölkəsini sevirlər. Baxıl ki, onlar universiteti bitirəndən sonra öz vətənlərinə qayıdacaq, öz ölkəsinə faydalı insanlar olacaqlar. Bizim azərbaycanlı gənclərin gözlərində bir nur var. Bu nurlu gözlər hər şeydən gözəldir".

Xəlil KƏLƏNTƏR: "Şuşada keçiriləcək Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı diasporumuz qarşısında yeni vəzifələr müəyyənləşdirəcək"

"Şuşada keçiriləcək Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı bütün dünyaya səpələnmiş diasporumuzun qarşısında yeni vəzifələr müəyyənləşdirəcək".

löntər diaspor təşkilatlarının ölkəmizin dövlət və milli maraqlarının xaricdə qorunmasında xüsusi rol oynadığını bildirib. O deyib: "Biz 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə də bunun şahidi olduq. Xalqımız həm ölkə daxilində, həm də xaricdə bir yumruq kimi birləşdi, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qazandırdığımız böyük zəfərə öz töhfələrini verdi. Azərbaycan diasporu təşkilatları, eyni zamanda, erməni diasporu üzərində də qələbə qazandı. Yalan və saxta faktlar əsasında formalaşan erməni təbliğatı darmadağın edildi, erməni diasporunun əsl siması, iç üzü tanıdıldı".

Bu sözləri AZƏRTAC-ın Yaponiyadakı xüsusi müxbirinə müsahibəsində Yaponiya-Azərbaycan Dostluq Mərkəzinin sədri, Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının üzvü Xəlil Kələntər deyib. Bildirib ki, planetin dörd bir yanından azad Qarabağa gələn soydaşlarımız həm də Şuşadan bütün dünyaya birlik, ədalət, sülh mesajı verəcəklər. Azərbaycanın güclü, qətiyyətli, eyni zamanda, sülhsevər, humanist dövlət olduğunu, xalqımızın isə doğma Vətəninə hədsiz məhəbbətlə sevdini nümayiş etdirəcəklər.

Yaponiyada yaşayan diaspor rəhbəri vurğulayıb.

Xəlil Kələntər xüsusi qeyd edib ki, son illər Azərbaycanın bütün sahələrdə əldə edilən böyük uğurlarının müəllifi Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevdir. Prezident İlham Əliyevin müdrik rəhbərliyinin nəticəsi olaraq son illərdə Azərbaycan diasporu da çox böyük inkişaf yolu keçib. Dünyanın hər bir yerində güclü diasporumuz formalaşdırılıb və Azərbaycanın haqq səsinin beynəlxalq ictimaiyyətdə çatdırılması istiqamətində böyük işlər görülüb. Prezident İlham Əliyevin bütün beynəlxalq tribunalarda ölkəmizin milli maraqlarını, haqlı mövqeyini müdafiə etməsi, qətiyyətli bəyanatları, eyni zamanda, diasporumuz üçün bir yol xəritəsinə çevrilib.

Hazırda Azərbaycan diasporunun çox gücləndiyini əminliklə vurğulayan X.Kələntər deyib.

Beynəlxalq konfrans: Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun memarlıq irsi. Bərpa, qorunma və istifadə problemləri

Aprəl 21-də Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti (AzMIU), Mədəniyyət və Təhsil nazirliklərinin dəstəyi ilə "Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun memarlıq irsi. Bərpa, qorunma və istifadə problemləri" mövzusunda beynəlxalq elmi-praktik konfrans keçirilib. Konfransda respublikanın ali təhsil müəssisələri və elmi təşkilatlarının nümayəndələri ilə yanaşı, Türkiyə, İtaliya və Qazaxıstan gəlmiş alimlər də iştirak ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, konfrans Azərbaycan memarlıq irsinin qorunması və istifadəsinin geniş spektrli problemlərini, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazisində qədim dövrlərdən qorunub saxlanılan və 30 ilə yaxın işğal nəticəsində böyük ziyan görmüş Azərbaycan memarlıq irsinin bərpası və qorunması problemlərini, eləcə də regionun şəhərsalma inkişafı və digər məsələlərə həsr olunub.

Açılış nitqi ilə çıxış edən AzMIU-nun rektoru professor Gülçöhrə Məmmədova işğaldan azad olunan torpaqlarda aparılan genişmiqyaslı quruculuq və abadlıq işlərindən danışdı. Rektor qeyd edib ki, yenidənqurma işləri ilə yanaşı, həmin ərazilərdə ötən əsrlərdən yadigar qalan, tariximizi yaşadan və 30 illik işğal dövründə düşmənlərimiz tərəfindən məhv edilən, saxta-şaxsılaşdırılan memarlıq abidələrimizin bərpası, memarlıq və şəhərsalma irsinin mühafizəsi bu gün qarşıda duran ən mühüm vəzifələrdəndir: "Bu konfransın keçirilməsində məqsəd Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə memarlıq irsinin qorunub saxlanma-

sı üzrə əsas vəzifələri müəyyən etməkdir, memarlıq abidələrinin bərpası üçün tövsiyələr hazırlamaq, memarlıq və şəhərsalma irsinin mühafizəsi sistemlərinin təkmilləşdirilməsinə dair təkliflər hazırlamaqdan ibarətdir. Azərbaycanın memarlıq sahəsində ən qocaman təhsil ocağı kimi bizim universitet memarlıq irsimizin, tarixi abidələrimizin qorunmasına mühüm əhəmiyyət verir. Memarlıq fakültəsində çalışan alimlərimiz tarixi memarlıq irsimizin öyrənilməsi, mühafizəsi və istifadəsi problemlərini tədqiq edir, müxtəlif layihələr işləyir və hər il elmi konfranslar keçirir. Bu il də Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə elan edilmiş "Şuşa ili" tədbirləri çərçivəsində belə bir konfrans keçirməyi vacib bildik".

Rektor Gülçöhrə Məmmədova çıxışında memarlıq irsinin qorunub saxlanmasına cavabdeh olan beynəlxalq təşkilatların Ermənistan tərəfindən işğal dövründə Azərbaycan ərazilərində mədəni irsin məhv edilməsi barədə dövlətimizin xos-saylı çağırışlarına məhəl qoymamasına, mövcud vəziyyətdə heyətə-tə-

miz biganəlik nümayiş etdirməsinə də toxunub: "Otuz ildən sonra Azərbaycan dövləti tarixi ədalətli bərpa edərək əzəli torpaqlarını geri qaytardı və bütün dünya Qarabağda, Şərqi Zəngəzurdə memarlıq irsinin, ümumiyyətlə, bütün şəhərsalma infrastrukturunun qəsdən məhv edilməsi faktını öz gözləri ilə gördü, bu ərazilərə sahib olduqları 30 ilə yaxın müddətdə ermənilər bütün qədim tarixi-mədəniyyət abidələri dağıtdılar, şəhərləri yer üzündən siliblər. Beynəlxalq konvensiyalar, xüsusilə "Silahlı münaqişə zamanı mədəni sərəmətlərin mühafizəsi haqqında" 1954-cü il Haqa Konvensiyasını və ona dair protokolları, habelə UNESCO-nun "Ümumdünya mədəni və təbii irsinin mühafizəsi haqqında" Konvensiyasını pozaraq işğalçılar memarlıq abidələrini dağıtdı və ya "erməniləşdirmək" məqsədilə saxtalaşdırıb, təbii sənət abidələrini ölkədən kənara çı-

xarıb, sonradan özlərininki kimi təqdim ediblər".

Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi Azad Cəfəri işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə aparılan bərpa-quruculuq işləri haqqında məlumat verib. O bildirib ki, azad olunan ərazilərdə 706-sı dövlət ilə yaxın müddətdə ermənilər bütün qədim tarixi-mədəniyyət abidələri dağıtdılar, şəhərləri yer üzündən siliblər. Beynəlxalq konvensiyalar, xüsusilə "Silahlı münaqişə zamanı mədəni sərəmətlərin mühafizəsi haqqında" 1954-cü il Haqa Konvensiyasını və ona dair protokolları, habelə UNESCO-nun "Ümumdünya mədəni və təbii irsinin mühafizəsi haqqında" Konvensiyasını pozaraq işğalçılar memarlıq abidələrini dağıtdı və ya "erməniləşdirmək" məqsədilə saxtalaşdırıb, təbii sənət abidələrini ölkədən kənara çı-

xarıb, sonradan özlərininki kimi təqdim ediblər".

Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi Azad Cəfəri işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə aparılan bərpa-quruculuq işləri haqqında məlumat verib. O bildirib ki, azad olunan ərazilərdə 706-sı dövlət ilə yaxın müddətdə ermənilər bütün qədim tarixi-mədəniyyət abidələri dağıtdılar, şəhərləri yer üzündən siliblər. Beynəlxalq konvensiyalar, xüsusilə "Silahlı münaqişə zamanı mədəni sərəmətlərin mühafizəsi haqqında" 1954-cü il Haqa Konvensiyasını və ona dair protokolları, habelə UNESCO-nun "Ümumdünya mədəni və təbii irsinin mühafizəsi haqqında" Konvensiyasını pozaraq işğalçılar memarlıq abidələrini dağıtdı və ya "erməniləşdirmək" məqsədilə saxtalaşdırıb, təbii sənət abidələrini ölkədən kənara çı-

xarıb, sonradan özlərininki kimi təqdim ediblər".

Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi Azad Cəfəri işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə aparılan bərpa-quruculuq işləri haqqında məlumat verib. O bildirib ki, azad olunan ərazilərdə 706-sı dövlət ilə yaxın müddətdə ermənilər bütün qədim tarixi-mədəniyyət abidələri dağıtdılar, şəhərləri yer üzündən siliblər. Beynəlxalq konvensiyalar, xüsusilə "Silahlı münaqişə zamanı mədəni sərəmətlərin mühafizəsi haqqında" 1954-cü il Haqa Konvensiyasını və ona dair protokolları, habelə UNESCO-nun "Ümumdünya mədəni və təbii irsinin mühafizəsi haqqında" Konvensiyasını pozaraq işğalçılar memarlıq abidələrini dağıtdı və ya "erməniləşdirmək" məqsədilə saxtalaşdırıb, təbii sənət abidələrini ölkədən kənara çı-

Tanınmış yerli və xarici alimlərin iştirakı ilə keçirilən konfransda işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yerləşən memarlıq abidələrinin reabilitasiyası üçün müxtəlif fikirlər, təkliflər səsləndirilib.

Hibrid formata keçirilən konfrans öz işini Şuşanın, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun memarlıq irsinə, mədəni irsin idarə olunması, tarixi şəhərlərin müasir inkişafı məsələlərinə dair sessiyalarla davam etdirib. Sessiyalarda "Şuşa şəhərinin memarlıq abidələri və şəhərsalma quruluşunun xüsusiyyətləri", "İşğal dövründə Şuşanın tarixi memarlıq irsinə vurulan zərbə", "Şuşanın tarixi memarlıq mühitinin bərpası və istifadəsi problemləri", "Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun memarlıq irsi", "Müharibə və işğal illərində memarlıq irsinə təsiri", "Tarixi memarlığın bərpa, mühafizə və istifadə problemləri", "Tarixi memarlıq irsinin qorunmasında yeni texnologiyalar", "İrsin idarə olunmasının sosial aspektləri", "İrsin idarə olunmasında beynəlxalq təcrübə", "Regionun intensiv inkişafı kontekstində mədəni irsin idarə olunması problemləri", "Müasir şəhərlərin yaradılması", "Tarixi ərazilərin qorunub saxlanılması və bərpası. Regionun davamlı inkişafında mədəni irsinin rolu", "Nəqliyyat problemləri və mühəndis kommunikasiyaları" mövzularında müzakirələr aparılıb. Sessiyalarda Beynəlxalq Elmi Komitə tərəfindən təşkil edilmiş 50-yə yaxın məruzə dinlənilib.

REGIONLAR

Goranboyda da çiyid səpini başlandı

Əvvəllər də pambıqçılıqda ad çıxarmış Goranboy rayonunda son illər bu gəlirli sahəyə maraq daha da artmışdır. 6 ildir ki, tarlalarda bol məhsul yetişdirən Goranboy pambıqçıları nailiyyətlərini bu il də təkrarlamaq əzmindədirlər.

Rayonda pambıqçılığın becərilməsi və tədarüki ilə "MKT İstehsal Kommersiya", "Azərpambiq" və "Goran-Cotton" MMC-ler məşğul olur. Cari ilin məhsu-

lu üçün 2561,2 hektar sahədə şum işləri başa çatdırılmış və çiyid səpinə start verilmişdir. Qısa vaxt ərzində 1300 hektardan çox sahəyə çiyid səpilməmişdir.

Rayonda səpinə yanaşı, pambıq yığımına da geniş hazırlıq işləri görülür. Kombaynlar və daşıyıcı texnika saz vəziyyətdə gətirilərək sınaqdan keçirilir, pambıq qəbulu məntəqələrində seliq-sahman yaradılır, abadlıq işləri aparılır. Pambıqçılıqla məşğul olan şirkətlər səpi-

ni qısa vaxtda başa çatdırmaq və səpilməmiş çiyidin vegetasiya dövründə suvarılmasını təmin etmək üçün hazırlıq işlərini davam etdirirlər. Həyata keçirilən bütün bu işlərin vaxtında başa çatdırılması üçün rayon icra hakimiyyətində qorqarğah yaradılmışdır. Qorqarğah üzvləri hər gün sahələrdə olur, səpinin vaxtında başa çatdırılmasına nəzarət edirlər.

S.ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Daha 44 mindən çox fermerə subsidiya ödənilib

Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi tərəfindən payızlıq ödəmələrə görə daha 44 min 423 fermerə ümumilikdə 21 milyon 660 min manatdan artıq subsidiya ödənişi həyata keçirilib. Ödənilən subsidiyalar 111 min 572 hektar ödəmə sahəsinə əhatə edir.

Beləliklə, 2021/2022-ci il üçün ümumilikdə 880 min 92 hektar ödəmə sahəsi üzrə 277 min nəfərdən çox fermerə payızlıq ödəmə subsidiyası ödənilib. Ödənişin ümumi miqdarı 173 milyon 365 min manatdan çoxdur.

Qeyd edək ki, subsidiyalar "Fermer kartı"larına köçürülür. Fermerlər qanunvericiliyə uyğun olaraq, karta köçürülmüş vəsaitin 25 faizini bankomatlar vasitəsilə nağdladırsa, 75 faizini isə qeyri-nağd şəkildə kənd təsərrüfatı istehsal vasitələri, o cümlədən mineral gübrə, pestisid, biyomus, herbisid, toxum ala bilər, həmçinin meyvə bağlarında müasir suvarma sistemlərinin alınmasına və qurulmasına sərf edə bilər.

Hazırda payızlıq ödəmələri Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemində bəyan etmiş fermerlərin ödəmə məlumatları və torpaq sənədlərinin yoxlanılması davam edir. Sahələrdə monitorinqlər başa çatmış, torpaq sahələrindən verdikləri aqrokimyəvi analiz nəticələrini, sahələrini sığorta etdirmələri dair müqavilələrin surətini EKTİS-ə daxil etmiş fermerlərin siyahısını hazırlayıb və hər həftə bu siyahılar üzrə subsidiyaların ödənilməsi elektron qaydada həyata keçirilir.

Subsiyaların ödənişi davam edəcək.

Şəmkirin tarixi abidələri turist marşrutlarına salınır

Prezident İlham Əliyevin imzaladığı "Azərbaycan Respublikasında turizmin inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" sərəncamdan irəli gələn vəzifələrin icrasının həyata keçirilməsi üçün Şəmkir rayonunun turizm imkanlarının genişləndirilməsi, mövcud potensialdan istifadə edərək rayona yerli və xarici turistlərin cəlb olunması istiqamətində məqsədyönlü işlər görülür.

Bu istiqamətdə mütəmadi işgüzar görüşlər keçirilir, turizm sektoru üzrə yeni layihələr hazırlanır. Belə layihələrdən biri tarixi abidələrdən olan Qədim Şəmkir Şəhəri Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qorğunun turizm obyektinə kimi əhəmiyyətini artırmaqdır. Qeyd edək ki, Qədim Şəmkir şəhərinin qalıqları 30 hektar ərazini əhatə edir. Qalın düşməndən qorunması üçün 8 qülləsi və 4 qapısı olub. Məlumatla görə, saray Əhmədi dövlətinin vaxtında inşa olunub. Qədim qala divarları arın memarlıq üslubunda tikilib. Divarın hündürlüyü 7, eni təxminən 2 metrdir. Divarın tikintisində istifadə olunan qırmızı kərpiclər elə bu ərazidə kənd üslubunda hazırlanıb. Digər ağ daşlar və çay daşları isə Şəmkir ərazisindən və Şəmkir çayından toplanıb. Tikildiyi aralıqda qədim körpünün qalıqları yerləşir. Təxmin edilir ki, körpünün 10-dan çox aşırımı olub.

Qədim Şəmkiri əhatə edən qala divarlarının iki fərqli rəngdə olması da turistlərin diqqətini çəkməlidir. XI əsrə qədər tikilən öz gözəlliyini qorusa da, monqolların hücumu zamanı qala divarları dağıdılıb. XIV əsrdə isə qala divarları yenidən bərpa edilib.

Şəmkirin qədim tarixini özündə əks etdirən bu abidənin turistlərə yüksək səviyyədə təqdim olunması üçün hazırda burada işlərə başlanılmışdır.

Gəncənin Şəhidlərin xiyabanında ümumşəhər iməciliyi keçirilmişdir

Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin təşkilatlığı, "Vətən Müharibəsi Əlillərinə Kömək" İctimai Birliyi Gəncə regional filialının təşəbbüsü, YAP Gəncə şəhər təşkilatının, Nizami bələdiyyəsinin dəstəyi ilə Şəhidlər Xiyabanı və 1 saylı şəhər qəbiristanlığında ümumşəhər iməciliyi keçirilmişdir.

İməciliyə zamanı sözügedən ərazilərdə təmizlik və abadlıq işləri görülmüş, məzarların ətrafı qurummuş əlaq otlarından təmizlənmiş, daş, qum və torpaq qalıqları yığı-

laraq ərazidən kənarlaşdırılmışdır. Gün ərzində davam edən iməciliyə zamanı məzarlıq ərazisində olan ağac və güllə kollarına aqrotexniki qulluq göstərilmişdir. Görülən

işlərə Şəhər Mənzil Kommunal Təsərrüfatı İstehsalat Birliyinin kollektivi və texnikası da cəlb olunmuşdur.

İməcilikdə şəhər rəhbərliyi ilə yanaşı, görkəmli Azərbaycan bəstəkarı Fikrət Əmirovun 100 illik yubileyi ilə əlaqədar Gəncəyə gəlmiş Azərbaycan Milli Konservatoriyasının rektoru, Xalq artisti Siyavuş Kərimli, prorektor, professor Lalə Hüseynova, Əməkdar artistlər Təhminə Şirinova, Babək Niftəliyev və başqaları da iştirak etmişlər. Onlar Şəhidlər xiyabanında müxtəlif növ ağaclar ekmişlər.

Daha sonra qonaqlar Gəncənin Ermənistan respublikası silahlı qüvvələrinin Şəhəri raket atəşinə tutması nəticəsində dağılan əraziyə baş çəkmiş, həlak olanların xatirəsinə ehtiramla yad etmişlər.

Biləsuvar şəhəri abadlaşır

Biləsuvar şəhərində keçən əsrin 90-cı illərində salınmış yaşayış massivlərində indiyədək heç bir təmir-tükənti işi aparılmadan istismar olunan yollarda vəziyyət acınacaqlı idi.

Əsasən payız, qış aylarında istər əhalinin gediş-gəlişində, istərsə də nəqliyyatın hərəkətində çox böyük çətinliklər yaranırdı.

Problemi aradan qaldırmaq üçün ötən ilin sentyabr ayının əvvəllərində 10 min nəfərdən çox əhalinin məskunlaşdığı "Təyyarə Meydanı" adlanan ərazidə və digər yerlərdə əksər küçələr hamarlanaraq qum-çınqıl qarışığı ilə təmir olunmuşdur. Biləsuvar RİH ötən il görülmüş işlərin davamı olaraq bu il də yenidən yolların təmiri və

bərpası işlərinə başlamışdır. Hazırda şəhərin müxtəlif istiqamətlərindəki yaşayış məntəqələrində yerləşən 53 küçədə ümumi uzunluğu 21,5 kilometr olan yolun təmirinin qısa vaxt ərzində başa çatdırılması üçün tədbirlər görülür. Küçələr qreyderlər vasitəsilə hamarlanır, profilə salınır, hazır vəziyyətə gətiriləndən sonra yollara qum-çınqıl qarışığı tökülürək kipləşdirilir.

Yol təmiri işləri əsasən şəhərin "PMK-19", "Aqrolizinq", Biləsuvar-İran İslam Respublikası magistral avtomobil yolu istiqamətində olan yaşayış massivlərini və "Təyyarə Meydanı" yaşayış massivinin qalan hissəsini əhatə edir.

S.CAVADOV,
"Azərbaycan"

Cəlilabadın iki kəndində yeni məktəb binaları inşa olunub

Cəlilabad rayonunun ucqar yaşayış məntəqələrindən olan Albalan və Hasılı kəndlərində yeni inşa olunmuş məktəblərin açılış mərasimləri keçirilib.

Məktəblərin müəllim və şagird kollektivlərinin, valideynlərin və ictimaiyyət nümayəndələrinin iştirak etdikləri mərasimlərdə əvvəlcə Dövlət himni səsləndirilmiş, Vətən müharibəsində şəhid olan məzunların xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilmişdir.

Çıxışlarda bildirilmişdir ki, ölkəmizdə təhsilin inkişafına böyük diqqət və qayğıkeçikliklə yanaşı, bu iş dövlət siyasətinin mühüm istiqaməti hesab olunur. Qeyd edilmişdir ki, yeni quraşdırılmış modul tipli 96 şagirdlik Albalan və 80 şagirdlik Hasılı kənd ümumi orta məktəbləri tədris üçün lazımı inventar və tədris vasitələri ilə təchiz edilib. Məktəbdə geniş fənn

kabinələri, yardımçı otaqlar fəaliyyət göstərəcək. Çıxış edənlər həmçinin yeni məktəblərin istifadəyə verilməsinin müəllimlərin, valideynlərin, xüsusilə də şagirdlərin böyük sevincinə səbəb olduğunu vurğulayaraq göstərilən diqqətə görə minnətdarlıqlarını bildirmişlər.

İltifət BAĞIROV,
Əməkdar müəllim,
Cəlilabad rayonu

Gədəbəy malakanları

İki əsrdir onları Azərbaycana bağlayan nədir

Ölkəmizin ərazisində tarixən müxtəlif xalqlar və etnik azlıqlar məskunlaşmış və onlar əsrlər boyu Azərbaycan xalqının ictimai-siyasi həyatında mühüm rol oynamış, özlərinin etnik xüsusiyyətlərini, dinlərini və adət-ənənələrini qoruyub saxlayaraq bu gündə yaşatmışlar.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan xalqının multikultural dəyərlərinin qorunması sahəsində həyata keçirilən siyasət hazırda Prezident İlham Əliyev tərəfindən inamla davam etdirilir. Dövlət başçısı ölkəmizdə multikultural dəyərlərin qorunub inkişaf etdirilməsində misilsiz xidmətlər göstərir. Məhz bu baxımdan deyə bilərik ki, Azərbaycandakı mövcud inkişafın, sabitliyin arxasında həm də dini və milli dözümlülük, tolerantlıq və multikultural dəyərlər dayanır. Multikulturalizm Azərbaycan dövlət siyasəti və həyat tərzidir, ölkəmizdə tolerantlıq cəmiyyətinin oxlaq kodeksinə çevrilib. Məhz buna görə də ölkəmizdə yaşayan müxtəlif millətlərin nümayəndələri Azərbaycanı özlərinin doğma vətənləri hesab edirlər.

Bunu Gədəbəy rayonunun təmsilçisi də daha aydın görmək olar. Burada yaşayan malakanlar heç vaxt özlərini qonaq kimi hiss etmirlər. Malakanlar Gədəbəyin əsasən üç kəndində - Slavyanka, Novosaratovka və Novosaratovka kəndlərində məskunlaşıblar. Bu kəndlərin hər üçü rayonun füsunkar ərazisidir.

Münbit torpağı olan bu kəndlərdə məskunlaşan malakanların özləri də olduqca füsunkardırlar. Hər il ökin sahələrində bol məhsul yetişdirən sakinlər demək olar ki, özlərini kənd təsərrüfatı məhsulları ilə tam təmin edirlər. Novosaratovka kəndinin icra nümayəndəsi Elvin Məmmədov deyir ki, doğrudur, illər keçdikcə kənddə malakanların sayı bir qədər azalıb. Lakin bu azalma heç də şəraitlə bağlı deyil. Əsas səbəb gənc nəslin böyük şəhərlərdə yaşamaq istəməsidir.

Malakanların Gədəbəy ərazisinə köçmələrinin tarixi o qədər də qədim deyil. XIX əsrin əvvəllərində rus çarçası II Yekaterinanın dini inanc fərqliliyinə görə Saratovdan sürgün etdiyi malakanların bir hissəsi Gədəbəy ərazisində məskunlaşdı. Onlar məskunlaşdıqları yeri Saratovun adı ilə əlaqə-

ləndirərək Novosaratovka adlandırdılar. Malakanlar köç etdikləri yerdə əhali ilə mehriban ünsiyyət qurmaqla yanaşı, özlərinin adət və ənənələrini, mətbəxlərini, hətta incəsənətlərini də yaşatdılar. Lakin 90-cı illərin əvvəllərində keçmiş sovetlər birliyinin dağılması onların da həyat şəraitinə təsir göstərdi. Ağır iqtisadi şəraitlə bağlı kənd sakinlərinin bir qismi böyük şəhərlərə üz tutdu. Azərbaycanın işıqlı gələcəyinə inanan malakanlar isə kənddə qalıb, həyatlarını davam etdirəməyə qərar verdilər.

Novosaratovka Gədəbəyin həm-sərəhd kəndlərinə gedən yolun üstündə, səfəli bir yerdə yerləşir. Rayonun digər kəndləri kimi, burada da infrastruktur demək olar ki, yenilənib. Nəticədə tikilən yeni evlərin sayı xeyli artıb. Özü də bir üzü dağlara boylan kənddə evlər planlı şəkildə tikilirdiyindən Gədəbəyin füsunkar təbiətinə geniş panoramaya açılır. Nizamlı ökin sahələri malakanların əməksevərliyindən xəbər verir. Xəstəxanası, mədəniyyət evi, iki kitabxanası, elektron ATS-i olan kənddə bir neçə il bundan əvvəl 480 şagirdlik məktəb məktəb binası inşa edilmiş, 100 yerlik uşaq bağçası əsaslı təmir olunmuşdur. Məktəbdə işləyən müəllimlərin arasında Novosaratovka kəndinin sakinləri olan ali təhsilli malakanlar da var. Məsələn, ibtidai sinif müəllimləri Taisa Stepanova və Mariya Alatorova kimi. Mariya Vorobyova isə 20 ildən artıqdır ki, kənd xəstəxanasında tibb bacısı işləyir.

Kənddə yaşayan sakinlərin dolanışı əsasən torpaqdan çıxır. Hazırda kənddə 606 hektar ökinəyararlı torpaq sahəsi var. Sakinlər həmin torpaqların bir qismini da boş saxlamırlar. Onlar hər il sahələrdə taxıl, kartof, kələm, yerkökü və digər kənd təsərrüfatı məhsulları yetişdirirlər. Kənddə elə ev yoxdur ki, orada heyvan saxlamasınlar. Son məlumata görə, Novosaratovkada 4 minə yaxın qaramal, 15 minə yaxın davar heyvan saxlanılır. Kənd sakinliyi Lyubov Vorobyova deyir ki, dövlətin kənd təsərrüfatının inkişafı üçün etdiyi bütün güzəştlərdən malakanlar da yararlanırlar.

Ölkəmizi özlərinin Vətəni hesab edən malakanlar hələ Birinci Qarabağ savaşına başlayanda gözlərini qırpmadan döyüşlərə atıldılar. Vladimir Koveşnikov tərəddüd etmədən rayon hərbi komissarlığına gələrək cəbhəyə getməyi xahiş etmişdi. Hərbi təlimlərə cəlb edilən Vladimir döyüş sirlərini mənimsədikdən sonra döyüşlərə qatılmışdı. Lakin döyüşlərin birində ağır güllə yarası alaraq şəhid olmuşdu. O, boya-başa çatdığı Novosaratovka kənd qəbiristanlığında torpağa tapşırılmışdır. Hər il təhsil aldığı məktəbin şagirdləri onun anım gününü qeyd edirlər.

Malakanlarla azərbaycanlılar arasında heç vaxt ayrı-seçkilik olmayıb. Onlar bir ailənin üzvü kimi xeyirdə, şərəfdə qaynayıb qarışmış, doğma-şəhər olmuşlar. Malakanlar Novruz azərbaycanlılarla, azərbaycanlılar isə Pasxanı malakanlarla birgə qeyd edirlər. Bayram şənliklərində malakanlar öz milli

paltarlarını geyinir, milli xörəklərini, rəqslərini və mahnılarını təqdim edirlər. Eyni il azərbaycanlılar da malakan bayramlarında onlardan geri qalmırlar.

Tatyana Stepanova deyir ki, azərbaycanlılardan çox razıdır: "Elə bilirməm ki, doğmayığı. Azərbaycanlıların mehribanlılığı və qayğıkeçikliyi nə qədər desən danışmaq olar. Atam Pavel vəfat edəndə azərbaycanlılar olan qonşularım mənə tək buraxmadılar. Bütün köməkləri göstərdilər. Mənə belə gəlir ki, insan o yeri doğma hesab edir ki, orada ona isti qucaq açırlar. Novosaratovka da mənim üçün beləcə doğmadır".

Multikultural dəyərlərdən söhbət açanda Nikolay Bıçkovun adını çəkmək olmaz. Nəinki Novosaratovkada, bütün Gədəbəyde onu yaxşı tanıyırlar. Nikolay öz ata yurdunda maraqlı muzey yaradıb. O, yüzillik məişət əşyalarını, şəkilləri toplayaraq kəndə gələn turistlərə nümayiş etdirir. Hər il evində onlarca turist qəbul edir. Rayon tədbirlərində fəal iştirak edən Nikolay Bıçkov həmişə ölkə başçısı İlham Əliyevin 2006-cı ildə Gədəbəyə səfəri zamanı onunla görüşüb söhbət etməsinə xoş xatirələrlə yada salır.

Kənddə beynəlmiləl ailələr də qurulub. Məsələn, Cahangir Mariya ilə, Məhəmməd Tanya ilə, Güllü Nadya ilə, Rəhim Nadejda ilə ailə qurub. Ümumiyyətlə, belə cütlüklərin sayı kənddə az deyil.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Vətən deyəndə...

● Qarabağ Azərbaycandır!

- Zirzəmiyə dolusun! Hamınız zirzəmiyə!
Şuşanın qədim tikililərinə düşmənlər "Qrad"ları tuşlananda qonşu Məhəmməd kişinin amirane səsi məhəllə camaatını ayağa qaldırdı. Məscidin yanındakı köhnə binaların - vaxtilə bəy-xan mülkləri olmuş bu evlərin sakinləri bir göz qırpmında dar pillələrlə artıq aşağı enirdi. Yaxşı ki, bu qədim evlərin iri zirzəmiləri vardı. Şuşa əsirlərdən mülk tikdirən, yaqın ki, hansısa qazavü-qədəri nəzərə almışdılar. Axı erməni-müsəlman davası təzə məsələ deyildi.

Şuşanın canında təpər, qolunda qüvvə olan başpapaqları artıq şəhərin girəcəyində, qalanın ətrafında növbə ilə keşik çəkirdilər ki, erməni yaraqlıları gecə vaxtı dinc əhaliyə ziyan vurmazın. Az sonra Xankəndidən keçən Ağdam-Şuşa yolu tamamilə bağlandı, ümid yalnız helikopterlərə qaldı.

Gülər daha nələri xatırlamırdı o gecə. Düşündürdü ki, qanlı-qadalı 1990-cı il bütün ağrı-acısıyla şuşalıların da hə-

zəq göz açmağa aman vermir. Gözəlliklər məskoni Şuşa yenə də ağır günlərin əsarətində tənhiyirdi. Şuşaya yaxın yerləşən Kosalar, Məşəli kəndləri işğal edilmişdi.

Yaxın vaxtlarda gözlənilən həlledici döyüşdən əvvəl Şuşada böyükdən-kiçiyə hamı yanvarın 25-26-da bizimkilərin Daşaltı kəndinin azad edilməsi məqsədilə ermənilər üzərinə hücumla keçəcəyindən danışırdı. Həmin gün-

Döyüş bələdçilik edən şəxsin səhlənkarlığı üzündən əməliyyat bir qədər gec başladı. Bələdçi taboru vaxtında aparıb lazımı yerə çatdırma bilmişdi. Buna baxmayaraq, düşmənin canlı qüvvəsini, texnikasını məhv etmək üçün artilleriyamız bir an dayanmırdı.

Salehgilin döyüşçüləri də Daşaltıya Nəbilər kəndindən salınırdı. Bu döyüş əməliyyatında Saleh hünər göstərərək yağı mövqeyinə sərrast zərbə-

Saleh xeyli qan itirmiş Süleymana tərəf irəliləyirdi. İlk baxışda bəlkə də asan görünən bu xeyirxahlıq onu ölümlə üz-üzə qoymuşdu. Düşmənin snayperinin açdığı atəş Salehə tuşlandı. Yer-göy gözündə qaraldı. Qan itirdikcə gücdən düşür, sustalırdı. Gözlərini son dəfə açıb doğma yurdun səmasına və şəhid oğulların qanına bələnməyə Daşaltı dərəsinə baxdı. Həyatla vidalaşan Saleh sanki bütün bunları axırıncı dəfə gözlərinə köçürmək istəyirdi...

● Şəhidlər ölməz, Vətən bölünməz!

Özü şəhid, arzusu çin oldu

Bəzən insan qurduğu xeyalların dalınca ya gənc yaşlarından gedir, ya da onun nə zaman baş verəcəyini illərlə gözləyir. Əgər illər sonra düşündükləri olursa, onu özünün taleyinə yazı kimi qəbul edir. Bəziləri isə ömür boyu bağlıdıqları vətən sevgisi ilə yaşayır. Ölümün gözünə dik baxaraq bir qarış vətən torpağını düşmənmə verməyi ağına bələ götürür. Bələ tale qisməti yaşayanlardan biri də Vətən müharibəsində sinəsini si-pər edən Səbuhi Həsənzadədir.

xan Həsənzadədir. - Anası ilə çox danışardı. Demə, istədiyi qız varmış. Kimliyini soruşanda, mühərribi uduq, qalib kimi qayıdanda deyəcəm deyirdi.

Səbuhinin fiziki hazırlığını, boy-buxununu, gücünü və istəyini nəzərə alan komandirləri ona xidməti vəzifəsini XTX-nin tərkibində davam etdirməyə imkan yaradırlar. Bütün normaları yerinə yetirdikdən sonra onu XTX sıralarına qəbul edirlər.

- Zəng vurmuşdu, - deyə anası Mayisə bildirir. - Bir xeyli danışdıq. Sonda dedi ki, mənə xüsusi təyinatlılara qəbul ediblər. Görürsən, arzum moni xəyaldan həqiqətə apardı. Əsgər yoldaşlarımızın içində on gənc mən olduğuma görə hörmətim saxlayırlar. Çalışacağam ki, sizə layiqli oğul olam.

Vətən müharibəsi başlayanda Səbuhi də döyüşlərə atılır. Düşməni darmadağın edən, onun başına od olayon oğullardan biri olur. Valideynləri isə narahat olmasınlar deyə, həradə olduğunu heç kimə bildirməzdi.

Qardaşı Nurlanın dedikləri:

- Biz onunla qardaş yox, həm də dost olmuşuq. Məndən gizli heç bir sirri yox idi. Tez-tez telefonla danışırdı. Hərbi sirləri saxlamaqla düşməne necə qan uddurduqlarından söhbət açardı. Sentyabrın 27-də elə bil onun üçün yeni bir era başlamışdı. Sonuncu dəfə oktyabrın 31-də zəng vurmuşdu. Bir neçə kəlmə ilə qələbəyə doğru getdiklərini bildirdi. Noyabrın 8-də telefonla tanımadığım bir nömrədən zəng gəldi. Səbuhinin yeni olduğunu soruşdu. Qardaşım, dedim. Komandir bir qədər susdu. Sonra "Siz qardaşımı, vətən işə bir qəhrəman oğlunu itirdi", - dedi.

Vətən müharibəsinin ilk gündündən Füzuli rayonunun azad olunması uğrunda Füzuli döyüşü gərə Səbuhi Həsənzadəyə 2020-ci il noyabrın 8-də Şuşa şəhəri uğrunda gedən savaşda qəhrəmancasına şəhid olur. Onun erməni qəsbkarları ilə döyüşdə göstərdiyi qəhrəmanlıq yüksək qiymətləndirilərək ölümündən sonra "Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə", "Vətən uğrunda", "İgidliyə görə", "Füzulinin azad olunmasına görə", "Cəbrayılın azad olunmasına görə", "Xocavədinin azad olunmasına görə", "Zəngilanın azad olunmasına görə", "Şuşanın azad olunmasına görə" medalları və "Azərbaycan bayrağı" ordeni ilə təltif edilir.

Bu gün Səbuhinin yaşadığı küçədə onun şərəfinə xatirə bulaq kompleksi yaradılıb. Hər gün bu bulağı ziyarət edənlər ora gül dəstələri düzür, onun xatirəsini sükkatla yad edirlər.

Akif ƏLİYEV, "Azərbaycan"

Daşaltı igidlərin qanına bələnməmişdi

Sənədlə hekayə

yatında ağır izlər qoyub. Ermənilər Ağdamdan Şuşaya uçan helikopteri vurmuş, insan tələfatı ürəkəklə dağıtılmışdı. Güllərin ailəsi də doğmalarını itirmişdi.

Atışmalar ara vermir. Güllərin təhsil aldığı Şuşa Pedaqoji İnstitutu da bu təzədən bağlanmış, dərslər kəsilmişdi. Heç olmasa dərəcəyə istəklisi Salehi görə bilirdi. Onların məhrifəti ailə üzvlərinə də böllü idi. Salehin anası oğlunun seçiminə bəyənib, Güllərin evlərində gəlin olacağı günü arzulayırdı.

Saleh təhsilini başa vurmuşdu, polis idarəsində işləyir, silah yoldaşları ilə birgə erməni quldurlarına qarşı vuruşurdu. Cəllili və Kərkicahan kəndlərinə başlanılan qarşıssım alınmasında da iştirak etmişdilər. Yağı güllələri, qətlər, qarətələr bu şəhərin cah-cəlalını bütöbün dağıtmışdı. İsa bulağının gözündən qan damırdı. Cidür düzəndə şəhid məzarlığı göyümüşdü. Güllər də, Saleh də bu gərəçəkliyi sövq-təbi duyur, itirilmiş yurd yerlərinə, elatı köç edən kəndlərə baxanda işünürdü.

Daha nələr olmadı bu dənşətli illərdə... 1992-ci ilin yanvarı çox sər keçirdi. Qar, sa-

lər endirir, cəhənnəmə vasilə etdiyi erməni quldurları leş kimi yere sərilirdi. Sonra isə o, düşmən pulenyotçusunu susdurub, qayaların arasında qalmış neçə silah yoldaşının mühasirədən çıxmasına yol açmışdı.

İklikləri dundurən şaxta qılnc kimi kəsir, toran qovuşur, əməlsiz döyüş səngimək bilirdi. Yəralı dostlarının taleyi də onu rahat buraxmırdı. Qıçı sərsəp də, inadından dönmür, bir dəstədə döyüşdü, ağır yaralanmış Əsədə tərəf sürürdü. Onu çiyinə alıb qismən təhlükəsiz yerə - qayaların arasına çəkiş götürdü. Bir neçə patronunu silah dostuna verdi. Yaradılmış su qabını Əsədin od tutub yanan dodaqlarına yaxınlaşdırdı.

Sonra qayanın arasından çıxdı. Ətraf meyitlərlə doluydu. Bu döyüşdəki uğursuzluğun səbəblərini təfərrüatı ilə dərk etmək istəyirdi. Beyində dolayan fikir bu idi ki, niyə taktiki səhvlər, taborlar arasında rabitə əlaqəsinin olmaması üzündən pusquya düşən neçə-neçə əsgərimizi itirmişdik. İtkilərin çox olması o demək idi ki, tərxiat öz işini görüb.

1994-cü ildə Tovuz rayonunun Abulbəyli kəndində Mahmudovlar ailəsində dünyaya göz açan Emin ailəyə böyük sevinc bəxş etdi. Qohum-qonşu, dost-tanış onlara gözəydliliyi verir, on xos arzularını bildirirdilər. Atası Pünhan kişinin sevinci yerə-göyə sığmırdı. Boy atıb böyüdükcə anası Bəsti onunla foxr edirdi. Beləcə, valideynlərinin qayğıkeşliyi əhatəsində böyüyən Emin orta məktəbə qədəm basdı.

Həmin illər Ermənistanla həmsərhəd olan Tovuz rayonu tez-tez mənfur qonşularımız tərəfindən atəşə tutulurdu. Bu səbəbdən Eminə də hərbiçilik olub düşmənin "pay"ını vermək arzusu baş qaldırdı. Orta məktəbi bitirəndə Vətənə, xalqa xidmət etmək arzusu ilə sənədlərini Ali Hərbi Akademiyaya verdi və yüksək balla qəbul olundu. İdmanla məşğul olduğu üçün fiziki, mədəni-psixoloji hazırlığı ilə seçilən

lər endirir, cəhənnəmə vasilə etdiyi erməni quldurları leş kimi yere sərilirdi. Sonra isə o, düşmən pulenyotçusunu susdurub, qayaların arasında qalmış neçə silah yoldaşının mühasirədən çıxmasına yol açmışdı.

İklikləri dundurən şaxta qılnc kimi kəsir, toran qovuşur, əməlsiz döyüş səngimək bilirdi. Yəralı dostlarının taleyi də onu rahat buraxmırdı. Qıçı sərsəp də, inadından dönmür, bir dəstədə döyüşdü, ağır yaralanmış Əsədə tərəf sürürdü. Onu çiyinə alıb qismən təhlükəsiz yerə - qayaların arasına çəkiş götürdü. Bir neçə patronunu silah dostuna verdi. Yaradılmış su qabını Əsədin od tutub yanan dodaqlarına yaxınlaşdırdı.

Sonra qayanın arasından çıxdı. Ətraf meyitlərlə doluydu. Bu döyüşdəki uğursuzluğun səbəblərini təfərrüatı ilə dərk etmək istəyirdi. Beyində dolayan fikir bu idi ki, niyə taktiki səhvlər, taborlar arasında rabitə əlaqəsinin olmaması üzündən pusquya düşən neçə-neçə əsgərimizi itirmişdik. İtkilərin çox olması o demək idi ki, tərxiat öz işini görüb.

1994-cü ildə Tovuz rayonunun Abulbəyli kəndində Mahmudovlar ailəsində dünyaya göz açan Emin ailəyə böyük sevinc bəxş etdi. Qohum-qonşu, dost-tanış onlara gözəydliliyi verir, on xos arzularını bildirirdilər. Atası Pünhan kişinin sevinci yerə-göyə sığmırdı. Boy atıb böyüdükcə anası Bəsti onunla foxr edirdi. Beləcə, valideynlərinin qayğıkeşliyi əhatəsində böyüyən Emin orta məktəbə qədəm basdı.

Həmin illər Ermənistanla həmsərhəd olan Tovuz rayonu tez-tez mənfur qonşularımız tərəfindən atəşə tutulurdu. Bu səbəbdən Eminə də hərbiçilik olub düşmənin "pay"ını vermək arzusu baş qaldırdı. Orta məktəbi bitirəndə Vətənə, xalqa xidmət etmək arzusu ilə sənədlərini Ali Hərbi Akademiyaya verdi və yüksək balla qəbul olundu. İdmanla məşğul olduğu üçün fiziki, mədəni-psixoloji hazırlığı ilə seçilən

...İnsanlar pərən-pərən düşür, yük maşınlarına yüklənmiş qonşuların qürbət ömürü başlayırdı. Qaçqanda Gülləri qərbi hissələrə burummuş, kövrəlmişdi. Üzünü bacısına tutub: - Şuşaya yaxşı-yaxşı bax, bəlkə, bir də görə bilmədik... Bacısı üzgün halətdə, amma hökmən demədi: - Dilin qurusun, ay qız, nəhs gettim! Şuşaya mütəq qayıdacağı!

...Onlar çox çətinliklə şəhərdən çıxmış, alovlanan Şuşa arxada qalmışdı. Qəhər içində boğulan Güllərin baxışları yol boyu igid Salehi arayırdı. Nakam sevgisi ilə bağlı xatirələrini onu qarşıda gözləyən nəmolum bir həyata aparırdı. Nə vaxtsa doğma Şuşanın dolmalarına qalxa bilsə, Daşaltıya oli yetəydi, fikrində, xəyalında qövrəyən bir sual dişi gətirirdi: "Sevgimi neylədin, Daşaltı dərəsi?"

Zemfira MƏHƏRRƏMLİ, Əməkdar jurnalist

● Tarix yazan oğullar

Vətən müharibəsi şəhidinin xatirəsi anılıb

Vətən müharibəsi şəhidi Şehriman Əliyevin doğum günündə xatirəsi yad edilib. Şəhidin Füzuli rayonu Aşağı Yağlıvənd kəndində məzarı ziyarət olunub, ruhuna dualar oxunub.

Anım mərasimində şəhidin ailəsi ilə bərabər, Füzuli Rayon İcra Hakimiyyətinin, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin rayon şöbəsinin əməkdaşları, məktəb kollektivi, döyüş yoldaşları, qazilər, veteranlar, kənd sakinləri iştirak ediblər. Əvvəlcə şəhidlərin xatirəsi bir dəqiqəlik sükkatla yad olunub. Çıxış edənlər Şehrimanın vətənpərvərliyindən və döyüşlərdə göstərdiyi şücaətdən söhbət açıblar. Bildirilib ki, Şehriman 1990-cı il aprelin 17-də anadan olub. Hələ yeniyetmə çağlarından hərbi maraq göstərən Şehriman 2008-ci ildə həqiqi hərbi xidmətə yollanıb. Xidmətini başa vuraraq ordu sıralarından torxış olan Şehriman bir müddət mülki işdə çalışsa da, 2016-cı ilin Aprel döyüşlərindən sonra öz işindən imtina edərək könüllü ordu sıralarına qayıdıb, tankçı kimi Vətənin keşiyində dayanıb.

Vətən müharibəsi başlayan gündən döyüşlərdə iştirak edən Şehriman düşmən cəbhəsinin yarılmasında xüsusi igidlik göstərib. Sentyabrın 29-da Füzuli rayonunun Yuxarı Əbdürrəhmanlı kəndi istiqamətində gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına döyüşərək şəhidlik zirvəsinə yüksəlmiş. Şehriman Əliyev döyüşlərdə göstərdiyi şücaətə görə ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Cəsur döyüşçü", "Füzulinin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

"Azərbaycan"

● Ölümsüzlüyə qovuşanlar

"Şəhid olsam, ağlamayın"

O sanki hərbiçilik üçün yaranmışdı. Özünü həmişə məğrur aparır, vüqarlı görünürdü. Sözümdən dönməz, heç vaxt əylməz, verdiyi vədə əməl edər, böyüyə-kiçiyə hörmətlə yanaşardı. Bu keyfiyyətlərinə görə kənddə böyük hörmət qazanmış, insanların sevimlisinə çevrilmişdi.

1994-cü ildə Tovuz rayonunun Abulbəyli kəndində Mahmudovlar ailəsində dünyaya göz açan Emin ailəyə böyük sevinc bəxş etdi. Qohum-qonşu, dost-tanış onlara gözəydliliyi verir, on xos arzularını bildirirdilər. Atası Pünhan kişinin sevinci yerə-göyə sığmırdı. Boy atıb böyüdükcə anası Bəsti onunla foxr edirdi. Beləcə, valideynlərinin qayğıkeşliyi əhatəsində böyüyən Emin orta məktəbə qədəm basdı.

Həmin illər Ermənistanla həmsərhəd olan Tovuz rayonu tez-tez mənfur qonşularımız tərəfindən atəşə tutulurdu. Bu səbəbdən Eminə də hərbiçilik olub düşmənin "pay"ını vermək arzusu baş qaldırdı. Orta məktəbi bitirəndə Vətənə, xalqa xidmət etmək arzusu ilə sənədlərini Ali Hərbi Akademiyaya verdi və yüksək balla qəbul olundu. İdmanla məşğul olduğu üçün fiziki, mədəni-psixoloji hazırlığı ilə seçilən

Emin xidmət zamanı bir çox fəxri fərmanlarla mükafatlandırıldı. Hərbi məktəbi başa vurduqdan sonra on qaynar nöqtələrdə xidmət etməyi xahiş etdi. Onun xahişinə müsbət cavab verildi. Xidmətdə olarkən düşmən texribatları törədirdi, ölkəmizin ərazi bütövlüyünü pozmağa davam edirdi.

2016-cı ilin aprelində ermənilər yenidən texribat törətdilər. Bələ bir vaxtda Emin boş dayanma bilməzdi. O, firsət gözləyirmiş kimi döyüşə atıldı. Bu döyüşdə o, necə vətənpərvər olmasın göstərdi. İkinci Qarabağ müharibəsində də əsl peşakar zabıt kimi mardliklə vuruşdu. O, Suqovusun qəsbəsinin azad edilməsinin iştirakçısı oldu. Füzulinin, Cəbrayılın bir sıra kəndlərinin azad olunmasında da iştirak edən Emin Hədrət qəsbəsinin düşməndən təmizlənməsində xüsusi xidmət göstərdi. Hərbiçilik yoldaşlarının dediklərinə görə,

o, döyüşlərin birində yaralansa da, geri qalmadı, vuruşdu. Hədrətdə 80-dən artıq əsgərimizin düşmən mühasirəsindən çıxmasında fədakarlıq göstərdi. Lakin ağır gədən döyüşlərin birində Emin düşmən gülləsinə tuş gəldi və elinə-obasına şəhid kimi döndü. İndi Tovuzda Pünhan kişinin ünvanını hamı yaxşı tanıyır. Hələ də başında qara yaylıqları açmayan anası Bəsti və həyat yoldaşı Aytac Eminin ölümünə inana bilmirdi. Barədə söhbət düşəndə atası Pünhan kişinin də, anası Bəstinin də ilk sözü bu olur: "Biz Eminlə foxr edirik. Hər birimiz yazımızdan asılı olmayaraq, vətənimiz, torpağımız uğrunda canımızdan keçməyə hazır olmalıyıq. Mənim 60-a yaxın yaşım var, ancaq bu daqiqə vətən

yolunda döyüşə getməyə hazırım. Qürur hissi keçiririk ki, Qarabağımızı işğaldan azad edənlər arasında bizim oğlumuz Emin də var. Mənim oğlum da vətən uğrunda gedən döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə yüksəldi. Bu da onun taleyi imiş. Vətən sağ olsun!"

Anası Bəsti deyir ki, axırıncı dəfə Eminlə oktyabrın 11-də telefonla danışmış: "Dedi ki, məndən niğaran qalmayın. Hər şey yaxşı olacaq. Sonra həyat yoldaşı ilə danışdı. Nə dedisə, yoldaşının rəngi ağardı. Sonra öyrəndik ki, ona deyibmiş ki, hər şey ola bilər. Son zabıt yoldaşımız. Oduq ki, şəhid olsam, ağlama".

Eminin 4 yaşlı oğlu Hüseyn və yaş yarımlıq qızı İnci yadigar qalıb. Üçüncü övladı isə Emin şəhid olandan bir neçə ay sonra dünyaya gəlib.

Şəhid kapitän Emin Pünhan oğlu Mahmudov ölümündən sonra Prezidentin sərəncamları ilə "Vətən uğrunda", "İgidliyə görə", "Cəbrayılın azad olunmasına görə" və "Qubadlının azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunub.

Sabir ƏLİYEV, "Azərbaycan"

22 Aprel Beynəlxalq Yer Günüdür

Yer oynayıp yerindən

◆ Jurnalist araşdırması

Aprelin 22-si dünyada Beynəlxalq Yer Günü kimi qeyd edilir. Bu əlamətdar gün ilk dəfə ABŞ-ın Nebraska ştatının sakini Corc Mortonun təklifi ilə reallaşmış.

1882-ci ildə həmin gün bu ştatda "Ağac günü" elan olunaraq, bayram günü kimi qeyd edilməyə başlanmış. 1970-ci ildən isə ABŞ-da ekoloji fəallardan olan Geylord Nelsonun təklifinə əsasən, ekoloji problemlərin həllinə, ətraf mühitin mühafizəsinə diqqəti artırmaq məqsədilə həmin günün adı dəyişdirilərək "Yer günü" adlandırılmış.

2009-cu ildə həmin gün BMT-in Baş Assambleyasının 63-cü sessiyasında təsis edilir və 2010-cu ildən başlayaraq hər il aprelin 22-si keçirilir. Beynəlxalq günün qətnamədə yer alması Yer və onun ekosisteminin insanlığa həyat verməsinin təzahürü kimi qiymətləndirilir. Qətnamədə həmçinin bildirilir ki, "Ana-Yer" termini bir çox ölkədə qəbul olunub və insan, Yer planeti, onun ekosistemləri arasındakı əlaqəni əks etdirir. Şimal yarımkürəsində Yer kürəsi günü yazda, cənub yarımkürəsində isə payızda qeyd olunur.

Yerdə gedən müxtəlif proseslər

Tədrisən bu bayram beynəlxalq xarakter alaraq, 150-yə yaxın ölkədə, o cümlədən Azərbaycanda qeyd olunur. Beynəlxalq Yer Günü ətrafında müxtəlif ekoloji tədbirlər keçirilir, ərazilər tullantılardan təmizlənir, yaşıllıqlar salınır, ətraf mühitin mühafizəsi ilə bağlı aksiyalar baş tutur.

Azərbaycanda da Beynəlxalq Yer Günü ilə əlaqədar Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən təşkil edilən müxtəlif tədbirlər planına uyğun olaraq hər il müxtəlif tədbirlər həyata keçirilir, təbliğat işləri aparılır. Həsəblamalara görə, Yer kürəsinin 4,5 milyard yaş var və Günəş sistemində ən sıx planet hesab olunur. Yer səthinin təxminən 29 faizi quru sahəni əhatə edir, qalan 71 faizi isə su ilə örtülüdür. Ümumilikdə Yerdə gedən müxtəlif proseslər nəticəsində uzun illər ərzində dəyişmələr baş verir.

Son illərdə global istiləşmə nəticəsində iqlim su ehtiyatının azaldığı deyilsə də, buzlaqların əriməsi ilə dünya okeanında suyun səviyyəsi qalxır, bu da sel və daşqın hadisələrinə nəticəsində quru sahələrin azalmasına gətirib çıxarır. Son 100 illik kosmik müşahidələr göstərir ki, tufan, çovğunların həm intensivliyi, həm də tezliyi artır. Ümumilikdə təbii fəlakətlərin artımında əsas amil iqlim dəyişmələri hesab olunur. İqlim dəyişiklikləri və onların canlı aləmə təsiri dünya birliyini getdikcə daha çox narahat edir. Son illər müşahidə olunan qeyri-sabit hava şəraiti təbii Azərbaycan deyil, dünyanın bir sıra ölkələrində hiss olunmaqda və problemlər yaratmaqdadır. İqlim Dəyişmələri üzrə Hökumətlər Arası Ekspertlər Qrupunun qiymətləndirmə hesabatına görə, son 100 ildə Yer

Qlobal böhranlar, iqlim dəyişikliyi planet üçün ciddi təhlükələr yaradır

kürəsində orta temperatur 0,8 dərəcə artıb. Temperaturun artmasına təsir edən amillərdən biri də istilik effekti yaradan qazlardır.

Azərbaycan BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasına 1995-ci ildə qoşulub. Eyni zamanda BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasına əlavə olan Paris sazişini 22 aprel 2016-cı ildə imzalayıb və həmin ilin oktyabr ayında ratifikasiya edib.

Azərbaycan qlobal istiləşmənin fəsadlarını qarşısını almaq üçün tədbirlər görür

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyası qlobal iqlim dəyişmələrinin qarşısını almaq üçün təşəbbüslərə töhfə olaraq, 1990-cı bəzi illə müqayisədə 2030-cu ilə istilik effekti yaradan qazların emissiyalarının səviyyəsində 35 faiz azalmanı hədəf kimi götürüb.

Qeyd edək ki, Azərbaycan da qlobal istiləşmənin yaratdığı fəsadların qarşısını almaq, antropogen təsirləri azaltmaq istiqamətində daim tədbirlər görür. Havaya buraxılan karbon emissiyalarının həcmi azaldılması üçün alternativ enerji mənbələrindən istifadə sahəsi genişlənir, avtomobil parkı yenilənir. Son illər ölkəyə idxal olunan köhnə avtomobillərin sayı azalır, ekoloji təmiz avtomobillərin sayı artır.

Ekologiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini Rəşad Səttar-zadə qeyd edir ki, hibrid avtomobillərin istifadəsinin stimullaşdırılması üçün aksiz vergisi, əlavə dəyər vergisi və gömrük rüsumu ilə bağlı müəyyən qərarlar qəbul olunub. Tədbirlər nəticəsində bəzi avtomobillərdən istifadə daha da artacaq. Bu da atmosfer havasının daha az çirklənməsinə səbəb olacaq.

Qeyd etdiyimiz kimi, iqlim dəyişmələrinin təsir obyektindən biri də dəniz, okean və çaylardır. Azərbaycanda da son illər Xəzər dənizinin, xüsusən Kür

çayının səviyyəsinin enməsi məsələsi aktual problemlərdəndir.

Rasim Səttar-zadənin sözlərinə görə, qapalı su hövzəsi olduğundan Xəzər dənizinin səviyyəsinə periodik dəyişmələr mümkündür. Səviyyənin dəyişməsinə başlıca amil onun hövzəsinin iqlimi hesab olunur və səviyyə tədricən düşür, yəni onu qidalandıran çaylar və düşən yağının miqdarından, həmçinin buxarlanmadan asılıdır.

Müsavir qeyd edir ki, dəniz dibində baş verən tektonik hərəkətlər də səviyyənin dəyişməsinə təsir göstərən amillərdəndir. Beynəlxalq iqlim modellərinə görə, Xəzər hövzəsində yağın rejiminin proqnozlaşdırılmasında kifayət qədər qeyri-müəyyənlik və uyğunsuzluqlar var. Bu səbəbdən hazırda Xəzər dənizinin gələcək səviyyəsi ilə bağlı elmi əsaslı fikir söyləmək mümkün deyil. Dənizin səviyyəsində hazırda müşahidə edilən enmə prosesi 1995-ci ildən müşahidə edilir.

İqlim dəyişmələrinin insanların məişətinə təsiri

İqlim dəyişmələrinin dünyada gedən bir çox prosedə təsir göz qabağındadır. Burada ən vacib rol isə insan amili oynayıb. Qlobal istiləşmə təbiətə, insan sağlamlığına təsir ediyi kimi, insanların yaşayışına, həyat tərzinə də təsirsiz ötüşmür.

AMEA-nın akademik H.Ə.Əliyev adına Coğrafiya İnstitutunun baş direktoru Zakir Eminov bildirib ki, yağıntılarn illik rejiminin dəyişməsi, quraqlıq dövrünün uzanması, su qıtlığının yaranması, sel, sürüşmə kimi təbii fəlakətlərin baş vermə riskinin artması, meşələrin quruması, torpaqların deqradasiyaya uğraması və başqa təsirlər insanların məişətinə mənfi təsir göstərir, bu da onların yaşayış yerlərini tərk etməsinə səbəb olur. Alim qeyd edir ki, miqrasiya halları artır. O, miqrasiyanın artmasının

kənd və şəhərlərdə ciddi problemlər yaratdığı bildirir. Miqrasiyaya səbəb olan ekoloji problemlər aradan qaldırılmalı, buna səbəb olan digər problemlər müəyyən edilməlidir.

Dünya əhalisinin artımı ekoloji və sosial sistemlərin ağırlaşmasına səbəb olur

Yer kürəsi nizamnaməsində qeyd olunur ki, bu məkan tarixinin kritik bir anında, bəşəriyyətin öz gələcəyini seçməli olduğu bir dövrdə yaşayırıq. Təbiət qüvvələrinin yaşayış varlığını təhlükəli və etibarsız bir macərəyə çevirməsinə baxmayaraq, Yer kürəsi həyatın təkmilliyi üçün əhəmiyyət kəsb edən şərtlərin əsasını təmin etməkdədir. İnsanların rifahı bütün ekoloji sistemlə sağlamlıq biosferinin, bitki və heyvanların, münbit torpağın, suların və havanın qorunmasından asılıdır.

Bu nizamnamə ideyası 1987-ci ildə BMT-nin Ətraf Mühit və İnkişaf üzrə Dünya Komissiyasının ətraf mühitin qorunması və davamlı inkişaf üçün əsas prinsiplərini özündə formalaşdıran yeni nizamnamənin yaradılması təklifi əsasında yaranıb. Beynəlxalq səviyyədə qəbul edilən Yer kürəsi nizamnaməsini yaratmaq məqsədilə Rio de-Janeyroda Dünya sammiti təşkil edilmişdir. Lakin hökumətlər razılığa gəlməyib, buna görə Ətraf Mühit və İnkişaf üzrə Rio Beynəlxalq Dəniz Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyası qəbul edilmişdir. Daha sonra Yer Kürəsi Şurası yaradılmışdır. Şuranın sədri Maurice Strong və Beynəlxalq Yaşıl Xaç Cəmiyyətinin prezidenti Mixail Qorbaçov Yer kürəsi nizamnaməsini layihələndirmək üçün təşəbbüs irəli sürürlər. Nizamnamənin son mətni 2000-ci ildə Parisdə, UNESCO-nun baş qararında qəbul edilir.

Yer kürəsi nizamnaməsinin ön sözü qəbul olunub ki, dünya get-gedə qarşılıqlı şəkildə asılı və həssas olduqca gələcək indidən böyük təhlükə ilə qarşı-qarşıyadır. Mədəniyyətlərin və həyat tərzlərinin müxtəlifliklərinin əhatəsində irəliləməyə ehtiyac var. Hər bir ölkənin özünəməxsus mədəniyyətini qorumaq və inkişaf etdirmək üçün ehtiyac var. Dünya əhalisinin artımı ekoloji və sosial sistemlərin ağırlaşmasına səbəb olur. Dünya əhalisinin sürətli artımı ekoloji və sosial sistemlərin ağırlaşmasına səbəb olur. Dünya əhalisinin sürətli artımı ekoloji və sosial sistemlərin ağırlaşmasına səbəb olur.

Nizamnamədə eyni zamanda bildirilib ki, qlobal vəziyyətə əsasən, istehlak və istehlakda hökm sürən nümunələr ətraf mühitin korlanması, sərvətlərin tükənməsi və çox sayda heyvanın kökünü kəsilməsinə səbəb olur. Dünya əhalisinin sürətli artımı ekoloji və sosial sistemlərin ağırlaşmasına səbəb olur. Dünya əhalisinin sürətli artımı ekoloji və sosial sistemlərin ağırlaşmasına səbəb olur.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Mina terrorçuluğu

Vətən müharibəsindən sonra torpaqlarımızın minalanması ilə də özünü göstərən erməni terroru dəhşət saçmaqda davam edir. Bir neçə gün əvvəl Ağdamda yol inşaatında işləyən tikinti texnikası minaya düşüb.

Kəlbəcər in Ağcakənd kəndi istiqamətində isə hərbi qulluqçumuz minaya düşərək xəsarət alıb. Ötən il həm karlarımız Məhərrəm İbrahimov və Sırac Əbişov Kəlbəcərin Susuzluq kəndində minaya düşərək həlak olublar. Bunlar müharibədən sonra 200-ə yaxın vətəndaşımızın həlak olması və xəsarət alması ilə nəticələnən erməni terrorunun ağır nəticələrinin yalnız bir hissəsidir.

Azərbaycanın mina xəritələrinin mövcudluğu ilə bağlı iddiaları əbəs deyildir

Ermənistan beynəlxalq hüququn bütün prinsiplərini, o cümlədən 1949-cu il tarixli Cenevrə konvensiyalarının əsas normalarını kobud şəkildə pozaraq, vaxtilə işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərini minalayıb. İşğalçılar qoşunlarını geri çəkərkən də tərk etdikləri ərazilərə piyada və tank əleyhinə yeni minalar basdırıblar. Məqsəd isə Azərbaycan tərəfinə mümkün qədər ziyan vurmaq və evlərinə qaçdıcaq mülki əhaliyə maneələr yaratmaqdır. Bunun nəticəsidir ki, müharibə bitdikdən sonra da işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə mülki vətəndaşların və hərbiçilərin həlak olması, ağır xəsarətlər alması ilə nəticələnən çoxlu sayda mina partlayışı baş verir.

Azərbaycan dəfələri minalanmış ərazilərin xəritəsini Ermənistandan tələb etsə də, qarşı tərəf bundan yayınır, belə xəritələrin mövcudluğunu qətiyyətlə inkar edirdi. Prezident İlham Əliyev Ermənistanın mina xəritələrini verməkdən imtina etməsinə hərbi cinayət andıdır: "Burada ən böyük çətinlik ondan ibarətdir ki, Ermənistan tərəfi bizə mina xəritələrini vermirdi, bundan imtina edir. Halbuki biz dəqiq bilirik ki, onlarda belə xəritələr var. Sadəcə olaraq, bu xəritələri verməmək Ermənistanın növbəti hərbi cinayətidir".

Azərbaycanın məqsədyönlü siyasəti nəticəsində ötən il Ermənistan Ağdam, Füzuli və Zəngilan rayonlarında basdırdığı minalara dair xəritələri Azərbaycana təqdim etdi. Bu, ondan xəbər verir ki, Azərbaycanın mina xəritələrinin mövcudluğu ilə bağlı iddiaları əbəs deyilmi.

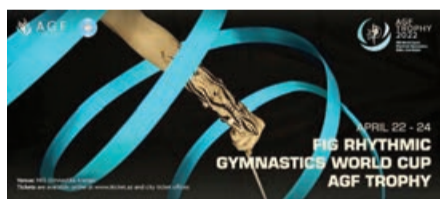
Kəlbəcərdə növbəti faciənin qarşısı alındı

Bir neçə gün əvvəl isə erməni faşizmi kütləvi insan tələfatı ilə nəticələnən bilək növbəti qanlı cinayətini törətdi. Belə ki, aprelin 16-da Kəlbəcər rayonunun Güneşli kəndinin bir qrup sakininin doğma yurdlarını ziyarəti zamanı yolda minaya düşərək həlak oldu. Partlayıcı qurğuların yerləşməsi və sayıqlığı nəticəsində aşkar olunub və zərərsizləşdirilib.

İlkin araşdırmalarla müəyyən edilmiş ki, mina bu ərazidə 2020-ci il noyabrın 10-dan 25-dək olan müddətdə - Kəlbəcərin təhvil verilməsi üçün ermənilərə ayrılmış vaxtda Azərbaycanlılara qarşı, kütləvi tələfat törətmək məqsədilə basdırılıb. 44 günlük müharibədən sonra isə Kəlbəcəri tərk edən işğalçılar onlara verilən vaxtdan namərdcasına istifadə edərək yaşayış məskənlərini, yolları minalayıblar. Müharibədən sonra ortaya çıxan bu mənərə bir daha Ermənistanın insanlıq əleyhinə və müharibə cinayətləri törədən ölkə olduğunu bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Ermənistanın bu davranışı bir daha onun bölgədə sülhə və təhlükəsizliyə ciddi maneə olduğunu göstərməkdədir.

Son günlər baş verən hadisələr göstərir ki, məğlub Ermənistan hələ minalanmış ərazilərin dəqiq xəritələrini vermək istəmir. Yaşayış yerlərində, yollarda minaların basdırılması və onların xəritələrini təqdim etməkdən boyun qaçırmaq terrorçuluqdan başqa bir şey deyil. Bütün bunlar faşizm ideologiyası ilə silahlanmış Ermənistanın terrorçu məzmununu nümayiş etdirir.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

Bakıda Dünya kuboku start götürür

Azərbaycan bu il bədii gimnastika üzrə 5-ci mötəbər idman yarışına evsahibliyi edir

Aprelin 22-dən 24-dək gimnastika dünyasının diqqət növbəti dəfə Bakıya yönələcək. Planetin ən güclü bədii gimnastları bu dəfə ölkəmizdə təşkil olunaçaq Bədii Gimnastika üzrə Dünya Kubokunda ustalıqlarını nümayiş etdirəcəklər. Azərbaycanın gimnastika növləri üzrə bu il evsahibliyi edəcəyi 5-ci mötəbər beynəlxalq yarışda 31 ölkədən 44-ü fərdi və 96-sı qrup komandasının (15 qrup) üzvü olmaqla, 140 gimnast medalılar uğrunda mübarizə aparacaq.

Yarışlar 3 gün davam edəcək

Yarışda ölkəmizi fərdi növdə Arzu Cəlilova və Zöhrə Ağamirova, habelə Güllü Ağalarzadə, Ləman Əlimuradova, Kamilla Əliyeva, Zeynəb Hümətova, Yelizaveta Luzan, Darya Sorokina-nadan ibarət qrup hərəkətləri üzrə komanda təmsil edəcək. 3 gün davam edəcək yarışda gimnastlar ayrı-ayrı atletlər və çoxnövlü-lük üzrə mübarizə aparacaqlar. Ənənəyə uyğun olaraq, bu kubokda da ən çox icra xalını yığmış gimnast və qrup komandasına "AGF Trophy" kuboku təqdim olunacaq.

Dünya kubokunda iştirak edəcək tanınmış idmançılar arasında fərdi çıxışları üzrə gənclər dünyası çempionatının gümüş və bürünc mükafatçısı, Avropa çempionatının bürünc mükafatçısı Arzu Cəlilova, IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarının qalibi, Yay Universiadasının ikiqat gümüş mükafatçısı, Tokio Yay Olimpiya Oyunlarının iştirakçısı Zöhrə Ağamirova da var.

Həmçinin dünya çempionatının gümüş mükafatçısı, Avropa çempionatının üçqat bürünc mükafatçısı Boryana Kaleyn, gənclər arasında Avropa çempionatının gümüş və bürünc mükafatçısı Tatyana Volojani-

Azərbaycanda 9-cu Dünya kuboku

Bu, ölkəmizdə bədii gimnastika üzrə təşkil olunaçaq 9-cu Dünya kuboku olacaq. Bundan əvvəl paytaxtımız 2005-ci və 2019-cu illərdə bu növ üzrə dünya çempionatına və 8 Dünya kubokuna evsahibliyi edib.

Azərbaycanda idman siyasəti Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında böyük uğurla həyata keçirilib. Müstəqil Azərbaycan tarixində ölkəmiz, xüsusilə paytaxtımız bir sıra idman növləri üzrə mötəbər yarışları təşkil etməsi ilə yadda qalıb. Gimnastika növləri üzrə yarışların keçirilməsi də artıq bir ənənəyə çevrilib.

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva 2002-ci ildə Gimnastika Federasiyasının prezidenti seçildikdən sonra bu vəzifədə özünü peşəkər təşkilatçı kimi nümayiş etdirib. Həmin vaxtdan bəri mövcud gimnastika

növləri dirçəlib və digərləri də inkişaf etməyə başlayıb.

Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə artmaqda olan nüfuzu bədii gimnastika üzrə dünya kubokunun "A" kateqoriyalı mərhələsinin, Dünya kubokunun, 27-ci dünya çempionatının, 23-cü, 25-ci və 30-cu Avropa çempionatlarının ölkəmizdə keçirilməsinə dair qərarın qəbul olunmasında həlledici rol oynayıb.

Bundan əlavə, batut üzrə Avropa, dünya çempionatlarına evsahibliyi etmişdir. Ötən ayın əvvəlində Bakıda Akrobatika Gimnastikası üzrə XII Dünya Yaş Qrupları yarışları, martın 10-13-də isə böyükliq arasında Akrobatika Gimnastikası üzrə 28-ci Dünya Çempionatı uğurla keçirilib.

Qeyd edək ki, ikillik fasildən sonra xüsusi karantin rejimi çərçivəsində yumşalma tədbirləri ilə əlaqədar olaraq tamaşaçıları Milli Gimnastika Arenasında yarışları izləyə biləcəklər.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

İstiliyə davamlı yeni peyvənd hazırlanır

Çindəki gərginlik fonunda Azərbaycanda COVID-19 stabilliyi hökm sürür

Hazırda koronavirusun kəskin səhələri yenə də Çindən gəlir. Şanxayda mart ayının sonundan təbii edilən qapanmalarda yoluxanların sayı artsa da, ölüm halları qeydə alınmamışdır.

Lakin 3 gün əvvəl bir neçə nəfərin COVID-19-dan öldüyü açıqlandı. Ölüm hallının qeydə alınması vəziyyəti nisbətən gərginləşdirdi. Virusdan ölənlərin ümumi yaşının 60-dan yuxarı olduğu bildirilir.

Həftələrdir karantində qalan insanlar qida çatışmazlığı ilə üzləşiblər

Çin Xəstəliklərə Nəzarət və Qarşısını Alınması Mərkəzinin baş epidemioloqu Vu Zunyou Pekində keçirdiyi brifinqdə əhalini koronavirusa qarşı uzunmüddətli mübarizəyə hazırlığa və xəstəliyə qalib gəlmək üçün inamlarının olmasına səsliyə. Bildirib ki, bu vəziyyətdən xilas olmağın yolu yalnız müntəzəm şəkildə testlərin aparılmasının zəruriliyidir. Yeri gəlmişkən, Şanxayda PZR testləri hər addım başı küçələrdə qurulan açıq məntəqələrdə həyata keçirilir.

Bundan əlavə, həftələrdir karantində qalan insanlar qida çatışmazlığı və gündəlik tələbatlarının qarşılanması zamanı çətinliklərə üzləşiblər. Bu məqsədlə daha az riskli ərazilərdə hərəkət məhdudiyətləri yüngülləşdirilib, lakin hələ də 25 milyon əhalinin böyük əksəriyyəti ciddi karantin rejimi altındadır.

Digər dünya ölkələrində vəziyyət daha qənaətbəxşdir. Əsasən hökm sürən ştam "Omikron" və onun alt variantlarıdır. Mövcud vaxtlardan əlavə, Hindistan koronavirusa qarşı istiliyə davamlı peyvənd üzərində iş aparılır. Belə ki, bu vaxtın başlanması üçün xüsusi soyuducu sistem tələb olunmamaq, Britaniya-İsveç şirkəti və Oksford Universiteti tərəfindən yaradılmış, Hindistan Vaksinlər İnstitutu tərəfindən buraxılan peyvənd 2-8 dərəcə temperaturda saxlanılmalıdır. Müxtəssislər qeyd edirlər ki, sınaqdan keçirilmiş yeni preparat koronavirusun müxtəlif variantlarına, həmçinin "Delta" və "Omikron" ştamlarına qarşı güclü anticişməli yaradır.

Rusiya da koronavirusla əlaqəli durum nisbətən dəyişib. Məlumatlara görə, 43 regionda xəstələrin ümumi sayı artıb. Lakin yoluxanların əksəriyyəti yeni növ ştamın daşıyıcılarıdır. COVID-19-un qeydə alındığı xəstələrin 97,5 faizində "Omikron" ştamı aşkar edilmişdir. Say nisbətən çox olsa da, ölüm riski yüksək deyil.

Azərbaycanda qarşdakı 2 mövsümdə yoluxma riskinin artmayacağı ehtimal edilir

Təhlükənin səngimədiyini dünyanın fonunda isə Azərbaycanda vəziyyət ürək açan və stabildir. Bunu qeyd alan rəhbərlərdən də gömək mümkündür. Elə bu istiqamətdə hazırkı vəziyyəti şərh edən Səhiyyə Nazirliyinin müxtəssis-eksperti, epidemioloq Nigar Mütəllibova qəzetimizə bildirdi ki, bu günlərdə Azərbaycanda COVID-19-la bağlı epidemioloji durum nəzarət altındadır: "Yoluxma sayının kəskin azalması müşahidə olunur. Bununla da risk faizi aşağı düşüb. Əlbəttə ki, bu nəticənin əldə edilməsində başlıca səbəb əhalinin müəmmadi şəkildə vaksinasıya olunmasıdır".

Çindəki qapanmaların ölkəmizə təsirinə olub-olmaması məsələsinə gəlincə müxtəssis deyir ki, Çində COVID-19 infeksiyası ilə yoluxma sayının artmasının Azərbaycan üçün təhlükəli olması inkar edilmişdir. Lakin bu istiqamətdə yoluxma rəqəmlərinin ölkəmizə artması üçün daha çox ehtimal qonşu dövlətlərdəki vəziyyətdən gözləyə bilərik. Hazırda isə qonşu ölkələrdə də müəyyən sabitlik müşahidə edilir.

N.Mütəllibova əhalini narahat edən digər bir məsələyə, fəsil dəyişikliyi zamanı yoluxma riskinin artıb-artmaması məsələsinə də aydınlıq gətirdi: "Yayda, adətən, su amili ilə əlaqəli (bağrısız infeksiyaları) olan infeksiyalar çoxaldığından COVID-19-la bağlı kəskinləşmə ehtimal edilmir. Payız mövsümündə isə, adətən, tənəffüs sisteminin virus infeksiyaları kəskinləşməyə başlayır. Bu zaman digər respirator infeksiyalarla birlikdə koronavirusla əlaqəli yoluxmalar da çoxala bilər".

Ancaq epidemioloq onu da nəzərə çatdırır ki, hazırda əhali arasında koronavirus əleyhinə müəyyən immunitet təbəqəsinin formalaşması (həm xəstələnmə, həm də kifayət sayda peyvənd olunmuş şəxslər) nəticəsində COVID-19-la bağlı vəziyyətin gərginləşməyəcəyini proqnozlaşdırmaq olar. Buna baxmayaraq, oks-epidemik tədbirlər yüksək səviyyədə aparılmalıdır, bir sözlə, bu sahədə sayıqlığı itirib arxayınlaşmaq olmaz.

Aydan XƏLİLOVA,
"Azərbaycan"

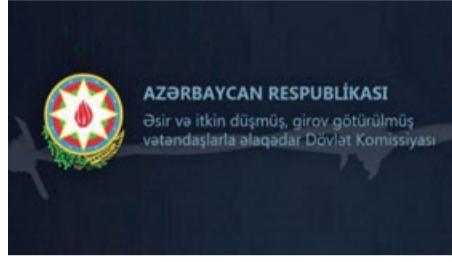
Fərrux yüksəkliyində tapılmış meyit qalıqlarının ekspertizası onların azərbaycanlılara aid olduğunu sübut edir

Məlum olduğu kimi, cari ilin mart ayının sonunda Xocalı rayonu ərazisindəki Fərrux yüksəkliyində qazıntı zamanı bir neçə insana aid naməlum meyit qalıqları aşkar edilmişdir.

Mütəxəssislər tərəfindən aparılan ekspertizalar nəticəsində Fərrux yüksəkliyində tapılmış məzarların üzərində hər hansı qəbirüstü abidə və ya tanınma lövhəsinin olmadığı, həmçinin bu qalıqların antropoloji xüsusiyyətlərinə görə Azərbaycan türklərinin daxil olduğu avropoid irqinin Kaspi yarımadasına aid olması müəyyənləşdirilib.

Bu barədə AZƏRTAC-a Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasından məlumat verilib.

Məlumatda bildirilib ki, erməni tərəfinin iddiasının ziddinə olaraq meyitlər xristian ənənəsi ilə, xüsusən də erməni adət-ənənəsinə uyğun şəkildə və geyimdə dəfn edilmişdir, müvafiq sıralama və istiqamət üzrə deyil, xaos şəkildə basdırılıb.

Bundan başqa, meyit qalıqlarının üzərində zorakılıq əlamətlərinin və küt alətlərlə endirilmiş zərbə izlərinin aşkar edilməsi, həmçinin məzarlıqdan çoxsaylı gillizlərin tapılması onların Birinci Qarabağ müharibəsində qətlə yetirilmiş Azərbaycan vətəndaşlarına aid olduğunu sübuta yetirir. Kütləvi məzarlığın yaşayış məntəqələrindən 10-15 kilometr kənarda və yüksək dağlıq ərazidə yerləşməsi də həmin məkanın ənənəvi məzarlıq olmadığına qənaətinə gəlməyə əsas verir.

Ermənilər tərəfindən yayılmış video-materyalada adı elmi ictimaiyyətə məlum olmayan erməni "antropoloq" Levon Yepiskoposyanın Xocalı şəhərinin adını

çəkmiş təsadüf sayılmamalıdır. "Antropoloq" Levon Yepiskoposyanın müsahibəsində bu qalıqların guya 1992-1993-cü illərdə Xocalı şəhərində ölmüş ermənilərə aid olduğunu, onların şəhərdən 12 kilometr kənarda dəfn edildiyini və həmin ərazinin ermənilər üçün müqəddəs yer olduğunu bildirməsinin heç bir əsası yoxdur. Məzarlığın aşkarlandığı ərazidə erməni dini abidəsi və məzarlığının olmaması qeyd olunanları bir daha sübut edir.

Fərrux yüksəkliyində kütləvi məzarlığın tapılmasından ciddi narahatlıq keçirən erməni tərəfinin hazırda başladığı təbliğat Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı Ermənistanın beynəlxalq humanitar hüquq normalarını pozması və insanlıq əleyhinə cinayətləri törətməsi ilə bağlı faktları gizlətməyə və beynəlxalq ictimaiyyəti çaşdırmağa xidmət edir.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdən tapılaraq götürülmüş meyit qalıqlarının eyniləşdirilməsi ilə bağlı müvafiq tədbirlər davam etdirilir. Bu barədə ictimaiyyətə əlavə məlumat verilecək.

Gəncləri narkokuryerliyə cəlb etməyə çalışan şəxslərə qarşı genişmiqyaslı əməliyyatlar keçirilib

Əməliyyatlar nəticəsində 60 kiloqram narkotik maddə qanunsuz dövriyyədən çıxarılıb, 40 nəfər saxlanılıb

Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Baş Narkotiklərlə Mübarizə İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən son 15 gün ərzində keçirilən əməliyyatlar zamanı narkotik maddələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə məşğul olan daha 40 nəfər saxlanılıb. Həmin şəxslərdən ümumilikdə 60 kiloqram narkotik vasitə və psixotrop maddə, psixotrop tərkibli 2548 həb, 1 tufəng və 46 patron aşkarlanıb.

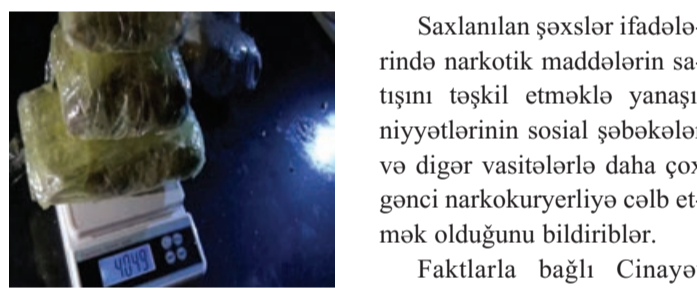
DİN-in Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, daxil olmuş əməliyyat məlumatı əsasında Lənkəranda keçirilən əməliyyat zamanı Astara rayon sakinii Babulla Rüstəmov saxlanılıb. Onun üzərində, idarə etdiyi avtomobildən və yaşadığı evdən 16 kiloqram marixuana, müvafiq sənədləri olmayan tufəng və 25 patron aşkar olunub.

Baş İdarə əməkdaşlarının Quba rayonunda keçirdikləri əməliyyat zamanı isə əvvəllər məhkum olunan Ənvər Rəhimov və tanışi Emil Abbasov saxlanılıb. Həmin şəxslərdən 6 kiloqram heroin, tiryək, metamfetamin aşkarlanıb.

Paytaxtda, eləcə də Abşeron və Bərdə rayonlarında həyata keçirilən əməliyyatlar

zamanı sosial şəbəkələr vasitəsilə narkotacirlər tərəfindən narkokuryerliyə cəlb edilən daha 19 nəfər saxlanılıb. Onlardan 22 kiloqram narkotik maddə, elektron törəzilər, ekstazi, metadon həbləri, narkotik vasitələrin onlayn satışı, həmçinin pul dövriyyəsinə təşkil etmək üçün istifadə olunan plastik kartlar, 21 ədəd patron və patron darağı aşkar edilmişdir.

Baş İdarənin Cənub və Qərb Bölgələrində Regional Şöbələrinin əməkdaşlarının Gəncə, Lənkəran şəhərləri, həmçinin Bərdə, Astara, Salyan və Cəlilabad rayonlarında həyata keçirdikləri əməliyyatlar zamanı isə 18 nəfər saxlanılıb. Onların ikisi - Salyan rayonunda tutulan Ramiz Ağayev və Ziya Təhməzovdan 13 kiloqram tiryək, marixuana, psixotrop tərkibli 1750 həb, elektron törəzi və plastik kartlar aşkar olunub. Bu şəxslər və rayonlarda tutulan digər 12 nəfərdən isə 3 kiloqram narkotik vasitə götürülüb.

Saxlanılan şəxslər ifadələrində narkotik maddələrin satışı təşkil etməklə yanaşı, niyyətlərinin sosial şəbəkələr və digər vasitələrlə daha çox gənci narkokuryerliyə cəlb etməkdirini bildiriblər.

Faktlarla bağlı Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə cinayət işləri başlanıb. Narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə təşkilatçıları üçün saxlanılan şəxslərin hər biri barəsində məhkəmə qərarı ilə həbs qətimkan tədbirləri seçilib.

Naxçıvan şəhərində, Culfa, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 8-13°, gündüz 23-28° isti olacaq.

Xankəndi şəhərində, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Ağdam,

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ! "AZƏRBAYCAN"

qəzetinə 2022-ci il üçün
abunə yazılışı kampaniyası davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.
Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik	124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat
6 aylıq	62,40 (altmış iki manat qırq qəpik) manat
3 aylıq	31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat
Hörmətli oxucular! Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzlaşsəniz, redaksiyaya (012) 539-59-33 nömrəli telefonla zəng vura bilərsiniz.	

ABUNƏ YAZILMAĞA TƏLƏSİN!

Hava əsasən yağmursuz olacaq

Azərbaycanda aprelin 22-nə gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Gecə bəzi yerlərdə zəif duman olacaq. Mülayim şimal-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu Abşeron yarımadasında gecə 10-12°, gündüz 16-19° isti, Bakıda gecə 10-12°, gündüz 17-19° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 761 millimetr civə sütunundan 764 millimetr civə sütununa yüksələcək. Nisbi rütubət 60-70 faiz təşkil edəcək.

Azərbaycanın rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gündüz şimal və qərb rayonlarında havanın yağmtlı olacağı gözlənilir. Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 9-13°, gündüz 22-27° isti, dağlarda gecə 1-6°, gündüz 10-15° isti olacaq.

Naxçıvan şəhərində, Culfa, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 8-13°, gündüz 23-28° isti olacaq.

Xankəndi şəhərində, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Ağdam,

Daşkəsən, Gədəbəy rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gündüz bəzi yerlərdə havanın yağmtlı olacağı gözlənilir. Gecə və səhər ayrı-ayrı yerlərdə duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 2-7°, gündüz 10-15° isti olacağı proqnozlaşdırılır.

Şərqi Zəngəzur: Cəbrayıl, Kəlbəcər, Qubadlı, Laçın, Zəngilan rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gündüz bəzi yerlərdə havanın yağmtlı olacağı gözlənilir. Şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 2-7° isti, dağlarda 5°-dək saxta, gündüz 10-15° isti olacağı bildirilir.

Gəncə şəhərində, Qazax, Goranboy, Tərtər, Füzuli ra-

yonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gecə bəzi yerlərdə yağış yağacağı gözlənilir. Şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 8-13°, gündüz 21-26° isti olacağı ehtimal edilir.

Balakan, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayıllı, Ağsu, Şamaxı, Siyəzən, Şabran, Xızı, Quba, Xaçmaz, Qusar rayonlarının bəzi yerlərində havanın yağmtlı olacağı gözlənilir. Gündüz qərb rayonlarında yağmtlı tədricən kəsiləcək. Şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 7-12°, gündüz 20-25° isti, dağlarda gecə

0-5°, gündüz 8-13° isti olacağı ehtimalı var. Mingəçevir və Şirvan şəhərlərində, Yevlax, Göyçay, Ağdaş, Kürdəmir, İmişli, Ağcabədi, Beyləqan, Sabirabad, Biləsuvar, Saatlı, Hacıqabul, Salyan, Neftçala rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər saatlarında bəzi yerlərdə duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 9-13°, gündüz 22-27° isti olacağı gözlənilir.

Masallı, Yardımlı, Lerik, Lənkəran, Astara rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gündüz bəzi yerlərdə yağış yağacağı ehtimalı var. Səhər saatlarında duman olacaq. Şimal-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 9-12°, gündüz 18-23° isti, dağlarda gecə 8-10°, gündüz 15-18° isti olacaq.

Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi

"Sosial sığınacağına inkişafına dəstək" adlı müsabiqə keçirir

Müsabiqədə qeyri-hökumət təşkilatları, hüquqi və fiziki şəxslər iştirak edə bilərlər.

İştirak haqqı yoxdur. Maraqlanan təşkilatlar müsabiqənin Əsas şərtlər toplusunu və texniki tapşırığını əldə etmək üçün nazirliyin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyinə (Ünvan: Nərimanov rayonu, Ziya Bünyadov prospekti, 1965, "Çinar Park" biznes mərkəzi, bina 1) yazılı müraciət edə bilərlər.

Müsabiqədə iştirak edən təşkilatların təklifləri 4 may 2022-ci il saat 17:00-dan gec olmayaraq agentliyə təqdim edilməlidir. Gecikdirilmiş təkliflər qəbul olunmayacaqdır.

Müsabiqə 5 may 2022-ci il saat 11:00-da agentliyin inzibati binasında keçiriləcəkdir.

Əlaqə telefonu: (012) 525-41-30 (daxili-5037)

Müsabiqə komissiyası

Hüseynağa Bəşir oğlu Əliyevə məxsus 060251 nömrəli Mühəribə Veteranı vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sədrəddin Daxil oğlu Ağayevə məxsus 027920 nömrəli Mühəribə Veteranı vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Yalçın Nurulla oğlu Salmanova məxsus 023924 nömrəli Mühəribə Veteranı vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Eldar Bail oğlu Babayevə məxsus 065732 nömrəli Mühəribə Veteranı vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Hüseynxan Ədalət oğlu Allahverdiyevin adına Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi tərəfindən 21 oktyabr 2021-ci ildə verilmiş IX-119/II nömrəli vəsiqə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti

539-49-20

Qəzetin daim yenilənən
rəsmi internet ünvanı:
www.azerbaijan-news.az

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Aparatı partiyanın Veteranlar Şurasının üzvü Rafiq Məmmədşəhənovə əzizləri

AFƏR XANIMIN VƏ MAYA XANIMIN

vəfatlarından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bəxtiyar Sadiqov, Bəxtiyar Əliyev, Elman Məmmədov və İmamverdi İsmayılov professor Rafiq Məmmədşəhənovə əzizləri

AFƏR XANIMIN VƏ MAYA XANIMIN

vəfatlarından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV

Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə, 11 mərtəbə
e-mail:
secretary@azerbaijan-news.az
az reklam@mail.ru
azerbaijan-news@mail.ru
www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30,
539-72-39,
Məsul katib - 539-43-23,
Məsul katib müavini - 539-44-91,
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, idman
və informasiya şöbəsi - 432-37-68,
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82
İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
Mühasibatlıq - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin
kompüter mərkəzində
yığılıb sahifələnməsi,
"Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-də
çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda
söylənilənlərlə bərabər,
dərəcə üçün göndərilən digər
yazılarda fikirlər də
Azərbaycan dövlətinin
mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik
qəzet

Tiraj 5787
Sifariş 1078
Qiyməti 40 qəpik